

LETNO POROČILO ZA LETO 2023

Posavski muzej Brežice
Cesta prvih borcev 1
8250 Brežice

Gradivo pripravili: Sodelavci Posavskega muzeja Brežice
Uredili in pripravili: Alenka Černelič Krošelj, direktorica, Boštjan Kolar, kustos pedagog in Andreja Matijevc, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov

Priloga:

- Računovodsko poročilo, pripravila Jelena Kostevc

Februar 2024

Potrjeno na svetu zavoda: 26. 2. 2024

KAZALO

Poslovno poročilo	4
I. Splošni del – podatki	4
1. Podatki o javnem zavodu – Posavski muzej Brežice.....	4
1.1 Podatki.....	4
1.2 Ustanovitveni akt.....	4
1.3 Organi javnega zavoda	4
1.4 Lokacije, na katerih deluje muzej	5
1.5 Kratek opis razvoja Posavskega muzeja Brežice.....	5
1.6 Predstavitev dejavnosti in poudarki leta 2023	6
1.7 Organizacijska struktura	9
1.8 Zaposleni v muzeju v letu 2023	10
II. Posebni del	13
1. Vsebinsko poročilo o izvedbi programov	13
I. Muzejsko gradivo	13
Sklop I.	13
I. / 1. Muzejsko gradivo: uvodna beseda (pojasnila).....	13
I. / 2. Nosilci nalog, vključenih v Sklop I.....	13
I. / 3. Evidentiranje in dokumentiranje – akcesija	15
I. / 4. Inventariziranje in vrednotenje.....	16
I. / 5. Digitalizacija	18
I. / 6. Inventura – popis muzejskih predmetov	19
I. / 7. Objave muzejskih predmetov na spletu, Facebook strani in Instagram profilu	19
I. / 8. Proučevanje ter priprave na razstave ter druge predstavitve	20
I. / 9. Konserviranje in restavriranje	21
I. / 10. Strokovno izobraževanje.....	24
I. / 11. Strokovna knjižnica	24
I. / 12. Nesnovna kulturna dediščina.....	25
II. Posredovanje muzejskega gradiva	26
Sklop II	26
II. / 1. Razstave	26
II. / 2. Projekti	39
II. / 3. Vodovodni stolp Brežice.....	43
II. / 4. Medinstitucionalni projekti.....	44
II. / 5. Predmeti Posavskega muzeja Brežice na razstavah v drugih ustanovah.....	49
II. / 6. Predmeti in fotografije Posavskega muzeja Brežice, objavljeni v publikacijah.....	50
II. / 7. Izposojeni predmeti drugih na razstavah Posavskega muzeja Brežice	50
II. / 8. Izdajateljska dejavnost	50
II. / 9. Pedagoški in andragoški programi ter programi za ranljive skupine	51

II. / 10. Obiskovalci muzeja.....	54
II. / 11. Muzejska trgovina	64
II. / 12. Posredovanje informacij o kulturni dediščini.....	65
II. / 13. Objave strokovnih sodelavcev, članki, prispevki, besedila ipd.	66
II. / 14. Prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predavanja, vodenje ekskurzij ipd.	66
II. / 15. Obveščanje javnosti – načini komunikacije.....	66
II. / 16. Programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami.....	73
III. Odkupi predmetov kulturne dediščine.....	74
Sklop III.	74
IV. Povezovanje kulture, izobraževanja, znanosti, gospodarstva in turizma	76
V. Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih	78
V. / 1. Zakonske in druge pravne podlage	78
V. / 2. Dolgoročni cilji	79
V. / 3. Letni cilji	80
V. / 4. Ocena uspeha	80
V. / 5. Morebitne nepričakovane posledice	82
V. / 6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	82
V. / 7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja	82
V. / 8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora.....	82
V. / 9. Pojasnila k nedoseženim ciljem	83
V. / 10. Ocena učinkov poslovanja na druga področja.....	83
V. / 11. Druga pojasnila	83
V. / 12. Zaključek	85
Seznam in kazalo tabel in grafikonov	86

Poslovno poročilo

I. Splošni del – podatki

1. Podatki o javnem zavodu – Posavski muzej Brežice

1.1 Podatki

Posavski muzej Brežice
Cesta prvih borcev 1
8250 Brežice

Direktorica (mandat od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2023, nov mandat od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2028): Alenka Černelič Krošelj.

Posavski muzej Brežice spada med določene uporabnike enotnega kontnega načrta po 15. členu Zakona o računovodstvu in je kot posredni proračunski uporabnik, določen s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskega proračuna pod šifro 37559.

Matična številka: 5051797000

Davčna številka: 90721179

Posavski muzej Brežice od 1. 7. 2007 dalje v skladu s 94. členom ZDDV-1 ni identificiran za DDV; spada med male davčne zavezance, ki so oproščeni obračunavanja davka.

Šifra dejavnosti: 91.020

Podračun UJP Novo mesto: SI56 0120 9603 0375 567

Telefon: + 386 7 466 05 11, + 386 7 466 05 17

Elektronska pošta: uprava@pmb.si

Spletna stran: www.pmb.si

Status: Javni zavod s pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev štev.: 621-10/2022-3340, 5. 9. 2022 (novo oziroma skladno z zakonodajo obnovljeno – potrjeno pooblastilo).

Ustanoviteljice: Občina Brežice, Občina Kostanjevica na Krki, Mestna občina Krško in Občina Sevnica.

1.2 Ustanovitveni akt

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 93/20 z dne 3. 7. 2020).
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 43/2014 z dne 13. 6. 2014).

1.3 Organi javnega zavoda

Vodenje zavoda: direktorica Alenka Černelič Krošelj
mandat od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2023, nov mandat od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2028

Svet javnega zavoda

mandat: od 31. 1. 2018 do 30. 1. 2023

predsednica: Sonja Levičar, predstavnica zainteresirane javnosti
 člani: mag. Mojca Strašek Dodig, predstavnica Občine Brežice, namestnica predsednice; Goran Miljanović, predstavnik Občine Brežice; Darja Planinc, predstavnica Občine Krško; Goran Milovanović, predstavnik Občine Kostanjevica na Krki; Doris Možic Žičkar, predstavnica Občine Sevnica in Aleš Vene, predstavnik zaposlenih.

mandat: od 22. 2. 2023 do 21. 2. 2028

predsednica: Sonja Levičar, predstavnica zainteresirane javnosti
 člani: Stefan Iljaž, Ana Kalin, predstavnika Občine Brežice; Hrvoje Petković, predstavnik Mestne občine Krško; Goran Milovanović, predstavnik Občine Kostanjevica na Krki; Robert Kaše, predstavnik Občine Sevnica in Andreja Matijevc, predstavnica zaposlenih.

Svet javnega zavoda se je v letu 2023 sestal na dveh rednih in dveh korespondenčnih sejah. Novo oblikovan svet zavoda je na korespondenčni seji potrdil sklep o izplačevanju potnih stroškov in dnevnic za udeležbo na sejah.

Strokovni svet: Posavski muzej Brežice nima imenovanega strokovnega sveta. Skladno z določili 43. člena ZUJIK-a (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18) ima zavod z manj kot dvajsetimi zaposlenimi direktorja in svet, ne pa tudi strokovnega sveta.

1.4 Lokacije, na katerih deluje muzej

Tabela 1: Lokacije, na katerih deluje muzej

Stavba	Naslov	Lastnik stavbe	Razmerje*
GRAD BREŽICE s pripadajočim zemljiščem	Cesta prvih borcev 1, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
STARI DIJAŠKI DOM	Trg Jožeta Toporišiča 2, 8250 Brežice	Občina Brežice	N
PARKIRNO MESTO v Poslovnem centru GASA	Cesta prvih borcev 24a, 8250 Brežice	Skala d.o.o., Brežice	N
Vodovodni stolp Brežice	Bizeljska cesta 4, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
Center za obiskovalce Vodovodni stolp	Bizeljska cesta 4 / Ulica stare pravde 30, 8250 Brežice	Občina Brežice	U

* Razmerje do lastnika: N – muzej je najemnik in plačuje najemnino, U – muzej je uporabnik prostorov (in zanje ne plačuje najemnine), P – pogodbeno upravljanje (muzej ima z lastnikom sklenjeno pogodbo o upravljanju).

1.5 Kratek opis razvoja Posavskega muzeja Brežice

Muzej je bil ustanovljen 26. junija 1949, ko je ustanoviteljske pravice in obveznosti financiranja prevzel Okrajni ljudski odbor Krško. Leta 1958 je prešel muzej iz pristojnosti Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto v pristojnost Skupščine občine Brežice, ki je prevzela tako ustanoviteljske pravice kot obveznosti financiranja. Prvi statut muzeja je bil sprejet 26. junija 1958. V register muzejskih zbirk pri Svetu za kulturo in prosveto Ljudske republike Slovenije je bil vpisan 30. avgusta 1961. Po

sprejetju Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine so v letu 1982 skupščine občin Brežice, Krško in Sevnica sprejele odločbe o ustanovitvi muzeja (Odločba o ustanovitvi Posavskega muzeja v Brežicah št. 022-9/82 z dne 21. 10. 1982 in Odločba o ustanovitvi Posavskega muzeja v Brežicah št. 022-15/82-1 z dne 3. 11. 1982). Na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS, št. 75/94) so občinski sveti občin Brežic, Krško in Sevnica sprejeli Odlok o ustanovitvi Posavskega muzeja Brežice (Uradni list RS, št. 7/98 z dne 30. 1. 1998). Z Odlokom o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 68 z dne 7. 9. 2012) je ustanoviteljica muzeja postala še občina Kostanjevica na Krki. Leta 2014 je bil sprejet Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 43/2014 z dne 13. 6. 2014). Nov Odlok o ustanovitvi Posavskega muzeja Brežice je bil sprejet leta 2020. (Uradni list RS, št. 93/20 z dne 3. 7. 2020).

Brežiški grad je bil zgrajen po požigu prejšnje zgradbe v vseslovenskem kmečkem uporu leta 1515 in je bil grajen skozi celotno 16. stoletja. Grad je lep primer utrjene renesančne grajske arhitekture na ravnini. Ima status kulturnega spomenika državnega pomena. Dvoramno stopnišče, kapela in Viteška dvorana so poslikani, slednja je največji in v celoti poslikan necerkveni prostor v Sloveniji in je edinstveni primer baročnega posvetnega stenskega slikarstva na Slovenskem. V tem reprezentančnem rezidenčnem gradu od leta 1949 s svojimi bogatimi zbirkami domuje Posavski muzej Brežice, ki je kompleksno urejen in predstavlja dediščino Posavja od najstarejših dni do danes.

S prenovo leta 2022 je muzej prevzel v upravljanje Vodovodni stolp, ki je ena najvidnejših znamenitosti in simbol mesta Brežice ter kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega in tehničnega spomenika. Muzej je v stolp umestil razstavne in izkustvene vsebine ter od odprtja skrbi za odprtost in vodene ogledne. V letu 2023 je muzej v upravljanje prevzel še objekt ob Vodovodnem stolu, ki s Centrom za obiskovalce (vstopnina s trgovino lokalnih izdelkov, TIC in kavarna) omogoča dostopnost Vodovodnega stolpa ter predstavlja dodatno ponudbo za raznovrstne obiskovalce in uporabnike.

Z zaupanim upravljanjem Vodovodnega stolpa in Centra za obiskovalce se je razširila tudi dejavnost PMB, ki je skladna z opredeljenimi dejavnostmi v odloku o ustanovitvi.

1.6 Predstavitev dejavnosti in poudarki leta 2023

Posavski muzej Brežice je pooblaščen za celotno varstvo premične kulturne dediščine Posavja. Njegovo poslanstvo je izvajanje muzejskih dejavnosti, opredeljenih kot javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine na območju Posavja. Deluje na področjih umetnostne zgodovine, umetnostne obrti in likovne umetnosti, zgodovine, arheologije, etnologije, konserviranja in restavriranja.

Poslanstvo muzeja je celovita muzejska dejavnost, ki obsega evidentiranje, zbiranje, raziskovanje, dokumentiranje, varovanje, izobraževanje in različne oblike predstavljanja vseh vrst snovne in nesnovne kulturne dediščine, ki so jo od prve naselitve do danes ustvarili prebivalci na območju današnjega Posavja. V njej so prepleteni kulturni vplivi sosednjih pokrajin in držav ter enkratna ustvarjalnost, ki izvira iz etnične, nacionalne in verske raznolikosti, kakor se je oblikovala skozi stoletja v današnji čas.

Stalne razstave v matični hiši – v gradu Brežice:

- arheološki razstavi:
 - Tisočletja posavskih gričev in ravníc;
 - Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah;

- etnološka razstava:
- zgodovinske razstave:
 - Kmečki upori in Dediščina posavskih protestantov;
 - Bürger–mestjan–meščan;
 - Razstava novejšje zgodovine Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1990;
- umetnostnozgodovinske razstave:
 - Sledi posvetne dediščine Posavja od 17. do 19. stoletja ;
 - Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja;
 - Galerija Alenke Gerlovič;
 - Spominska galerija Franja Stiplovška;
- Večvrstna razstava Harmonija štirih elementov
- Viteška dvorana in
- kapela sv. Križa ter stopnišče.

Stalne razstave in vsebine v Vodovodnem stolpu:

- Dve tisočletji oskrbe z vodo;
- Preskrba in oskrba z vodo ter razglednice Brežic z vodovodnim stolpom;
- Gradnja vodovodnega stolpa ter vodovodni stolpi po svetu, zgrajeni leta 1914;
- Prenova Vodovodnega stolpa,
- Virtualizacija Vodovodnega stolpa,
- turistične in promocijske vsebine destinacije Brežice, ki jih pripravljamo v sodelovanju z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladinske dejavnosti Brežice.

Digitalna razstava: 21 najsvetlejših zvezd posavske dediščine za 21. stoletje, <https://www.pmb.si/21-muzejskih-zvezd>

Spletna zbirka: Umetniška dela Franja Stiplovška, <https://www.pmb.si/spletne-zbirke/umetniska-dela-franja-stiplovska>

Stalne razstave izven muzeja:

- Stalna zbirka Rudija Stoparja »Ogled«, Grad Sevnica, od leta 2011.
- Stalna razstava Kozjanski partizanski odred, Dom krajanov Sromlje, od 27. aprila 2014, dopolnitve 2015, 2016 in 2023.
- Pod Bočjem smo doma, Osnovna šola Podbočje, od septembra 2017.
- Ulična razstava Rečni promet po Savi pri Brežicah; Kólnarji – lovilci in nabiralci premoga iz reke Save, Most na sotočju Save in Krke, Kranjsko-štajerska deželna meja, plato pri Hidroelektrarni Brežice, od septembra 2017.
- Ulična razstava Po Brežicah Brežice, ob Prešernovi ulici v Brežicah, od 23. oktobra 2018.
- Spominska hiša bl. Lojzeta Grozdeta v Gornjih Impoljah, od junija 2018.
- Stražni stolp Črneča vas v Kostanjevici na Krki, od junija 2018.
- Arheološka razstava Preteklost, ki jo skriva zemlja. Arheološke raziskave na območju osnovne šole v Dobovi, OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova, od 4. 6. 2019.
- Po sledih obrtništva v Sevnici od sredine 19. do sredine 20. stoletja, Spodnji grad, Glavni trg, Sevnica, od septembra 2020.
- Ribiške zgodbe (del projekta Ribe in narava), Tončkov dom na Lisci, od oktobra 2020.
- Posavje – sadjarski raj, Banova domačija Artiče, sodelovanje s KS Artiče, Sadjarskim društvom, Občino Brežice, od maja 2022.
- Brivsko-frizerski salon Kreutz, Sevnica, sodelovanje z Občino Sevnico in KŠTM Sevnica, od septembra 2022.
- Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971), stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, sodelovanje z Občino Kostanjevica na Krki, od oktobra 2022.

- Po stopinjah ajdov. Utrjena višinska naselbina na Ajdovskem gradcu nad Vranjem pri Sevnici, grad Sevnica, od decembra 2022.

Večletni razstavninski programski cikli:

1. Štirje elementi: voda, ogenj, zemlja, zrak; 2016—2023. Urejanje in preoblikovanje razstav se je pričelo v drugi polovici leta 2022, v celoti so bile 13. septembra 2023 preurejene in dopolnjene v stalno večzvrstno razstavo **Harmonija štirih elementov**.
2. Pet čutov: okus, tip, vonj, vid in sluh. Pričetek 2021, predviden zaključek 2028.

V letu 2023 je program sledil načrtu, s prilagoditvami in spremembami skozi leto, ki izhajajo iz kadrovskih, prostorskih in finančnih okoliščin.

Ključni poudarki, ki opredeljujejo leto 2023:

1. Preureditev razstav Štirje elementi in oblikovanje nove stalne večzvrstne razstave **Harmonija 4 elementov**.
2. Nadaljevanje programskega cikla Pet čutov, katerega navdih je poslikava stropa dvoramnega stopnišča. Druga razstavi iz sklopa petih čutov je posvečena tipu: **Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah**. Zaradi kompleksnosti konservatorsko-restavratorskih posegov je bilo odprtje razstave, načrtovane v letu 2022, prestavljena v leto 2023.
3. Medinstitucionalni projekt **Upor / Buna / Revolt**.
4. **Odprtje in vzpostavitev Centra za obiskovalce** v stavbi pri Vodovodnem stolpu, v katerem deluje kavarna, turistično-informacijski center in vstopnina – muzejska trgovina. V Centru za obiskovalce poteka prodaja vstopnic in rezervacije ogledov Vodovodnega stolpa Brežice in Posavskega muzeja Brežice, obiskovalci preverijo lokalno turistično ponudbo Brežic in okolice ter izbirajo med spominki in izdelki lokalnih ponudnikov, med katerimi so tudi tisti, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano.
5. **Priključitev Posavskega muzeja Brežice oziroma Vodovodnega stolpa k mreži vodnih muzejev Global Network of Water Museums**, ki deluje v okviru Medvladnega hidrološkega programa pri UNESCO.
6. Včlanitev Posavskega muzeja Brežice v mrežo **Iron Age Danube Route Association**.
7. Občasne razstave.
8. Nadaljevanje projekta Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah ter drugih programov z različnimi soustvarjalci.
9. Nadaljevanje mesečnega programa Prva nedelja v muzeju, namenjenega različnim sodelovanjem ter izpolnjevanja obveznosti v različnih projektih.
10. Pester in prilagojen obrazstavninski program in promocija.
11. Vključevanje v prostor – kulturno krajino tudi fizično – z uličnimi razstavami ter programi »na terenu«.
12. Izvedba novega CLLD projekta projekta **Banova domačija – okusimo dediščino**, vodilni partner: Občina Brežice, partnerji Posavski muzej Brežice, ZPTM Brežice, Invalidsko podjetje LUMIA, družba za rehabilitacijo, usposabljanje in zaposlovanje d. o. o., Turistično društvo Artiče, Sadjarsko društvo Artiče). Projekti soomogočajo zaposlitev 2 mladih sodelavcev.
13. **Restavriranje sten v Viteški dvorani**. V obdobju med 14. in 31. 7. 2023 je ekipa Restavratorskega centra ZVKDS, pod vodstvom konservatorja Ljubiše Milića, nadaljevala konservatorsko-restavratorska dela na vzhodni steni Viteške dvorane pod motivom Pozejdona (od vključno prve do druge niše) in na desni strani severne stene. Konservatorsko-restavratorska dela se bodo predvidoma nadaljevala v letu 2024.
14. **Začetek obnove sten**, poškodovanih v potresu leta 2020 v razstavnih prostorih umetnostno-zgodovinskih razstav v 2. nadstropju. Dela so se po navodilih odgovornega konservatorja za grad Brežice, dr. Tomaža Goloba iz ZVKDS OE Novo mesto pričela decembra 2023. Pregled statika in konservatorja-restavratorja se načrtuje v začetku leta 2024.

Leto je zaznamovalo nadaljevanje uspešnega sodelovanja z Občino Kostanjevica na Krki in vaško skupnostjo Črneča vas, ki sta za revitalizacijo stavbe nekdanje podružnične šole v Črneči vasi prejeli **Častno Valvasorjevo priznanje za leto 2022**, ki ga podeljuje Slovensko muzejsko društvo. Podelitev nagrad je potekala 18. maja 2023 v Ljubljani. Slavnostne podelitve so se iz Posavskega muzeja Brežice skupaj z nagrajenci udeležili direktorica Alenka Černelič Krošelj, kustosinja etnologinja Stanka Glogovič in kustos pedagog Boštjan Kolar.

V poročilo so pri pomembnih in ključnih podatkih o delu PMB vključene primerjave realizacije večinoma za zadnja tri leta, torej od 2021 do 2023. Pri poglavju o obiskovalcih tudi od leta 2019 naprej, saj je to najbolj primerljivo leto, pred omejitvami zaradi koronavirusa.

Podrobnejše priloge, ki vsebujejo natančne podatke in sezname so na voljo v arhivu Posavskega muzeja Brežice.

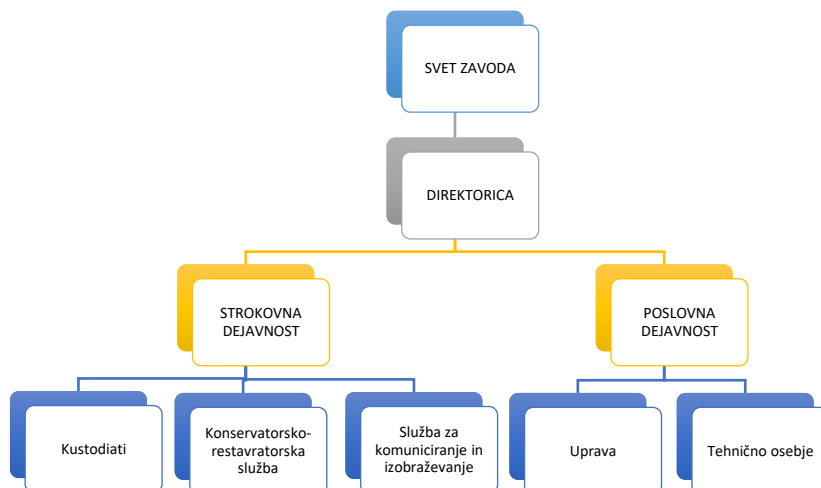
1.7 Organizacijska struktura

Poslovno dejavnost opravljajo direktorica, računovodkinja, ki opravlja naloge upravne in finančne službe, pri čemer od 1. 3. 2021 sodeluje tudi poslovna sekretarka, tri osebe so izvajale naloge tehnične službe, pri čemer je bilo več sprememb, opisanih v obrazložitvi. Zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti računovodkinje je bila izvedena delna nadomestna zaposlitev.

Strokovno dejavnost je v kustodiatu opravljalo pet kustosov: štiri kustosinje in en kustos: muzejska svetovalka, višja kustosinja, dve kustosinji in muzejski svetnik, ki se je 21. 12. 2023 upokojil.

V službo za izobraževanje in komuniciranje so bili vključeni 2 koordinatorke in organizatorki kulturnih programov, kustos pedagog, 2 muzejski sodelavki, 2 muzejska vodnika in 2 muzejski tehničarji. V konservatorsko-restavratorski službi konservatorsko-restavratorski sodelavec in dve konservatorki-restavratorki.

Organigram

1.8 Zaposleni v muzeju v letu 2023

Tabela 2: Zaposleni, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, stanje 31. 12. 2023 in spremembe skozi leto – 12 delovnih mest

Št.	Ime, priimek	Izobrazba Delovno mesto Strokovni naziv	V muzeju od—do Vrsta zaposlitve
1.	Alenka Černelič Krošelj	Prof. umetnostne zgodovine in univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja Direktorica Muzejska svetovalka	1. 7. 2018–30. 6. 2023, mandat; 1. 7. 2023—30. 6. 2028
2.	Slavko Dvoršak	IV. stopnja Hišnik V	2. 11. 2007– nedoločen čas, umrl 24. 2. 2023
3.	Bojan Levec	V. stopnja Hišnik V	1. 2. 2023 - 19. 3. 2023, 4 ure / dan, določen čas, 20. 3. 2023 - 31. 12. 2023 8 ur / dan
4.	Stanka Glogovič	Univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja, prof. zgodovine kustosinja	1. 10. 2018– nedoločen čas
5.	Jelena Kostevc	Diplomirana ekonomistka Računovodkinja	7. 8. 2006– nedoločen čas
6.	Mihaela Kovačič	Univ. dipl. zgodovinarica Kustosinja	1. 6. 2021— nedoločen čas.
7.	Andreja Matijevc	Prof. zgodovine in geografije Koordinatorica in organizatorica kulturnih programov Kustosinja	1. 8. 2014– nedoločen čas
8.	Jana Puhar	Univ. dipl. arheologinja Kustosinja Višja kustosinja	4. 1. 2011– nedoločen čas
9.	Nives Slemenšek	Akadska restavratorica Konservatorica-restavratorica	1. 3. 2019— nedoločen čas
10.	Mag. Petra Štalekar Devčič Boštjan Kolar	Univ. dipl. pedagoginja in prof. slovenščine, mag. slovenistike Kustosinja pedagoginja Kustosinja Univ. dipl. geograf Kustos pedagog kustos	1. 4. 2011 – zaposlitev. 26. 5. 2012—31. 7. 2015 – mirovalna pravica MZZ. 1. 8. 2017—31. 7. 2021 ter 1. 8. 2021— 31. 7. 2025: mirovalna pravica MZZ

			1. 8. 2018—31. 7. 2025 določen čas, nadomeščanje
11.	Natalija Zajc	Gimnazijski maturant Muzejska tehničarica	1. 1. 2021 – nedoločen čas
12.	Ana Selan	Diplomantka športnega treniranja Računovodkinja*	1. 7.—30. 9. 2023, 4 ure / dan, 1. 10. 2023 – 6 ur / dan, določen čas
13.	Ana Sterle	Diplomirana konservatorica restavratorka Konservatorica-restavratorka	1.1. 2023 – določen čas
14.	Maruša Erpič	Diplomirana kulturologinja Vzhodne Azije in diplomirana umetnostna zgodovinarica Kustosinja za umetnostno zgodovino	1.1. 2023 – 31. 12. 2023 določen čas
15.	Armina Halvadžić	Prodajalka Čistilec	1. 7. 2023 – 31. 8. 2023, 8 ur / dan, 1. 9. 2023 – 31. 10. 2023, 4 ure / dan določen čas

*Nadomeščanje bolniške odsotnosti računovodkinje. Absolventka ekonomije.

Tabela 3: Zaposleni, ki jih financira ali pa sofinancira Občina Brežice ter različni projekti, gibanje v letu 2023 in stanje na dan 31. 12. 2023

Št.	Ime, priimek	Izobrazba Delovno mesto Strokovni naziv	V muzeju od—do Vrsta zaposlitve
1.	Nataša Bogovič	Dipl. ekonomistka Poslovni sekretar	1. 3. 2021– določen čas 4 ure / dan
2.	Andrej Ivanšek	Gimnazijski maturant Muzejski vodnik	1. 1. 2021 – 31. 12. 2022 določen čas, 1. 1. 2023– nedoločen čas
3.	Anja Medved	Profesorica likovne pedagogike Muzejska sodelavka	1. 12. 2018—31. 12. 2023 določen čas
4.	Jana Rožman	Umetniška graverka – oblikovalka kovin Oskrbnica IV. Muzejska tehničarica	1. 1. 2021—31. 12. 2022, 6 ur / dan, 1.1. 2023 – 30. 6. 2023, določen čas 4 ure / dan, 1. 7. 2023 – 31. 12., 2023, 4 ure / dan določen čas
5.	Dr. Tomaž Teropšič	Dr. zgodovine Kustos dokumentalist Muzejski svetnik	9. 9. 1985 – 21. 12. 2023 upokojitev

6.	Anja Zagode	Sociologinja Koordinatorica in organizatorica kulturnih programov	17. 5. 2021 – določen čas
7.	Petra Karalić	Dipl., arheologinja Muzejska sodelavka	14. 2. 2022 - določen čas
8.	Rok Verstovšek Tanšek	Inženir oblikovanja Konservatorsko restavratorski sodelavec	1. 1. 2022 – nedoločen čas
9.	Maja Baškovč	Medijska tehničarka Muzejski vodnik	1. 6. 2023 – določen čas

Skladno s prejetim dopisom RS Ministrstva za zunanje zadeve – Sekretariat št. 1800-2/2017/59 z dne 15. 6. 2017 je delavka Petra Štalekar Devčić, zaposlena na delovnem mestu kustosinja pedagoginja, upravičena do suspenza pogodbe o zaposlitvi od 1. 8. 2017 do predvidoma 31. 7. 2021. Suspenz pogodbe je zaposlena podaljšala za obdobje 1. 8. 2021—31. 7. 2025.

DM je del Kadrovskega načrta, ki ga financira Ministrstvo za kulturo. Nadomešča jo Boštjan Kolar, zaposlen za določen čas 8 ur/dan.

DM kustos dokumentalist tudi v letu 2023 ni bilo vključeno v financiranje Ministrstva za kulturo, kar pomeni da je bilo financiranje tega DM zagotovljeno na enak način kot od leta 2015: 45 % Občina Brežice in 55 % druga sredstva (upokojitev v decembru 2023).

Dodatne zaposlitve omogočajo uspešne prijave in izvajanje projektov, v letu 2023 smo pridobili 1 nov projekt, ki je bil v celoti izveden leta 2023. Zaposlitve trem osebam smo podaljšali zaradi obsega dela in novih projektov.

Na izvajanje programa in delo so vplivale dolgotrajne bolniške odsotnosti računovodkinje (6 mesečna odsotnost, 48 %), muzejske sodelavke (30 %, koriščenje dopusta 2022, materinski dopust) in hišnika (95% - v 2 mesecih dela – umrl 24. 2. 2023) ter občasne, a večkratne odsotnosti kustosinje etnologinje (18 %) in kustosa dokumentalista (23 %) ter sodelavcev SIK (npr. muzejski vodnik 14 % in muzejska sodelavka 10 %).

Pet novih sodelavcev – umetnostna zgodovinarica, konservatorica-restavratorica, muzejska vodnica in hišnik ter zaposlena, ki je delno nadomeščala računovodkinjo, je svoje delo opravljala skladno z možnostmi ter z velikim angažmajem sodelavcev – mentorjev.

Praktično usposabljanje sta v muzeju opravljali 1 dijakinja Srednje šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana in 1 študentka Fakultete za turizem v Mariboru.

Preko študentskega servisa je delo v muzeju (pomoč pri delu z obiskovalci, izvajanju programa in tehnična pomoč) opravljalo 6 študentov, v Centru za obiskovalce pa je delo opravljalo 13 študentov.

Pri izvajanju programov je v muzeju skozi vse leto sodelovalo 6 prostovoljcev. Tudi v letu 2023 je prostovoljno delo opravljala 1 oseba, s katero je PMB imel sklenjeno pogodbo o prostovoljstvu. V projektu Zaposlitvena rehabilitacija je delovne izkušnje pridobivala 1 oseba.

II. Posebni del

1. Vsebinsko poročilo o izvedbi programov

I. Muzejsko gradivo

Sklop I.

I. / 1. Muzejsko gradivo: uvodna beseda (pojasnila)

Muzej še naprej krepi in oblikuje druga sodelovanja ter nadaljuje z oblikovanjem različnih projektov, ki izhajajo iz javne službe in muzejskega gradiva, a omogočajo pridobivanje sredstev iz drugih virov. V letu 2023 je muzej pričel z izvajanjem projekta CLLD, ki povezujejo različne partnerje, Banova domačija – okusimo dediščino in zaključil projekt Ajdovske zgodbe iz Posavja. Junija 2023 je muzej s partnerji iz Slovenije in Hrvaške prijavil dva projekta iz sklada Interreg program Slovenija – Hrvaška 2021–2027. In sicer: projekt CBC CHEF (partnerji: Dvor Trakošćan (HR), Muzeji Hrvatskog zagorja (HR), Mestna občina Krško (SLO), Posavski muzej Brežice (SLO), Javni zavod Kozjanski park (SLO), Sveučilište u Zagrebu: Fakultet organizacije i informatike (HR)) in projekt InterWine (partnerji: Turistička zajednica Zagrebačke županije (HR), Grad Velika Gorica (HR), Općina Pušća (HR), Obrtničko učilište – ustanova za obrazovanje odraslih (HR), Zavod za podjetništvo turizem in mladino Brežice (SLO), Univerza v Mariboru: Fakulteta za turizem (SLO), Posavski muzej Brežice (SLO)).

Strokovni sodelavci muzeja so v letu 2023 na različne načine predstavljali svoje raziskovalno delo in krepili ciljna proučevanja. IV. Mednarodnega kongresa slovenskih muzealcev se je udeležilo 10 sodelavcev. 3 sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so se udeležili konference konservatorsko-restavratorskega poklica ICOM – CC v Valencii (Španija).

Velik izziv in številne prilagoditve predstavljajo bolniške odsotnosti računovodkinje (odsotna 48 %), muzejske sodelavke (odsotna 30 %), hišnika (umrl 24. 2. 2024) in neizkušen nov sodelavec - hišnik ter občasne odsotnosti nosilcev I. sklopa – kustosinja etnologinja (odsotna 18 %), kustos dokumentalist (odsoten 23 %). Posledica navedenega je tudi manjša uspešnost na posameznih področjih, kar je predstavljeno v nadaljevanju.

Rednih tedenskih sestankov – kolegijev – je bilo 28 (2022: 28), vse je vodila direktorica. Ob posameznih nalogah se je sestala ožja, za izvedbo zadolžena ekipa.

I. / 2. Nosilci nalog, vključenih v Sklop I

Tabela 4: Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ter delo

Področje	Nosilec	Članstvo v strokovnih organizacijah	Drugi pomembni podatki
Arheologija	Jana Puhar	Slovensko muzejsko društvo, članica in od septembra 2023 članica IO SMD; Slovensko arheološko društvo, članica; ICOM, članica; ICOMOS, članica; Društvo za interpretacijo dediščine Slovenije Zlata kanglica, ASMOSIA (Asociacion For the Study of	zaupnica Sindikata SVIZ Posavskega muzeja Brežice (od septembra 2022)

		Marble and Other stones in Antiquity)	
Etnologija	Stanka Glogovič	Slovensko etnološko društvo, članica in strokovna sodelavka.	
Umetnostna zgodovina	Maruša Erpič		
Zgodovina	Mihaela Kovačič		
Kustos dokumentalist	Dr. Tomaž Teropšič		
Konserviranje in restavriranje	Nives Slemenšek, konservatorica-restavratorica / Rok Verstovšek Tanšek, konservatorsko-restavratorski sodelavec / Ana Sterle, konservatorica-restavratorica	Društvo restavratorjev Slovenije Sekcija za KR pri Skupnosti muzejev Slovenije, člani; Rok Verstovšek Tanšek, Ana Sterle in Nives Slemenšek: člani ICOM Slovenija.	
Služba za komuniciranje in izobraževanje	Andreja Matijevc, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov / Boštjan Kolar, kustos pedagog / Andrej Ivanšek, muzejski vodnik / Natalija Zajc, muzejski tehnik Anja Medved / projekti CLLD Anja Zagode, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov / Petra Karalič, muzejska sodelavka / Maja Baškovč, muzejska vodnica	Andreja Matijevc: ICOM Slovenije, članica; Skupnost muzejev Slovenije, sekcija za izobraževanje in komuniciranje, članica. Predstavnica zaposlenih v svetu zavoda – volitve 20. 12. 2022.	
Projektno delo, upravljanje, izobraževanje	Alenka Černelič Krošelj	Slovensko etnološko društvo, predsednica (2017—2023); podpredsednica (2023—2025); Slovenski odbor ICOM, podpredsednica (2017—2022), članica nadzornega odbora (2022--2025);	

		Skupnost muzejev Slovenije, podpredsednica predsedstva (2018—2022), predsednica predsedstva 6. 6. 2022—2024; Slovensko muzejsko društvo, članica; Regionalna aliansa ICOM SEE (JV Evropa), predsednica (2019—2025). Članica delovne skupine za muzejske politike pri Ministrstvu za kulturo (2022—2023)	
--	--	---	--

I. / 3. Evidentiranje in dokumentiranje – akcesija

Evidentiranje

Nadaljevanje z evidentiranjem, ki je odvisno od pobud iz okolja ter možnosti za izvedbo.

Arheologija: 0 predmetov

Etnologija: 200 predmetov (teren Črneča vas)

Umetnostna zgodovina: 0 predmetov

Zgodovina: 0 predmetov

Zgodovina / dokumentacija: 0 predmetov

Skupaj je bilo evidentiranih 200 predmetov (2022: 12, 2021: 205).

Akcesija

Skladno z obrazci MK obseg akcesije ni potreben, kar ustreza realnosti, saj je težko napovedati koliko predmetov bo muzej pridobil in kakšna bo dinamika vpisovanja v akcesijo. V letu 2023 je bilo z različnimi donacijami in nakupi pridobljenih skupaj 39 predmetov, urejanje dokumentacije iz preteklih let, ko je bilo prevzemov več, bo potekalo tudi v prihodnjih letih.

Akcesija po področjih:

Arheologija: 0 predmetov

Arheologija / dokumentacija: 3 predmeti

Etnologija: 6 predmetov

Umetnostna zgodovina: 4 predmeti

Zgodovina: 10 predmetov

Zgodovina / dokumentacija: 0 predmetov

Skupaj je bilo v akcesijo vpisanih 23 predmetov (2022: 666, 2021: 981). Manjše število vpisanih predmetov v akcesijo je predvsem posledica dolgotrajne bolniške odsotnosti kustosinje etnologinje in kustosa dokumentalista.

Zaradi odsotnosti kustosinje etnologinje muzej ni izvedel načrtovanega urejanja in digitalizacije dokumentacije za predmete v akcesiji.

Evidentiranje, dokumentiranje in akcesija po področjih in območjih – vsebinske predstavitve in obrazložitve

Arheologija: V akcesijo so bile vpisane skupno 3 enote (3 enote kustos dokumentalist, 0 enot kustosinja arheologinja).

Etnologija: V akcesijo je bilo vpisanih 6 predmetov: molitvenik in Pismo vojaka s Soške fronte, ženska dvodelna spomladansko-poletna obleka (krilo in bluza), izdelana iz umetne svile, dve pleteni košari in vizitka Franja B. Gregla.

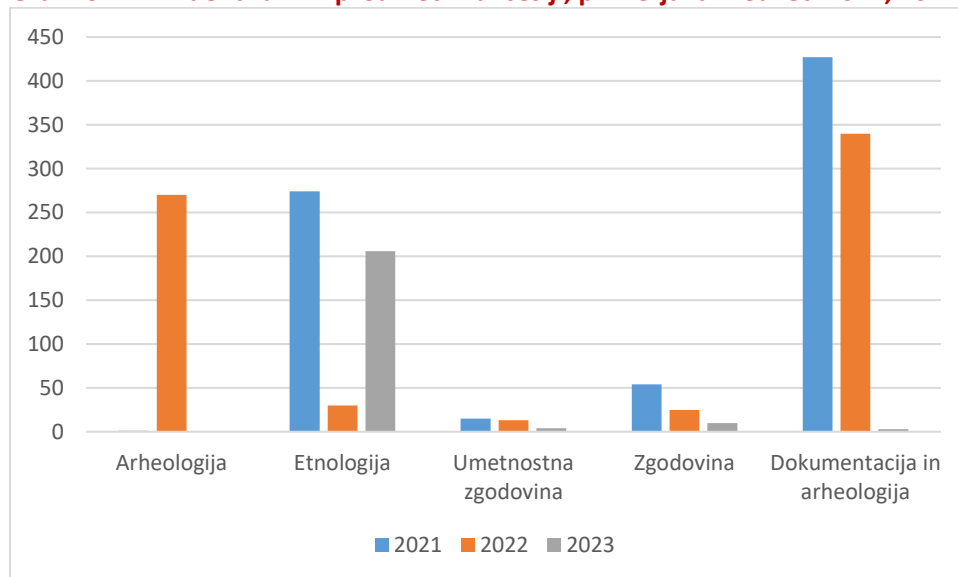
Umetnostna zgodovina: V akcesijo so bili vpisani 4 predmeti; 3 odkupljena dela Franja Stiplovska in 1 delo, ki ga je muzej prejel v dar.

Zgodovina: V akcesijo je bilo vpisanih 10 predmetov: plakat Hilfe fur Rann! iz leta 1917, ki ga je muzej kupil na začetku leta, srajca kuharskega mojstra Ivana Ivačiča, 4 plakati iz Krškega iz leta 1987, ki vsebujejo poimenovanje Matija Gubec, nož za planinarjenje, ki je pripadal nevrokirurgu iz Brežic ter tri loterijske srečke iz 1948 in 1949.

Tabela 5: Evidentirani muzejski predmeti in predmeti v akcesiji, primerjava realizacije med leti 2021, 2022 in 2023

Področje	2021	2022	2023
Arheologija	1	270	0
Etnologija	274	30	206
Umetnostna zgodovina	15	13	4
Zgodovina	54	25	10
Dokumentacija in arheologija	427	340	3
Skupaj	771	678	223

Grafikon 1: Evidentirani in predmeti v akcesiji, primerjava med leti 2021, 2022 in 2023

I. / 4. Inventariziranje in vrednotenje

Tabela 6: Inventarizirani muzejski predmeti 2023

Področje	Načrtovana inventarizacija	Realizirana inventarizacija	Indeks v %
Arheologija	50	95	190
Etnologija	50	3	6
Umetnostna zgodovina	3	3	100
Zgodovina	50	9	18
Novejša zgodovina - dokumentacija	547	521	95,24
Skupaj	700	631	90,14*

*Inventarizacija ni bila izvedena zaradi odsotnosti kustosinje etnologinje in zahtevnosti izvedbe nove stalne razstave Kmečki upori, prvega obsežnega projekta kustosinje zgodovinarke. Kustosinja arheologinja je imela v pomoč muzejsko sodelavko.

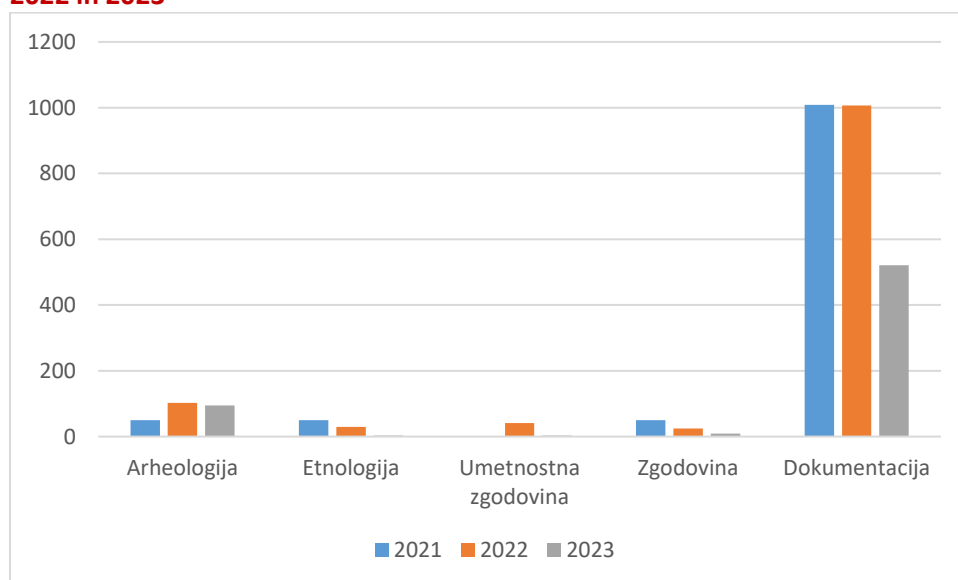
Tabela 7: Ovrednoteni muzejski predmeti 2023

Področje	Načrtovano ovrednotenje	Realizirano ovrednotenje	Indeks v %
Arheologija	50	95	190
Etnologija	50	3	6
Umetnostna zgodovina	3	3	100
Zgodovina	50	9	18
Novejša zgodovina - dokumentacija	547	521	95,24
Skupaj	700	631	90,14

Tabela 8: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2021, 2022 in 2023)

Področje	2021	2022	2023
Arheologija	50	102	95
Etnologija	50	29	3
Umetnostna zgodovina	16	41	3
Zgodovina	50	25	9
Dokumentacija	1009	1007	521
Skupaj	1175	1204	631

Grafikon 2: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2021, 2022 in 2023)

Zmanjšanje načrtovanega števila na področju izhaja iz dejstva, da se je leto 2023 pričelo z daljšo bolniško kustosa dokumentalista, prav tako je bil obseg usklajen z drugimi nalogami kustosinj ter dejstvom, da je bila za področje umetnostne zgodovine zaposlena nova sodelavka. Načrt inventarizacije je dosežen 90,14 %. Presežen je na področju arheologije, kjer je bila zagotovljena pomoč muzejske sodelavke.

Arheologija: Inventariziranih je bilo 95 predmetov, od tega 94 v okviru priprav na razstavo Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s sejmišča v Brežicah. Posebej je bil iz akcesijske v inventarno knjigo prenesen 1 predmet iz antične zbirke.

Etnologija: Inventarizirani in ovrednoteni so bili 3 predmeti: molitveni, pismo vojaka s Soške fronte in ženska dvodelna obleka.

Umetnostna zgodovina: Inventarizirani in ovrednoteni so bili 3 predmeti - likovna dela Franja Stiplovška v tehniki olje na platnu, ki jih je muzej odkupil v letu 2023. V letnem načrtu je bil predviden odkup dveh predmetov. Muzej je poleg teh dveh predmetov izvedel še en odkup na podlagi dodatnega poziva MK in odobrenih sredstev. Ob prevzemu zadnjega od odkupljenih likovnih del je muzej v dar prejel še manjšo nedokončano sliko.

Zgodovina: Inventariziranih in ovrednotenih je bilo 9 predmetov: plakat Hilfe fur Rann! iz leta 1917, srajca kuharskega mojstra Ivana Ivačiča, 4 plakati iz Krškega iz leta 1987, ki vsebujejo poimenovanje Matija Gubec ter tri loterijske srečke iz let 1948 in 1949.

Dokumentacija: Inventariziranih in ovrednotenih je 521 enot, od tega 99 enot s področja zgodovine - priznanja, koledarji, vizitke in dokumenti, 302 enoti s področja zgodovine - priznanja, dokumenti, plakati, odlikovanja, pokal, tarče in kovanci ter 120 enot s področja zgodovine - zastavice, našitki, priročniki in priznanja.

I. / 5. Digitalizacija

Tabela 9: Digitalizirani predmeti in dodatna digitalizacija

Področje	Realizirana digitalizacija z inventarizacijo	Druga digitalizacija	Skupaj inventarizacija z digitalizacijo in dodatna digitalizacija
Arheologija	356	0	356
Etnologija	0	117	117
Umetnostna zgodovina	0	127	127
Zgodovina	0	385	385
Dokumentacija	521	0	521
Skupaj	878	629	1.507

Skupaj je bilo načrtovanih 500 enot dodatne digitalizacije. Načrt je presežen, in sicer v 301,40 %.

Arheologija: Muzejska sodelavska je po navodilih in ob nadzoru kustosinje arheologinje pričela z izvajanjem digitalizacije inventarne knjige numizmatične zbirke. V Galis je bilo vnesenih 356 enot iz fizične inventarne knjige, pri čemer je kustosinja revidirala tudi vrednosti inventariziranih predmetov in razliko upoštevala pri skupnem seštevku vrednosti vseh muzealij.

Etnologija: Digitaliziranih je bilo 117 enot gradiva: zvezek pesmi Kerin Mici (rokopis, 107 strani), 5 fotografij lastnice Marije Sušnik in 5 fotografij Slave Račič za razstavo v Čebelarskem muzeju v Radovljici.

Zgodovina: Digitalizirano je bilo 385 enot gradiva iz treh različnih sklopov: fotografije in gradivo družin Frigelj in Vogrin na temo nekdanjih podjetij Jutranjka in prevoz Brežice; gradivo Sevničana Stevana Savića, ki obsega dokumente, fotografije, razglednice, korespondenco, osebne beležke ter gradivo Roberta Finka, veterana vojne za Slovenijo, ki obsega fotografije in odlikovanja s pripadajočimi listinami.

Umetnostna zgodovina: Digitalizirani so bili podatki o likovnih delih Franja Stiplovška in digitalni posnetki, ki so bili združeni v zaključeno spletno razstavo, ki predstavlja umetnika s pomočjo pregledne predstavitev fotografskega in tekstovnega gradiva in video animacije. V sklopu priprav prenove razstave o kmečkih uporih je potekal proces izbire in digitalnega zajema posnetkov izbranih likovnih del iz umetnostnozgodovinske zbirke.

Dokumentacija: Digitaliziranih je bilo 521 enot gradiva, od tega je bilo vse zgodovinsko gradivo.

Donacije leta 2023 in izzivi ob tem

Sprejeto je bilo večje število manjših donacij, ki so bile prevzete skladno z zbiralno politiko ter v tesnem sodelovanju pristojne kustosinje z vodjo KR delavnice. Ob tem so poudarjali nujnost etičnega ravnanja pri določanju statusa predmeta ter zagotavljanju ustreznih in kakovostnih podatkov o predmetih, vpisanih v inventarno knjigo.

Več časa je bilo namenjenega komuniciranju z donatorji, urejanju dokumentacije, zagotavljanju ustreznih prostorov, proučevanju za ustrezno inventariziranje, inventarizaciji in vrednotenju predmetov za ustrezen vpis v akcesijo.

Zbiralni politiki in kriterijem umestitve v zbirke je bil namenjen temeljit razmislek ob pisanju Strateškega načrta PMB 2020—2024, ki smo ga uresničevali tudi v letu 2023.

I. / 6. Inventura – popis muzejskih predmetov

Izvedba inventure muzejskih predmetov iz arheološke zbirke se je pričela leta 2020. V letu 2023 je bilo popisanih 83 predmetov iz arheološke zbirke. Popis sta izvajali Jana Puhar in Petra Karalič. Zaradi kadrovskega manka bo inventura dokončana v letu 2024.

Inventura muzejskih predmetov iz zgodovinske zbirke pod oznako Z1 (novejša zgodovina) je potekala od 14. do 22. 11. 2023 ter od 4. do 6. 12. 2023 v obsegu 24 ur. Inventurno komisijo so sestavljali: Mihaela Kovačič in dr. Tomaž Teropšič kot stalna člana, ter občasni člani: Andreja Matijevc, Boštjan Kolar, Nives Slemenšek in Ana Sterle. Komisija je pregledala 2070 od 8734 inventariziranih muzejskih predmetov, kar predstavlja 23,70 % inventariziranega gradiva. Inventura je bila opravljena v zmanjšanem obsegu zaradi obvestila dr. Tomaža Teropšiča o upokojitvi v zakonskem roku 3 mesece pred upokojitvijo in s tem pogojenega omejenega časa za izvedbo inventure. Inventura je bila delno opravljena na vseh nahajališčih/depojih. Izjema je zgodovinski depo v 1. nadstropju muzeja, kjer je inventura v tem prostoru shranjenega gradiva zaključena. Namen tega pristopa k inventuri je bil, da muzejski sodelavci, ki bodo nadaljevali z inventuro v letu 2024 po odhodu dr. Tomaža Teropšiča, spoznajo vsa nahajališča/depoje v ustanovi, kjer so predmeti z oznako Z1 shranjeni. Inventurna komisija je podala k vsakemu predmetu v postopku oceno stanja predmeta od 1 do 3 (1 – zelo slabo stanje, 2 – srednje dobro, 3 – dobro). Z oceno 1 je bilo ocenjenih 30 predmetov, o teh predmetih je inventurna komisija sproti obveščala sodelavce Konservatorsko-restavratorske delavnice Posavskega muzeja Brežice.

I. / 7. Objave muzejskih predmetov na spletu, Facebook strani in Instagram profilu

Tabela 10: Objave muzejskih predmetov

Področje	Načrtovano letno	Realizirano letno	Indeks v %
Arheologija	15	6	40
Etnologija	15	15	100
Umetnostna zgodovina	15	19	126
Zgodovina	15	17	113,33
Skupaj	60	57	95

Z objavami muzej zagotavlja večjo dostopnost predmetov in podatkov o njih, saj zbirke PMB (še) niso dostopne v digitalni obliki na spletu. Projekt poteka od leta 2016. Do konca leta 2023 je bilo objavljenih skupno 534 muzejskih predmetov. Z objavo 57 predmetov (2022: 81, 2021: 67) načrt ni bil dosežen na področju arheologije, čeprav je bil presežen na področjih umetnostne zgodovine in zgodovine, kar vpliva tudi na nerealiziran skupni načrt za leto 2023.

I. / 8. Proučevanje ter priprave na razstave ter druge predstavitve

Raziskovanje je potekalo skladno s sprejetim programom dela, pri čemer so se strokovni sodelavci odzivali tudi na pobude uporabnikov ter občin soustanoviteljic. Na vseh področjih se je nadaljevalo spodbujanje in izvajanje sodelovanja, interdisciplinarni pristop ter aktivna vključenost v skupne projekte kot je nov programski cikel, posvečen petim čutom, ki nas s podobami »nagovarjajo« na grajskem stopnišču ter so izhodišče programa v obdobju 2021—2028 in preureditvi občasnih razstav Štirje elementi v novo večzvrstno stalno razstavo Harmonija 4 elementov.

Delo je sledilo predvsem izvedbi načrtanih stalnih in občasnih razstav (lastnih in medinstitucionalnih) ter novih ter dopoljenih programov za različne ciljne skupine:

- Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s sejmišča v Brežicah.
- Preureditev razstav Štirje elementi v stalno večzvrstno razstavo Harmonija 4 elementov.
- Dediščina in moč mitov, medmuzejska razstava v letu 2024.
- Muzej človekovih pravic.
- Sava združuje.
- Čebelarka Slava Račič.
- Človek in čas: prvih 100, sodelovanje ob praznovanju 100-letnice Slovenskega etnografskega muzeja.
- Nesnovna kulturna dediščina in nosilci v Posavju.
- Skupnostna etnološka razstava o Črneči vasi.
- Medinstitucionalni projekt Upor / Buna / Revolt 1573–2023.
- Prenova stalne postavitve Kmečki upori.
- »Naj ne bo nikoli pozabljeno«, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo.
- Po stopinjah ajdov. Utrjena višinska naselbina na Ajdovskem gradcu nad Vranjem pri Sevnici.
- Stalne razstave – zasnova in prenova, nadaljevanje.
- Sodobni trendi v muzeologiji.
- Projekti za zunanje naročnike in lastni projekti.

Priprave za prihodnje občasne in stalne razstave

Opravljen je bilo proučevanje, dokumentiranje, inventariziranje, priprava razstavnih besedil in interpretiranje za razstavo Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s sejmišča v Brežicah. Izvajale so se priprave za tri gostovanja razstave »Ženske zgodbe - Mitske podobe in realnost skozi muzejske predmete« na Hrvaškem (Korčula, Dubrovnik, Zadar). Začele so se priprave na medmuzejsko razstavo Dediščina in moč mitov, ki je načrtovana v letu 2024. Opravljen je bilo proučevanje in priprave na naslednje razstave: Muzej človekovih pravic, Sava združuje, Čebelarka Slava Račič, Dialog dveh pokrajin, sodelovanje na razstavi v Slovenskem etnografskem muzeju ob 100-letnici muzeja, razstave o Andreju Šifrerju in skupnostne razstave v Črneči vasi.

Veliko priprav in proučevanja je bilo opravljenega za prenovu stalne razstave Kmečki upori. Izvedeno je bilo tudi proučevanje in priprava na razstavo »Naj ne bo nikoli pozabljeno«, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo kot dopolnitev stalne postavitve Pod devetimi zastavami – Posavje 1900—1990. Potekale so priprave na razstavo Berislava Cerinskega, gostujočo razstavo Lepota Tajvana, razstavo makedonskega kiparja Nikole Smilkova: Pogled v nebo in razstavo Ženske nosijo svet, ki je načrtovana v letu 2024.

Izvedeno je bilo proučevanje, priprava besedil in izbor predmetov za razstavo Harmonija štirih elementov. V manjši meri je bilo opravljenega tudi proučevanje za pripravo objav o predmetih iz depojev in razstav. Velik del strokovnega dela je vključenega v izvedbo projekta Banova domačija – okusimo dediščino. Proučevanja so del različnih sodelovanj tako z občinami soustanoviteljicami,

različnimi sorodnimi in drugimi ustanovami ter skladna z interdisciplinarnimi in medinstitucionalnimi projekti.

I. / 9. Konserviranje in restavriranje

V letu 2023 je bilo v konservatorsko-restavratorski delavnici Posavskega muzeja Brežice načrtovano konserviranje in restavriranje 106 predmetov, od tega 71 predmetov za potrebe muzeja (razstava o kmečkih uporih, Harmonija 4 elementov in zemljevid Franja Stiplovska), 30 predmetov za skupnostno etnološko zbirko Črneča vas in 5 predmetov za zunanje naročnike. Načrt je sledil obsežnim programskim enotam in razstavnim projektom.

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so uspešno izvedli potrebne posege in pripravili predmete za razstave. Skupno je bilo konserviranih-restavriranih 117 predmetov, kar pomeni 110,38 % realizacija. Pri restavriranju je izvedba dosežena v 100,00 %, na področju konserviranja pa 120,75 %.

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so za razstave v letu 2023 uspešno izvedli potrebne posege in pripravili predmete za razstave, in sicer: 44 predmetov za prenovljeno razstavo Kmečki upori, 44 predmetov za razstavo Harmonija štirih elementov, 16 predmetov za razstavo »Naj ne bo nikoli pozabljeno«, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo, 3 medalje za razstavo Čebelarka Slava Račič v Radovljici, 5 predmetov donatorke Milice Vidmar, 4 knjige Slave Vojvodine Kranjske in sliko za razstavo Berislava Cerinskega: Abstraktna figuracija.

Predmete skupnostne etnološke zbirke Črneče vasi so razvrstili in pregledali, konservirani-restavrirani bodo v letu 2024.

Tabela 11: Restavrirani predmeti v letu 2023

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	1
Etnologija	1
Umetnostna zgodovina	-
Zgodovina	45
Skupaj za PMB	47
Skupaj za druge, povezano s programom PMB	6
Skupaj	53

Tabela 12: Konservirani predmeti v letu 2023

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	-
Etnologija	15
Umetnostna zgodovina	-
Zgodovina	41
Drugi lastniki, izvedeno za potrebe programa muzeja	8
Skupaj	64

Tabela 13: Preventivno konservirani predmeti (prevzem novih predmetov)* v letu 2023

Področje	Lokacija prevzema	Št. predmetov	Skupno realizirano št. kosov
Etnologija	Brežice	1	1
Umetnostna zgodovina	Celje	2	2

Skupaj		3	3
---------------	--	----------	----------

Tabela 14: Preventivno konservirani predmeti (prevzem novih predmetov) v letu 2023

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	-
Etnologija	1
Umetnostna zgodovina	2
Zgodovina	-
Skupaj	3*

* Preventivno konservirani predmeti niso všteti v indeks realizacije.

Tabela 15: Načrtovano in realizirano na področju konserviranja in restavriranja

Področje	Načrtovano št. kosov	Realizirano št. kosov	Indeks v %
Preventivna konservacija*	/	3	/
Konserviranje	53	64	120,75
Restavriranje	53	53	100,00
Skupaj	106	117	110,38

*Predmeti preventivne konservacije niso všteti v indeks realizacije.

Tabela 16: Skupaj področje konserviranje in restavriranje glede na uporabnike

Uporabnik	Načrtovano	Realizirano	Indeks v %
Preventivna konservacija*	/	3	/
Lastni muzej	101	103	101,98 %
Drugi naročniki	5	14	280,00 %
Zunanja delavnica* (Jože Lorber)	144	144	100,00 %
Skupaj	106	117	110,38 %

*Predmeti preventivne konservacije in zunanje delavnice niso všteti v indeks realizacije.

V letu 2023 je bilo izdelanih 597 različnih predmetov za pedagoške delavnice, obrazstavne programe in muzejsko trgovino, kar je v primerjavi s prejšnjim letom za 16,62 % manj. Za pedagoške in razstavne programe so izdelali 424 raznovrstnih polizdelkov za delavnice (Mozaik, Pečatniki, Freske, Intarzije, Prepletene srca, V času vitezov in grajskih gospodičen, Nakit iz tolčene medenine, Izdelava »Obiralnika«, Izdelava miniaturnih les za sušenje sadja in Šolo prenove). Za dopolnitve razstav so izdelali 9 didaktičnih predmetov: za razstavo Harmonija 4 elementov 4 raznolike didaktične predmete (kopijo Gallensteinovega grba, kopijo detajla štukature iz predprostora Viteške dvorane, ksilofon in maketo gradu) in za razstavo Osem kopit za dvoje koles 5 didaktičnih predmetov (z usnjem pokrite glinene posode za tipanje organskih materialov).

Za muzejsko trgovino in zunanje naročnike so izdelali skupno 173 predmetov, kar je v primerjavi z prejšnjim letom za 56,97 % manj. Pri izdelavi spominkov je sodelovala tudi muzejska tehničarica Jana Rožman, ki se je posvetila predvsem izdelovanju spominkov Ajdovski lonček in medeninastih prašičkov za peko piškotov.

Tabela 17: Predmeti za pedagoški in obrazstavni program

Št.	Vrsta	Področje / naročnik	Število
1	Mozaiki	Pedagoška služba	69
2	Pečatniki (Zimska grajska dogodivščina)	Pedagoška služba	22
3	Prepletene srca	Pedagoška služba	62

4	Freske	Pedagoška služba	10
5	Intarzije	Pedagoška služba	5
6	Veliki ščit (V času vitezov in grajskih gospodičen)	Pedagoška služba	75
7	Nakit iz tolčene medenine	Pedagoška služba	125
8	Banova domačija – okusimo dediščino: Izdelava »Obiralnika«	Pedagoška služba	30
9	Šola prenove: priprava podloge	KR delavnica	5
10	Medeninasti modelčki za peko piškotov (pedagoška delavnica)	Pedagoška služba	2
11	Didaktični predmeti za razstavo Harmonija 4 elementov	Kustodiat	4
12	Didaktični predmeti za razstavo Osem kopit za dvoje koles	Kustudiat	5
13	Banova domačija – okusimo dediščino: Izdelava miniaturnih les za sušenje sadja	Pedagoška služba	10
SKUPAJ			424

Tabela 18: Spominski predmeti (dodelava spominkov za muzejsko trgovino)

Št.	Vrsta	Področje / naročnik	Število
1	Obesek krškopoljec	Muzejska trgovina	19
2	Magnet krškopoljec	Muzejska trgovina	4
3	Broška krškopoljec	Muzejska trgovina	4
4	Uhani krškopoljec	Muzejska trgovina	1
5	Nakit majhni medaljon	Muzejska trgovina	24
6	Nakit srednji medaljon	Muzejska trgovina	21
7	Nakit veliki medaljon	Muzejska trgovina	10
8	Broška medaljon	Muzejska trgovina	6
9	Medeninast model za peko Rajhenpertovih kronic	Mestni muzej Krško	2
10	Replike ajdovskih vrčkov	Zavod SVIBNA	50
11	Medeninasti modelčki za peko piškotov v obliki Krškopoljskega prašička	Fakulteta za Turizem, Univerza v Mariboru	30
12	Pilštanjski pečatnik	Turistično društvo Pilštanj	2
SKUPAJ			173

Tabela 19: Primerjava izdelave predmetov v letih 2021–2023

Vrsta	2021	2022	2023
Predmeti za muzejsko trgovino	271	402	173
Predmeti za pedagoške delavnice in obrazstavne programe	371	314	420
Skupaj	642	716	593

Tabela 20: Primerjava preventivne konservacije, konserviranja in restavriranja v letih 2021–2023

Področje	2021	2022	2023
Preventivna konservacija	41	144	3
Konserviranje	356	251	64
Restavriranje	39	66	53

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so se dodatno izobrazili na področju konserviranja-restavriranja arheološke kovine pod mentorstvom Helene Pucelj Krajnc (MGML). Dodatno pridobljeno znanje je ključnega pomena za ohranjanje in konserviranje-restavriranje predmetov obsežne arheološke zbirke Posavskega muzeja Brežice. Konservatorsko-restavratorski sodelavec Rok Verstovšek Tanšek je opravil strokovni izpit s področja konservatorstva-restavratorstva: likovna dediščina – kamnita plastika in štukature. Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so za naročnika Občino Brežice v letu 2023 nadaljevali s konservatorsko-restavratorskimi posegi na nagrobnem obeležju Ane in Franca Skale.

I. / 10. Strokovno izobraževanje

Sodelavci Posavskega muzeja Brežice so se udeležili 63 različnih strokovnih izobraževanj (2022: 68), od tega 60 izobraževanj v živo in 3 na daljavo. 22 izobraževanj se je udeležilo večje število sodelavcev. Največ je bilo izobraževanj s področja muzeologije (17), kulturne dediščine (7), zgodovine (6), konservatorstva-restavratorstva (5), turističnih vsebin (5), upravljanja in vodenja muzejev (5), etnologije (3), muzejske pedagogike (3) in arheologije (2). Preostala izobraževanja so bila s področij dokumentacije (1), projektov (3) in iz drugih področij (6). Udeleževali so se brezplačnih izobraževanj, ki jih omogočajo Slovensko muzejsko društvo, Skupnost muzejev Slovenije, ICOM Slovenije, stanovska društva, Ministrstvo za kulturo, lokalna skupnost in druge organizacije. V letu 2023 so se sodelavci udeležili 15 večdnevni izobraževanj, med njimi IV. Mednarodnega kongresa slovenskih muzealcev: Muzeji, trajnostni razvoj in družbena dobrobit (10 sodelavcev), delavnice Konserviranje-restavriranje arheološke kovine, izobraževalnega seminarja za sindikalne zaupnike, konference The Future Museum: Framing the skills and Mindsets of the Visionary Leader, INTERCOM v Dohi (Katar), Šole prenove – praktičnega izobraževanja za kakovostno prenovo: mitološka bitja v jajčni temperi in zlatu, ICOM-CC v Valencii (Španija), letne konference ICOM SEE Museums, Sustainability and Wellbeing v Bukarešti (Romunija), mednarodne konference Museum Leadership in Climate Action. Museum ITAPU, INTERCOM, ICTOP, ICMAH, MPR v Hernandariasu (Paragvaj), konference NEMO, »and ... Action! Museums in the climate crisis« v Lahtiju (Finska), strokovne ekskurzije LAS Posavje – Grčija – Atene in okolica, strokovne ekskurzije ICOM SEE v Romunijo, strokovne ekskurzije v Vojvodino (Srbija) v organizaciji Slovenskega etnološkega društva in strokovne ekskurzije v organizaciji Slovenskega protestantskega društva Primož Trubar – Podružnica Posavje, Kulturnega doma Krško, Posavskega muzeja Brežice, Valvasorjeve knjižnice in Mestne občine Krško v Wittenberg, Nürnberg in Eisleben (Nemčija).

I. / 11. Strokovna knjižnica

Tabela 21: Nakupi, darovi in zamenjave v strokovni knjižnici, po področjih

Področje	Nakup	Dar	Zamenjava/doma	Zamenjava/tujina	Skupaj
Arheologija	0	2	8	2	12
Etnologija	1	9	23	0	33
Umetnostna zgodovina	4	6	23	2	35
Zgodovina	16	90	13	0	119
Muzeologija	0	1	20	1	22
Drugo	0	44	7	0	51
Skupaj knjižno gradivo	21	152	94	5	272

Knjižnica Posavskega muzeja Brežice je specialna knjižnica, ki s svojim gradivom pokriva področje delovanja muzeja. Knjižnično gradivo je popisano v programu Microsoft Excel. Inventarna knjiga v tem programu se vodi od številke 10.801 dalje.

V letu 2023 je muzej v okviru knjižne izmenjave, nakupov in darov pridobil 272 enot knjižnega gradiva.

V prvem četrtletju je muzej opravil inventarizacijo večjega števila knjižnih enot. Donator Robert Šupe je muzeju podaril 111 enot gradiva, od tega je za muzej opravil nakup 27 knjižnih enot, ostalo pa je donacija iz njegove zasebne knjižnice. Odpravljeni so bili tudi zaostanki vpisov knjižnega gradiva iz prejšnjega leta, tako so v nadaljevanju leta vpisi potekali samo za tekoče prispelo gradivo v manjšem obsegu.

Skozi vse leto 2023 je pri inventarizaciji knjižnih enot pomagal prostovoljec Damir Jakovina, za izgled, čistočo in promocijo knjižnice pa je skrbel tudi donator Robert Šupe, ki je sodeloval pri izvedbi dveh javnih dogodkov v knjižnici.

Aprila in oktobra sta v prostoru Specialne knjižnice potekali prireditvi Prva nedelja v muzeju: Klasični večer s Stanetom Tomazinom in Robertom Šupetom.

Tabela 22: Dostopnost gradiva knjižnice glede na uporabnike

Dostopnost do gradiva	Število uporabnikov
Notranja uporaba	20
Zunanji uporabniki v knjižnici	-
Skupaj	20

Knjižno gradivo je v muzejski knjižnici prosto dostopno za zaposlene sodelavce Posavskega muzeja Brežice. Gradivo v pisarnah kustosov je na voljo po predhodnem dogovoru z vsakim kustosom posebej.

I. / 12. Nesnovna kulturna dediščina

Leta 2023 je muzej na področju nesnovne dediščine sodeloval z Društvom kmetič Brežice pri pripravi in oddaji pobude za Bizeljski ajdov kolač za vpis v Register nesnovne kulturne dediščine RS. Prav tako je sodeloval na Banovi domačiji v Artičah s predstavitvijo sadjarske dediščine v Posavju skozi etnološko zbirko Posavje – sadjarski raj v izvirnem okolju (prvi in drugi prostor gospodarskega poslopja na Banovi domačiji). Sodeloval je z medičarko iz lokalnega okolja Majdo Arh, s katero je pripravil delavnice krašenja medenega srca in se seznanil z dediščino medičarstva oz. lectarstva v Posavju.

Znanja in veščine nesnovne kulturne dediščine je skozi različne dogodke in vodene ogledе predstavil tudi na razstavi Posavje – sadjarski raj v Artičah na Banovi domačiji, kjer je skozi razstavljenе predmete poudaril znanja in veščine sadjarstva v Artičah in okolici.

Na terenu v Črneči vasi (občina Kostanjevica na Krki) se nadaljuje sodelovanje z vaščani, ki so zbrali številne predmete, povezane z dediščino in načinom življenja v vasi. Predmete je muzej razporedil po zvrsteh uporabe, npr. različnih obrteh, kmečkem gospodarstvu in gospodinjstvu. Januarja 2023 so bili vsi predmeti obdelani s konservatorsko-restavratorskimi postopkom – premazani z biocidom in zaplinjeni v manjšem prostoru v prvem nadstropju šole.

Posavski muzej Brežice je v sodelovanju z Vaško skupnostjo Črneča vas decembra 2023 pripravil dve srečanja z vaščani, kjer smo zbirali zgodbe, se pogovarjali o snovni in nesnovni dediščini ter o razstavi. Muzej jim je pokazal in predstavil katalog evidentiranih doniranih predmetov, ki je bil izdelan po zaplinjanju predmetov januarja 2023, ob zaključku pa je muzej pripravili tudi pogovorni večer z vaščani, ki so ga sooblikovali Robert Zagorc, župan Občine Kostanjevica na Krki, Matej Kuhar, predstavnik Vaške skupnosti Črneča vas, Jani Zakšek, upokojeni profesor geografije in zgodovine ter soavtor razstave Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971) in Alenka Černelič Krošelj, direktorica Posavskega muzeja Brežice. Namen in cilj etnološke razstave Črneča vas je poleg prikaza in ohranjanja kulturne dediščine, izpostaviti pomen kulturne dediščine v lokalni skupnosti in širše. Pri skupnostni razstavi/zbirki gre za ohranjanje kulturne dediščine v izvirnem okolju. Za razstavo je izbranih 30 predmetov, ki jih bodo spremljali besedilni panoji, razdeljeni v 6 sklopov: gospodinjstvo,

obrt in rokodelstvo, poljedelstvo in gospodarska orodja in naprave, vinogradništvo, transport in promet, verovanje, šege in navade. Izbor zbranega bo povezan z nesnovno dediščino in predstavljen na razstavi o Črneči vasi, ki je predvidena v letu 2024. Med predmeti, ki bodo izpostavljeni, so vinogradniški, sodarski, kolarski, mizarski, vojaški ter predmeti in naprave za pripravo in peko kruha, nabožni in drugi, ki predstavljajo nesnovno kulturno dediščino skozi gospodarska znanja in veščine, ljudsko izročilo in z njimi povezani orodja, predmete ter izdelke.

Občina Kostanjevica na Krki in vaška skupnost Črneča vas sta na predlog Posavskega muzeja Brežice za revitalizacijo stavbe nekdanje podružnične šole v Črneči vasi 18. maja 2023 v Ljubljani prejeli **častno Valvasorjevo priznanje** za leto 2022, ki ga podeljuje Slovensko muzejsko društvo.

II. Posredovanje muzejskega gradiva

Sklop II

Razdelek predstavlja stalne in občasne razstave, različne projekte in podatke povezane s pestro dejavnostjo za različne ciljne skupine na raznovrstne načine.

II. / 1. Razstave

II. / 1. 1. Stalne razstave

II. / 1. 1. 1. Stalne razstave v muzeju

1. Arheološka razstava »**Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah**«, tretji prostor muzeja, od 7. 11. 2023. Avtorica: Jana Puhar, oblikovalka: Polona Zupančič.

Razstavo »Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah« predstavlja arheološka odkritja z zadnje etape zaščitnih arheoloških izkopavanj na brežiškem Sejmišču v letu 2017. Posebnost in glavna atrakcija razstave je rekonstrukcija keltskega bojnega voza, izdelana v naravni velikosti in skladno z odkritimi najdbami. Pri izvedbi je muzej sodeloval s tremi zunanjimi izvajalci, mojstri kolarske, kovaške in usnjarske obrti. Gre za prvo in edino rekonstrukcijo prazgodovinskega voza v Sloveniji te vrste. Razstava je doživela zelo pozitiven odziv s strani javnosti, številne pohvale in zanimanje s strani arheološke in muzejske stroke ter medijsko odmevnost.

Število obiskovalcev na odprtju: 50. Skupno število obiskovalcev: 1.535.

Obrazstavni program:

- **Javno vodstvo** po razstavi na Ta veseli dan kulture, Jana Puhar, Petra Karalič z gostoma Andrejem Jevšenakom in Jožetom Lorberjem, 3. 12. 2023.

Spremembe in dopolnitve stalnih razstav v letu 2023

1. Večvrstna razstava **Harmonija štirih elementov**, prvi prostor muzeja, SZ stolp in SV stolp v 2. nadstropju, od 13. 9. 2023, avtorji razstave in besedil: Alenka Černelič Krošelj, Maruša Erpič, Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, Mihaela Kovačič, Andreja Matijevc, Jana Puhar. Upokojeni in nekdanji sodelavci Posavskega muzeja Brežice: Vlasta Dejak, Oži Lorber, Maja Marinčič, dr. Ivanka Počkar. Prostorska zasnova in oblikovanje razstave: Polona Zupančič. Vodja projekta: Alenka Černelič Krošelj. Zasnova razdelka 4 elementi + grad Brežice: Andreja Matijevc, Polona Zupančič.

Razstava izhaja iz cikla večvrstnih razstav Štirje elementi: VODA, OGENJ, ZEMlja IN ZRAK, ki jo je muzej pričel leta 2018 in zaključil 2020. S številnimi sodelavci, raznovrstnimi programi ter dodanimi pogledi in idejami je skozi leti 2021 in 2022 nastal osnutek preoblikovanja štirih občasnih razstav v

novo – stalno – razstavo Harmonija štirih elementov z dodanimi interaktivnimi elementi in vsebinami. Razstava se nahaja v treh prostorih 2. nadstropja gradu. V prvem prostoru je izpostavljena dediščina gasilstva in kovaštva v Posavju, arheološke predmete od mlajše kamene dobe do 15. stoletja ter izjemne Posavke in Posavce. V tem delu razstave je vključen tudi izbor iz 15 donacij »delničarjev« muzeja - donatorjev snovne in nesnovne dediščine. V drugem prostoru se skozi različne interaktivne in didaktične vsebine, prilagojene različnim ciljnim skupinam, prepletajo vsi štirje elementi, ki imajo vsak svoje značilnosti, le skupaj pa lahko ustvarijo harmonijo. Harmonija štirih elementov, ki gradijo tudi brežiški grad se s pregledom zgodovine gradnje gradu prepleta v eno zgodbo, v katero se obiskovalci s pomočjo tipnih, slušnih in avdiovizualnih pripomočkov aktivno vključujejo. V predstavitev so vključene tudi digitalne vsebine: aplikacija Štirje elementi – sooblikovalci posavskih priimkov in krajev, 3D model gradu in videoposnetek *Harmonije štirih velikanov* - interaktivnega eksperimentalnega doživetja, ki ga je muzej v letih 2021 in 2022 pripravil v sodelovanju z zunanjim sodelavcem, fizikom in dediščinskim navdušencem Garsio Kosincem. V tretjem prostoru se prepletata elementa zrak in voda. Zračne vsebine in predmeti so predstavljeni skozi teme vdih, izdih, oddih in preprih, ki opredeljujejo pomembne dele našega življenja. Vodne vsebine izpostavljajo različne načine življenja z vodo in ob vodi, iskanje, shranjevanje, uporabo ter odnos do pitne in drugih voda, sožitje z vodo in skrb zanjo. Del tega je tudi kopija dela savskega čolna tombasa, ki vabi obiskovalce, da sedejo vanj. Del zadnjega prostora razstave so tudi štiri tegobe, s katerimi so se prebivalci Posavja soočili v preteklosti, in povezujejo vse štiri elemente.

Vse tri prostore razstave dopolnjujejo družinski kotički s pobarvankami ilustracij motivov štirih elementov, ki jih lahko »mladi obiskovalci« sestavijo v svojo zgodbo štirih elementov in odnesejo domov. Prvi in tretji prostor razstave je z glasbo »obogatil« Matjaž Predanič.

Program odprtja: koncertni program *Melodije Slovenije*: ameriška violončelistka Sarah Ghandour, Fulbrightova štipendistka in zasedba Gugutke in tenorist Rok Ferencak.

Število obiskovalcev na odprtju: 130. Skupno število obiskovalcev: 4.049.

Obrazstavni program:

- **Javno vodstvo po razstavi Harmonija štirih elementov**, izvedba: Stanka Glogovič, 7. 10. 2023.
- **V iskanju harmonije, interaktivno vodstvo po večzvrstni razstavi Harmonija štirih elementov za družine**, izvedba: Boštjan Kolar, 7. 10. 2023.
- **Voden ogled razstave Harmonija štirih elementov in Viteške dvorane**, pedagoški program za študente Fakultete za turizem, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Boštjan Kolar, 22. 10. 2023.
- **Vodstvo udeležencev Jesenske grajske dogodivščine po razstavi in kviz**, Boštjan Kolar, 2. 11. 2023.
- **Javno vodstvo po razstavi Harmonija štirih elementov**, izvedba: Boštjan Kolar, 3. 12. 2023.

2. Dopolnitev stalne razstave novejše zgodovine "**Naj ne bo nikoli pozabljeno**", **Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo**, zadnji prostor stalne razstave Pod devetimi zastavami - Posavje 1900 – 1990, od 23. 10. 2023. Avtorica: kustosinja Mihaela Kovačič, oblikovalka: Polona Zupančič.

Razstava dopolnjuje stalno postavitev razstave novejše zgodovine Pod devetimi zastavami – Posavje 1900–1990 in v prvem delu nadaljuje s časovnim okvirjem dogajanja v času nastanjanja nove države Republike Slovenije in njenimi prvimi izzivi in cilji, zastavljenimi kmalu po mednarodnem priznanju. Časovni trak tako zaobjema čas od uradne razglasitve rezultatov plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije 26. decembra 1990 do leta 2010, ko Slovenija postane polnopravna članica Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Drugi osrednji del pa je namenjen zgodbi Roberta Finka s poudarkom na dogajanju in njegovem doživljanju časa okoli vojne za Slovenijo. Na ogled so predmeti, ki jih je 27-letni Robert Fink nosil usodnega dne 27. junija 1991 v boju v vasi Rigonce, ko je bil hudo ranjen. Te predmete je Robert Fink že leta 1991 podaril in zaupal Posavskemu muzeju Brežice. V drugi vitrini pa so na ogled njegova najpomembnejša originalna odlikovanja. Število obiskovalcev na odprtju: 210. Skupno število obiskovalcev: 2.073.

Prenovljena stalna razstava **Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju**, prostor SV stolpa gradu, avtorica: Mihaela Kovačič, oblikovalec: Uroš Lehner.

Razstava je bila vsebinsko in oblikovno v celoti izvedena v letu 2023, odprtje razstave pa je predstavljeno v začetek leta 2024. Odprtje bo tako del aktivnosti ob praznovanju 75. obletnice ustanovitve Posavskega muzeja Brežice.

II. / 1. 1. 2. Stalne razstave v Vodovodnem stolpu

V treh etažah so od 2022 na ogled vsebine, ki predstavljajo dediščino preskrbe z vodo, gradnjo in obnovo stolpa:

- **Dve tisočletji oskrbe z vodo**, 1. nadstropje, avtorja predstavitev: Andreja Matijevc, Garsia Kosinac.
- **Preskrba in oskrba z vodo** ter razglednice Brežic z vodovodnim stolpom, 2. nadstropje, avtorica besedil: dr. Ivanka Počkar, kustosinja: Alenka Černelič Krošelj, izbor razglednic: Mihaela Kovačič, tehnična priprava video predstavitev: Petra Karalič, Andreja Matijevc.
- **Gradnja vodovodnega stolpa ter vodovodni stolpi po svetu, zgrajeni leta 1914**, pritličje in 3. nadstropje, avtorici besedil: Alenka Černelič Krošelj, dr. Ivanka Počkar, avtorica video predstavitev: Andreja Matijevc.
- **Prenova Vodovodnega stolpa**, 4. nadstropje. Muzej je v letu 2023 obstoječ kratek film o prenovi iz leta 2022 razširil v 8-minutni film, ki zaokroženo predstavlja Vodovodni stolpa ter izpostavlja prenovi in tehnično obnovo. Snemanje in priprava filma: Davor Lipej, strokovna sodelavka: Alenka Černelič Krošelj, priprava besedila: Alenka Černelič Krošelj, Anja Zagode, gradivo: Naino, d. o. o.; SL-inženiring, d. o. o.; Občina Brežice, Posavski muzej Brežice, branje Besedila: Stane Tomazin.
- **Virtualizacija vodovodnega stolpa**, pritličje. Muzej je v sodelovanju z Društvom KIT4 in KIBLA2LAB pripravil pilotni projekt, s katerim je Vodovodni stolp prikazan v umetniški virtualni podobi. Projekt je bil izbran na javnem pozivu KID PINA v sklopu Mreže RUK (JP-PR-RUK_1_2022), ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija (Ministrstvo za kulturo). Gre za prvo umetniško virtualno podobo zaščitenega spomenika na Slovenskem, višjega od 40 metrov. Na atraktiven način je prikazana 360 stopinjska podoba objekta, nadgrajena s principi umetniškega posega v renderirano sliko. Celotna podoba stolpa je bila zajeta z dronom, LiDAR scanner-jem in tehniko fotogrametrije.

II. / 1. 1. 3. Stalne razstave Posavskega muzeja Brežice na drugih lokacijah

Nadaljevanje iz leta 2021: **Posavje – sadjarski raj**, sadjarska zbirka Sadjarskega društva Artiče na Banovi domačiji v Artičah, odprtje 9. 5. 2022. koordinatorici: kustosinji Alenka Černelič Krošelj in Stanka Glogovič, avtorica: kustosinja Stanka Glogovič. Pri projektu sodelujejo KS Artiče, Sadjarsko društvo Artiče, Občina Brežice in Posavski muzej Brežice.

Skupno število obiskovalcev v 2023: 257.

Obrazstavni program:

Podrobneje je predstavljen v poglavju II. / 3. 3. Projektno delo – regijski, čezmejni, mednarodni razpisi in sodelovanja: projekti CLLD – LAS Posavje. Izvedenih je bilo 25 aktivnosti za skupaj 328 obiskovalcev.

Nadaljevanje iz leta 2022: **Brivsko-frizerski salon Kreutz**, Sevnica, od 29. 9. 2022, Posavski muzej Brežice, Občina Sevnica, Zavod za varstvo kulturne dediščine Območna enota Celje, avtorica: kustosinja Stanka Glogovič.

Skupno število obiskovalcev v 2023: ni podatka.

Obrazstavni program:

- **Dan odprtih vrat frizerskega salona Kreutz** s strokovnim vodstvom, izvedba: Stanka Glogovič, 8. 2. 2023.

Nadaljevanje iz leta 2022: **Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971)**, prenovljena stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, od 15. 10. 2022, avtorja: kustos Boštjan Kolar (Posavski muzej Brežice) in Janez Zakšek (upokojeni učitelj geografije in zgodovine na Osnovni šoli Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki). Oblikovalec: Matic Tršar. Skupno število obiskovalcev v 2023: 200.

Dopolnitev: **Skupnostna etnološka razstava Črneča vas**, prenovljena stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, avtorja: kustosinja etnologinja Stanka Glogovič (Posavski muzej Brežice) in Janez Zakšek (upokojeni učitelj geografije in zgodovine na Osnovni šoli Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki). Oblikovalec: Matic Tršar.

V letu 2023 je muzej na predmetih izvedel konservatorsko-restavratorske postopke. Konec leta je v sodelovanju z Vaško skupnostjo Črneča vas pripravil dve srečanja z vaščani, z namenom zbiranja zgodb in pogovora o snovni in nesnovni dediščini ter razstavi. Zaradi dolgotrajne bolezenske odsotnosti kustosinje etnologinje je postavitvev razstave prestavljena v leto 2024. Za razstavo bo izbranih 30 predmetov, ki jih bodo spremljali besedilni panoji, razdeljeni v 6 sklopov: gospodinjstvo, obrt in rokodelstvo, poljedelstvo in gospodarska orodja in naprave, vinogradništvo, transport in promet, verovanje, šege in navade.

Dopolnitev dislocirane stalne razstave **Kozjanski partizanski odred**, dopolnitev razstave s projekcijo 99 fotografij Kozjanskega odreda. Avtorica: Mihaela Kovačič, Dom krajanov Sromlje, maj 2023. Število obiskovalcev v letu 2023: 252 (4 šolske skupine).

Nadaljevanje iz 2022: **Po stopinjah ajdov. Utrjena višinska naselbina na Ajdovskem gradu nad Vranjem pri Sevnici**, Grad Sevnica, stolp, prvo nadstropje. Postavitvev v decembru 2022, uradno odprtje 26. 4. 2023. Avtorica: kustosinja Jana Puhar, oblikovanje: Polona Zupančič.

Razstava predstavlja poznoantično utrjeno naselbino na Ajdovskem gradu nad Vranjem pri Sevnici iz 5. in 6. stoletja našega štetja. Življenje nekdanjih prebivalcev naselbine je obiskovalcu približano skozi štiri vsebinske sklope, ki pojasnjujejo razloge za ustanovitev naselbine na odročni in zavarovani lokaciji in njeno obrambno funkcijo, vsakdanjik v skromnih življenjskih razmerah, kulturno in duhovno življenje ter gospodarstvo naselbine – kmetijstvo, trgovino in obrt. Razstava je zasnovana sodobno, z uporabo digitalnih tehnologij, animacijami na dotikalnih ekranih, izdelanim zvočnim prostorom, ki poudari obiskovalčevo izkušnjo. Na razstavi so predstavljene kopije izvornih predmetov z Ajdovskega gradca, ki jih hrani Narodni muzej Slovenije. Rekonstrukcija naselbine je obiskovalcu prikazana z maketo in računalniško izdelano vizualizacijo. Eden od ciljev razstave je tudi motivirati obiskovalca za ogled arheoloških ostalin na Ajdovskem gradu. Z gradu Sevnica poročajo o izjemno dobrih odzivih obiskovalcev na razstavo.

Število obiskovalcev na odprtju: 40. Skupno število obiskovalcev v 2023: 2.876.

II. / 1. 2. Lastne občasne razstave

V letu 2023 je muzej nadaljeval z občasnimi ter medinstitucionalnimi razstavami, se odzival na pobude ter dopolnjeval občasne razstave v vsebinskih in prostorskih sklopih:

1. **Večzvrstna lastna razstava**
2. **Občasne razstave v različnih prostorih muzeja**
3. **Občasne razstave v Vodovodnem stolpu**
4. **Ulične razstave**

II. / 1. 2. 1. Večzvrstna lastna razstava

Nadaljevanje iz leta 2016: **Večzvrstna razstava Štirje elementi: 1 – VODA**, SV stolp, od 8. 12. 2016 do 1. 5. 2023, kustosinje Vlasta Dejak, Oži Lorber, dr. Ivanka Počkar, Jana Puhar, Alenka Černelič Krošelj. Skupno število obiskovalcev: 72.697.

Nadaljevanje iz leta 2018: **Večzvrstna razstava Štirje elementi: 2 – OGENJ**, 1. prostor muzeja v 2. nadstropju, od 30. 8. 2018 do 1. 5. 2023, kustosinje Vlasta Dejak, Oži Lorber, dr. Ivanka Počkar, Jana Puhar, Alenka Černelič Krošelj. Skupno število obiskovalcev: 46.514.

Nadaljevanje iz leta 2019: **Večzvrstna razstava Štirje elementi: 3 – ZEMLJA**, drugi in tretji prostor muzeja, drugo nadstropje, od 26. 6. 2019 do 1. 5. 2023. Avtorji: Alenka Černelič Krošelj (PMB), Vlasta Dejak (PMB), Matej Filipčič, Alja Fir (Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki), Irena Fürst (Muzej novejšje zgodovine, Enota Brestanica), Stanka Glogovič (PMB), dr. Boris Golec (ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa), Boris Hajdinjak, Duška Kalin (KTRC Radeče), Boštjan Kolar (PMB), LIJAmmedia, Oži Lorber (PMB), dr. Miha Preinfalk (ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa), dr. Ivanka Počkar (PMB), Jana Puhar (PMB), Mojca Račič (Slovenski etnografski muzej), dr. Helena Rožman (Kulturni dom Krško, enota Mestni muzej Krško), dr. Jože Škofljanec (Arhiv Republike Slovenije), Oskar Zoran Zelič in Lucija Zorenč (Kozjanski park). Skupno število obiskovalcev: 35.897

Nadaljevanje iz leta 2020: **Večzvrstna razstava Štirje elementi: 4—ZRAK**, 2. prostor Galerije in J hodnik, dopolnitev razstave Pod devetimi zastavami: Posavje 1900-1990, razdelek Posavski obrazi 1950—1990, od decembra 2020 do 11. 4. 2023. Avtorji: Alenka Černelič Krošelj, Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, Oži Lorber, Maja Marinčič, Jana Puhar. Zunanji sodelavec: Timotej Pavlin, diplomirani arheolog. Skupno število obiskovalcev: 20.498.

Nadaljevanje iz leta 2021: **Večzvrstna razstava Po Posavju z žlivo in čašo: Pet čutov: 1 – OKUS**, 3. prostor Galerije in v delu stalne etnološke razstave v 2. nadstropju, od 29. 7. 2021. Avtorji Alenka Černelič Krošelj, Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, Oži Lorber, Maja Marinčič, Andreja Matijevc, Anja Medved, dr. Ivanka Počkar, Jana Puhar. Oblikovalka: Polona Zupančič. Skupno število obiskovalcev: 29.060.

II. / 1. 2. 2. Druge občasne razstave v različnih prostorih muzeja

Nadaljevanje iz leta 2022: **Razstava v razstavi: »Srčeve pletenice muzejčkov«**, 6. prostor razstave Pod devetimi zastavami: Posavje 1900 - 1990 in del etnološke razstave Kruh, potice in kolači, od 1. 7. 2022, avtorji: udeleženci Poletne grajske dogodivščine 2022, koordinatorka: Anja Medved. Skupno število obiskovalcev: 21.886.

Nadaljevanje iz 2022: Muzejska vitrina ob mednarodnem letu stekla IYOG 2022: **Odtisi za večnost. Napisi na rimskih steklenih posodah iz Ribnice pri Jesenicah na Dolenjskem**, 31. 3. 2022–20. 1. 2023, prostor pred Viteško dvorano, avtorica: kustosinja Jana Puhar. Skupno število obiskovalcev: 13.249.

Nadaljevanje iz 2022: **Iz zbirke Božene Encinas Vanič – Odkup zapuščine Stiplovšek**, od 15. 9. 2022–13. 2. 2023, 1. prostor Galerije, avtorica: kustosinja Oži Lorber, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj. Skupno število obiskovalcev: 4.536.

Nova občasna spletna razstava **Zemljevid nekdanjega okraja Krško / Zemljevid Posavja – restavriranje in interpretacija didaktičnega pripomočka Franja Stiplovška**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Andreja Matijevc, Boštjan Kolar, Nives Slemenšek, Ana Sterle.

Ob 125-letnici rojstva in 60-letnici smrt slikarja, muzealca in pedagoga Franja Stiplovška je muzej pričel z restavriranjem zemljevida, ki ga je slikar kot didaktični pripomoček ustvaril v času službovanja na Meščanski šoli v Krškem. Po 2. svetovni vojni so zemljevid uporabljali na Gimnaziji Brežice, kjer je Stiplovšek med leti 1945 in 1953 poučeval risanje. Restavriranje zemljevida je nujno zaradi mehanskih poškodb in naknadno dodanih napisov. Zaradi obsežnega in dolgotrajnega postopka restavriranja in velikosti zemljevida (dimenzije 172 x 250 cm) je projekt podaljšan v leto 2024. Postopek restavriranja se v vseh fazah fotografira in snema in bo predstavljen v filmu o restavriranju junija 2024.

Obrazstavni program:

- Prva nedelja v muzeju: Stiplovškova slika Zemljevid krškega okraja – predstavitev zemljevida in postopkov restavriranja, 3. 9. 2023, izvedba: Nives Slemenšek, Ana Sterle.

II. / 1. 2. 3. Občasne razstave v Vodovodnem stolpu

Razstava mednarodnega natečaja »**Water we want / Voda, ki jo želimo**«, pred vhodom v Vodovodni stolp Brežice in v 6. nadstropju stolpa, 26. 6.–12. 10. 2023. Koordinacija: Anja Medved.

V letu 2023 se je Posavski muzej Brežice vključil v globalno mrežo vodnih muzejev (Water Museum Global Network), ki jo podpira Unesco. Na pobudo mreže je muzej razpisal natečaj za šolarje »Voda, ki jo želimo« / »Water we want«, s katerim se mlade spodbuja k inovativnemu razmišljanju o iskanju odgovornih in trajnostnih oblik uporabe vode ter ozavešča o pomenu njihovega vključevanja v oblikovanje naše skupne prihodnosti. Prejeli so 24 del – 14 likovnih in deset fotografij ter en video, pri njihovem ustvarjanju pa je sodelovalo 12 razredov in 57 učencev. Sodelovali so: Eva Novak iz OŠ Brežice pod mentorstvom Barbare Peklar, Anastazija Šurbek Voglar, Doroteja Komar, Emili Bartol, Gaja Vahčič in Lili Pinterič iz OŠ Brežice pod mentorstvom Mojce Barbič, Ožbej Piltaver in Žan Fiorelli iz OŠ Brežice pod mentorstvom Sare Kajba, učenci 2.b razreda OŠ Brežice pod mentorstvom Tjaše Zupančič, Urban Mirt, Nina Okrošek, Aneta Lipej, Alina Ogorevc, Lana Žibert in Teja Cvenk iz OŠ Maksa Pleteršnika Pišce pod mentorstvom Tanje Plevnik, Bojan Pajk Nikolič, Tomo Klobasa, Kaja Lesinšek in Niko Skrivalnik iz OŠ Maksa Pleteršnika Pišce pod mentorstvom Alenke Cizel, Eva Kravogel iz OŠ Marjana Nemca Radeče pod mentorstvom Simona Serneca, učenci 5. razreda Podružnične šole Loka pri Zidanem Mostu pod mentorstvom Barbare Vidic in 1. c razred Gimnazije Brežice pod mentorstvom Alojza Konca. Vsa prispela dela so bila kot reprodukcije v obliki posebnega mobile razstavljena pred vhodom v stolp, pet izbranih del, po enega iz vsake kategorije in starostne skupine sodelujočih ustvarjalcev, ki so del digitalne razstave na spletni strani Global Water Museum Network, pa v 6. nadstropju stolpa.

Število obiskovalcev na odprtju: 40. Skupno število obiskovalcev: 1.800.

II. / 1. 2. 4. Ulične razstave

Nadaljevanje iz leta 2022: Ulična razstava **Brežice in Attemsi v času med obema vojnama**, od 13. 10. 2022, Prešernova cesta (pod gradom Brežice), avtorica: kustosinja Mihaela Kovačič.

Število obiskovalcev razstav, ki so vključene v razdelke *Razstave PMB na drugih lokacijah* je mogoče oceniti skozi posredne podatke, kar pomeni, da je ocenjen letni učinek razstav najmanj 20.000 obiskovalcev – glede na obisk Brežic in drugih lokacij, kar znaša 10 % od skupnega števila prihodov turistov v Občino Brežice (202.696).

II. / 1. 3. Medinstitucionalne razstave

II. / 1. 3. 1. Medinstitucionalne razstave v muzeju

Novo razstave:

1. **Razstava plakatov: 23. mednarodno strokovno srečanje konservatorjev-restavradorjev 2023**, 22. 5.–30. 6. 2023, 1. in 2. prostor Galerije ter hodnik do Poročne dvorane, avtorji in sodelujoče ustanove: Posavski muzej Brežice (Nives Slemenšek, Rok Verstovšek Tanšek), ZVKDS OE Ljubljana (Tjaša Pristov), ZVKDS RC (Zoja Bajde, Petra Beslagič, Vlado Fras, Špela Govže, Andrej Jazbec, Anita Klančar Kavčič, Katja Kavkler, Robert Koračin, Jelka Kuret, Tanja Mesojedec, Ljubiša Milić, Klara Retko), ZVKDS Raziskovalni inštitut (Janez Kosel, Lea Legan) Narodni muzej Slovenije (Irma Langus Hribar, Eva Menart, Nataša Nemeček), Zavod za gradbeništvo Slovenije (Ana Brunčič, Miha Hren, Tadeja Kosec, Andreja Pondelak,) Goriški muzej (Andrej Ferletic, Davorin Pogačnik, Polona Paglovec Šuligoj), MG + MSUM (Simona Škorja), Tehniški muzej Slovenije (Luka Kren, Mojca Zver, Drago Štimec), Pokrajinski muzej Koper (Lidija Gardina), Narodna univerzitetna knjižnica (Ksenija Janković, Metka Kojc), Gorenjski muzej (Sandra Dimitrijevič, Anamarija Dimovska, Irena Jeras Dimovska), Muzej in galerije mesta Ljubljane (Helena Pucelj Kranjc, Liza Lampič), Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (Andreja Padovnik), Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož (Hermina Golc, Eva Illec, Nina Mertik), Pokrajinski muzej Maribor (Irena Porekar Kacafura), Arhiv republike Slovenije (Lucija Planinc), Muzej novejšje in sodobne zgodovine (Tina Fortič Jakopič), Gradski muzej Virovitica (Jasna Poljak), Zavod Trismegitus (Maja Ivanišin), ZR PLUS (Katja Pohl Lužnik, Anja Urbanc), Anin restavratorski atelje (Ana Resnik), Jožefinski atelje (Maja Pliberšek), Konservatorsko-restavratorski atelje, Martin Klinc s.p. (Martin Klinc), Kos d.o.o. (Jerneja Kos), Restavratorstvo Aleš Vene, s.p. (Aleš Vene), Nacionalna i Sveučilišna Knjižnica u Zagrebu (Stevo Leskarac), Akademija za likovno umetnost v Zagrebu (Ana Božičević, Suzana Damiani, Maja Sučević Miklin, Tamara Ukrainčik), Universidade de Lisboa, Faculdade de Belas-Artes, Centro de Investigação e de Estudos em Belas-Artes (CIEBA), Portugal (Ana Sofia Neves), študentje Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani (Eva Marija Fras, Viktorija Peternel, Irina Pozdorovkina, Katja Tittl, Zala Uršič, Michelle Vidovič), samozaposleni v kulturi (Anka Batič, Petra Benedikt, Albina Kržič, Anja Švagelj Novak, Mateja Ocepek, Ana Ploj, Saša Snog, Tea, Kregar), koordinatorji razstave: Nives Slemenšek, Rok Verstovšek Tanšek in Ana Sterle.

Razstava je nastala v sodelovanju z Društvom restavratorjev Slovenije v okviru vsakoletnega mednarodnega srečanja konservatorjev-restavratorjev. Razstava je primer interdisciplinarnega in mednarodnega sodelovanja na področju konserviranja-restavriranja in spodbujanja izmenjave različnih informacij, znanj in veščin. Na razstavi je s plakati in kratkimi videoposnetki sodelovalo 74 strokovnjakov s področja konserviranja-restavriranja in sorodnih smernicah. Odzivi na razstavo so bili pozitivni, tako s strani strokovne kot tudi laične javnosti.

Število obiskovalcev na odprtju: 129. Skupno število obiskovalcev: 2357.

2. Kiparska razstava **Nikola Smilkov: Pogled v nebo**, 1. prostor Galerije, 26. 9.–29. 11. 2023, avtor: Nikola Smilkov, organizator razstave: Nikola Franić, koordinatoriki: Alenka Černelič Krošelj in Maruša Erpič.

Sodelujoče ustanove: Galerija 46, Hrvaška in Posavski muzej Brežice.

Razstava je predstavljala delo makedonskega kiparja Nikole Smilkova. Razstavo je avtor pripravil skupaj z organizatorjem razstave Nikolo Franićem, vodjo Galerije 46, iz Hrvaške. V Posavskem muzeju Brežice je razstavljenih trideset kipov manjših dimenzij, ki so nastali med letoma 2018 in 2023. Med zbranimi likovnimi deli je sedemnajst del iz bron in trinajst del iz prilepskega marmorja, ki je avtohtona kamnina v Severni Makedoniji. Z razstavo pod enakim naslovom sta se leta 2022 kipar in organizator predstavila tudi v Galeriji Meštrovic, v Splitu na Hrvaškem.

Število obiskovalcev na odprtju: 28. Skupno število obiskovalcev: 2.922.

Obrazstavni program:

- **Javno vodstvo** po gostujoči kiparski razstavi, izvedba: Nikola Franić, predstavnik Galerije 46 in organizator razstave ter Maruša Erpič, 20. 10. 2023.
- **Javno vodstvo** po razstavi, izvedba: Maruša Erpič, 23. 11. 2023.

Publikacija: Černelič Krošelj, Alenka; Erpič, Maruša; Nikola Smilkov: Pogled v nebo, Posavski muzej Brežice, september 2023, 23 strani, 100 izvodov.

3. **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**, Mali avditorij, od 28. 11. 2023. Avtorji: 110 učenk in učencev iz 13 posavskih osnovnih šol, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj.

Sodelujoče ustanove: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje, Valvasorjeva knjižnica Krško, Posavski muzej Brežice, OŠ Jurija Dalmatina Krško in OŠ Koprivnica. Razstava je rezultat istoimenskega likovno-literarnega natečaja, ki je potekal v letu 2023. Na natečaju je sodelovalo 110 učenk in učencev iz 13 posavskih osnovnih šol, ki so ustvarili skupno 90 del. Natečaj, že 14. po vrsti, organizira Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje v sodelovanju z Valvasorjevo knjižnico Krško, Posavskim muzejem Brežice, OŠ Jurija Dalmatina Krško in letos tudi OŠ Koprivnica. V likovnem delu natečaja je sodelovalo 75 učenk in učencev ter še en cel razred (15 učencev 9. razreda OŠ Koprivnica), ki so pod budnim očesom 14 mentorjev ustvarili 72 likovnih del, literarnega dela pa se je udeležilo 16 učenk in dva učenca 9. razredov iz šestih OŠ, ki jih je spodbujalo šest mentoric. Ob svojem ustvarjanju so učenke in učenci spoznavali tudi življenje in delo posavskih reformatorjev Jurija Dalmatina in Adama Bohoriča. Število obiskovalcev na odprtju: 160. Skupno število obiskovalcev: 883.

II. / 1. 3. 2. Medinstitucionalna razstava izven muzeja

Nadaljevanje iz leta 2020: **Medinstitucionalna večzvrstna razstava Sava združuje**, vodja projekta: Alenka Černelič Krošelj. Avtorji razstave: Alenka Černelič Krošelj in Stanka Glogovič (Posavski muzej Brežice), Irena Lačen Benedičič, Zdenka Torkar Tahir, Aljaž Pogačnik in dr. Marko Mugerli (Gornjesavski muzej Jesenice), Jana Mlakar Adamič (Zasavski muzej Trbovlje). Koordinatorica razstave: kustosinja Stanka Glogovič.

Gostovanja v letu 2023:

- Zasavski muzej Trbovlje: enota Muzej Hrastnik, 8. 9. 2021— 31. 8. 2022.
Število obiskovalcev razstave: 251.
- ZKMŠ Litija - Mestni muzej Litija, 21. 9. 2022—januar 2023.
Število obiskovalcev razstave: 227.
- Gornjesavski muzej Jesenice: Muzej Kosova graščina Jesenice, 22. 3. – 12. 5. 2023
Število obiskovalcev na odprtju: 50. Število obiskovalcev razstave: 804.

Nadaljevanje iz 2022: Medinstitucionalna razstava **Ženske zgodbe**.

Avtorji in sodelujoče ustanove: Verena Perko (Gorenjski muzej, Kranj), Jana Puhar, Oži Lorber (Posavski muzej Brežice), Maja Bausovac, Barbara Trnovec (Pokrajinski muzej Celje), Maša Sakara (Pokrajinski muzej Koper), Nadja Terčon, Snježana Karinja (Pomorski muzej »Sergej Mašera«, Piran), Aleksandra Nestorović (Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož), Karla Oder (Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem), Jože Štukl (Loški muzej Škofja Loka)

Koordinator projekta: Verena Perko, Gorenjski muzej, Kranj.

Gostovanja v letu 2023:

- Koroški pokrajinski muzej 3. 12. 2022–31. 1. 2023
Število obiskovalcev na odprtju: ni podatka. Število obiskovalcev razstave: 342.
- Centar za kulturo, Korčula, otok Korčula (Republika Hrvaška) 4. 5. 2023 – 3. 7. 2023
Število obiskovalcev na odprtju: ni podatka. Število obiskovalcev razstave: 400.
- Lazareti, Dubrovnik (Republika Hrvaška) 5. 7. 2023 – 4. 8. 2023
Število obiskovalcev na odprtju: ni podatka. Število obiskovalcev razstave: 7376.
- Arheološki muzej Zadar (Republika Hrvaška) 2. 10. –22. 11.2023
Število obiskovalcev na odprtju: ni podatka. Število obiskovalcev razstave: 1463.

Nadaljevanje iz leta 2022: Ulična razstava **Kušljanova vila in njeno življenje**, 18. 5. 2022 do marca 2023, pred Hidroelektrarno Brežice, avtorica: dr. Ivanka Počkar, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj in Mihaela Kovačič.

Nove razstave:

1. Medinstitucionalna razstava **Ste me hoteli videti strto? Muzej človekovih pravic**, 31. 1.–17. 10. 2023, Muzej narodne osvoboditve Maribor; od 28. 11. 2023, Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec. Idejna zasnova in koordinatorica: dr. Aleksandra Berberih Slana. Razstava je skupni projekt 20 avtorjev iz Slovenije in Hrvaške. Med soavtorji: Stanka Glogovič Posavski muzej Brežice. Avtorji besedil so: Aleksandra Berberih Slana, Muzej grada Zagreba (Uvod v človekove pravice, Kaj so človekove pravice?); Sonja Bezjak, Muzej norosti Trate (Živeti v zavodu pomeni ne imeti svobode – od takrat nisem več isti); Andreja Bjelan, Muzej narodne osvoboditve Maribor (21. stoletje – stoletje novodobnih sužnjev, Še naprej na obrobju); Uroš Dokl, Muzej narodne osvoboditve Maribor (Iranec brez potnega lista, žene, družine in domovine); **Stanka Glogovič, Posavski muzej Brežice (Izbrisani)**; Darja Jan, Muzej novejšje zgodovine Celje (Otroci s Petrička, Ukradeni otroci); Andželina Jukič, Muzej Velenje (»Smo k'r ponosni, da smo si upali, smo bili korajžni!«); Lea Knez, Koroški pokrajinski muzej (»Preživel sem strašne dni v celici smrti«), Marija Kos, Gorenjski muzej (»Nisem Nемеc, ne Volksdeutscher, ampak Slovenec«); Roman Kuhar, FF UL (Hoč'va ohcet, Nenaravno nečistovanje, Vstop pedrom, lezbijkam in psom prepovedan); Marjan Linasi, Koroški pokrajinski muzej (Bratje Leitgeb in njihovo skrivnostno izginotje); Jan Malec, Muzej narodne osvoboditve Maribor (Nesojeni župan, Izbrisani); Irena Mavrič Žižek, Muzej narodne osvoboditve Maribor (Prisilna mobilizacija v nemško vojsko, Štajerska domovinska zveza, Talci, Uničevanje slovenskega naroda); Janez Polajnar, Muzej in galerije mesta Ljubljana (Začasna zaščita brez dela – Evropa 92); Špela Regulj, Mateja Murkovič, Muzej Velenje (Čas za kavo? Ženske v rudarskih družinah v Šaleški dolini); Biljana Ristič, Loški muzej Škofja loka (Prve »demokratične« volitve leta 1945 in kršenje človekovih pravic); Monika Rogelj, Gorenjski muzej (Stečaj tovarne Tekstilindus Kranj); Pina Špegel, Muzej Velenje (Ukradeni otroci – Ivan Pirečnik); Maya Angelou – Ste me hoteli videti strto?.

Razstava je namenjena opominjanju, da pravice in svoboščine za dobrobit človeka niso samoumevne. Pravzaprav se dogajajo kršitve temeljnih človekovih pravic na vseh področjih, vsem starostnim skupinam in imajo popolnoma nadnacionalen značaj.

Posavski muzej Brežice na razstavi sodeluje s temo Izbrisani in predstavlja zgodbo posameznice, ki je bila leta 1992 neustavno izbrisana iz registra stalnega prebivalstva Slovenije, ker ni bila slovenskega rodu. V Posavje, predvsem v Brežice in njeno okolico, je po drugi svetovni vojni prišlo veliko ljudi iz drugih republik takratne skupne države Jugoslavije, ki so se zaposlili, med drugim, kot vojaške osebe na letališču Cerklje ob Krki (eno največjih vojaških letališč v nekdanji Jugoslaviji) in si tukaj ustvarile družine. Hkrati Občina Brežice na vzhodu meji s Hrvaško in je zato na tem območju veliko mešanih zakonov. Po razpadu skupne države so bili posamezniki in posameznice, ki so bili iz drugih republik nekdanje skupne države, ali pa so bili njihovi potomci, 26. februarja 1992 nezakonito izbrisani iz Registra stalnih prebivalcev Slovenije.

- Muzej narodne osvoboditve Maribor, 31. 1.–20. 10. 2023
Število obiskovalcev na odprtju: 70. Skupno število obiskovalcev razstave: 6.752 obiskovalcev.

Gostovanje v letu 2023:

Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec, 28. 11. 2023—11. 2. 2024
Skupno število obiskovalcev: 279.

2. Medinstitucionalna razstava **Dialog dveh pokrajin**, 12. 5.–9. 11. 2023, Muzej Ribnica, Rokodelski center Ribnica, ribniški grad. Avtorji razstave: Marina Gradišnik, Polona Rigler Grm in Vasja Zidar (Rokodelski center Ribnica) ter Alenka Černelič Krošelj, dr. Ivanka Počkar in Vlasta Dejak (Posavski muzej Brežice), Koordinatorke: Alenka Černelič Krošelj in Stanka

Glogovič (Posavski muzej Brežice) ter Marina Gradišnik (Rokodelski center Ribnica), oblikovalka: Polona Zupančič.

Z zgodbami devetih posameznikov iz območja Ribnice in devetimi posamezniki iz Posavja, ustvarjata muzeja dialog med predstavljenimi osebnostmi in na ta način spodbujata tudi dialog dveh pokrajin. Posavje in Ribniška dolina sta med sabo povezana že od nekdaj, najprej prek ribniških krošnjarjev, ki so zavaljo preživetja imeli tudi tu razširjeno mrežo svojih prodajnih poti, kasneje pa pogosto tudi zasledimo, kako so gostilničarji iz Ribnice hodili po vino v Gadovo peč, Brežice, Bizeljsko idr. Vsi predstavljeni ljudje so iskali svoje znanje izven svojih varnih okvirov doma, v obdobju, ko so bile poti morda mnogo zahtevnejše kot so danes.

Število obiskovalcev na odprtju: 60, število obiskovalcev razstave v letu 2023: 2.653.

3. Razstava **Človek in čas: prvih 100**, sodelovanje ob praznovanju 100-letnice Slovenskega etnografskega muzeja, od 22. 6. 2023, Razstavna hiša Slovenskega etnografskega muzeja, Ljubljana. Več avtorjev iz 15 slovenskih muzejev. Avtorica iz Posavskega muzeja Brežice: Stanka Glogovič.

Projekt, prispevek k stalni razstavi Človek in čas: prvih 100 govori o času v muzeju, razvoju muzealstva in različnih vidikih zbiranja ter interpretacija predmetov. Zastavljen z namenom, da bi razstava odsevala matičnost poslanstva Slovenskega etnografskega muzeja in skozi medinstitucionalno povezovanje pripomogla k predstavljanju in razumevanju bogastva ter raznolikosti dediščine v našem prostoru. Muzeji so že po definiciji in poslanstvu zavezani k ohranjanju predmetov in spomina v času in prostoru. Sodelujoči muzeji so kot osrednjo misel izpostavili definiranje lastnega muzeja do časa in z njo povezano zgodbo in predmet.

Posavski muzej Brežice je izpostavil posavsko muzealko Ivo Stiplovšek (1904–2001) in njeno kolo. Nепреkinjeno, skoraj pet desetletij (1949–1996), je delala v Posavskem muzeju Brežice. Kot muzejska pedagoginja in muzealka je s srčnostjo, predanostjo, širokim znanjem in prijaznimi besedami »*Vljudno vabljeni, nič siljeni*« mnogotere obiskovalce popeljala na muzejski sprehod skozi kulturno dediščino Posavja. Skupaj z možem, slikarjem in muzealcem, Franjem Stiplovškom (1898–1963), ustanoviteljem in prvim ravnateljem Posavskega muzeja Brežice, sta utrla pot posavskemu muzealstvu. Njeno kolo danes v Posavskem muzeju Brežice nadaljuje svojo pot aktivne muzealije. V sebi nosi pretekle zgodbe posavskega muzealstva, ki nas bogatijo v sedanjosti in kažejo ter usmerjajo pot v prihodnost, tako našega muzeja, muzeološke ter etnološke misli. Predmet, muzealkino kolo, je na razstavi predstavljen s fotografijo. Razstava znotraj razstave je predvajana na posebni projekciji, pred projekcijskim prostorom je v spiralo vezan dokument o posameznih prispevkih sodelujočih slovenskih muzejev.

Skupno število obiskovalcev v letu 2023: ni podatka.

4. Ulična razstava **Mesto na brežcu: 1353—2023, 670 let mestnih pravic**, 18. 5. 2023 do marca 2024, avtorice: Alenka Černelič Krošelj, dr. Ivanka Počkar, Anita Radkovič (Društvo za oživitve mesta Brežice) in Davor Lipej (Fotoklub Brežice), Avtorji fotografij: Branko Benčin, Branko Brečko, Erika Bucalo, Nika Filipič Počkar, Oskar Gerjevič, Matej Kramžer, Davor Lipej, Hrvoje Teo Oršanić, Jurij Pestotnik, Ivanka Počkar, Anita Radkovič, Evelina Sušnik, Vinko Šebrek, Aleš Tomše in Branko Zupanc.

V sodelovanju z Društvom za oživitve mesta Brežice, Fotoklubom Brežice in Krajevno skupnostjo Brežice je muzej pripravil obsežno ulično razstavo, ki na štirih delih mesta predstavlja utrip in dediščino mesta ter poglede v mesto v različnih obdobjih. Odprtje je sovpadalo z Mednarodnim muzejskim dnevom in 670. obletnico potrditve mestnih pravic mestu Brežice. Razstavo je omogočila KS Brežice.

Program odprtja:

- **sprehod po mestu z vodstvom po razstavi**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Anita Radkovič, Davor Lipej,
- **razglasitev včlanitve Posavskega muzeja Brežic in Vodovodnega stolpa kot prvega muzeja v Sloveniji v Globalno mrežo vodnih muzejev**, Center za obiskovalce Vodovodni stolp,

- **nočni ogled in pogled iz Vodovodnega stolpa v čas mestnih pravic.**

II. / 1. 4. Gostovanja z lastno občasno razstavo, sodelovanje drugje

Nadaljevanje iz leta 2017: **Insignije mesta Krško / Krške vedute: mestne insignije**, Mestni muzej Krško, od 4. 3. 2017, avtorici: Vlasta Dejak, dr. Helena Rožman, koordinatorka: dr. Helena Rožman, skrbnica: Mihaela Kovačič.

Število obiskovalcev razstave v letu 2023: ni podatka.

Nova razstava:

1. Razstava: **Čebelarka Slava Račič, (19. 3. 1920–1. 2. 2019)**, 19. 5. – 9. 11. 2023, Muzeji radovljiske občine – Čebelarški muzej, avtorica: Stanka Glogovič. Oblikovanje: Polona Zupančič.

Čebelarka Slava Račič (1920–2019) je bila do svoje smrti, 1. februarja 2019, najstarejša, še aktivna čebelarka v Posavju, verjetno tudi širše. Bila je prva med čebelarkami v Posavju, ki so začele čebelariti takoj po drugi svetovni vojni. Za svoje čebelarsko znanje in delo je med drugim prejela odlikovanje reda Antona Janše I. stopnje za posebne zasluge za dvig slovenskega čebelarstva, najpomembnejše in najvišje odlikovanje Čebelarске zveze Slovenije. Razstava opozarja na posameznikov prispevek k dediščini čebelarstva v Posavju, ki je v tem okolju zelo prisotna že dolgo in hkrati vzbuja čut za ohranjanje dediščine.

Število obiskovalcev na odprtju: 15, skupno število obiskovalcev razstave: 6.067.

Gostovanje ulične razstave Brežice in Attems v času med obema vojnama, avtorice: Mihaele Kovačič se je v dogovoru z gostiteljskimi ustanovami (Pokrajinski arhiv Maribor, Zavod za kulturo Slovenska Bistrica) predstavilo v leto 2024.

II./1. 5. Razstave drugih organizatorjev in gostujoče razstave v Posavskem muzeju Brežice

Muzej ima več prostorov, ki so primerni za postavitve razstav zunanjih organizatorjev. Poleg Galerije v treh prostorih se kot razstavni prostor uporablja tudi Mali avditorij, ki je še posebej primeren predvsem za manjše likovne razstave in vinska klet, kjer so postavljene glede na prostor ustrezne razstave.

Gostujoče razstave:

Nove razstave:

1. **Trojne gorje – Kako nastane strip?**, 5. 2. 2023 –, prostor pred Viteško dvorano. Avtor: Jakob Klemenčič. Koordinatorica: Andreja Matijevc.

Razstava prikazuje nastajanje stripa, narisane po popularni povesti iz tridesetih let 20. stoletja, v kateri je pisatelj Januš Golec poleg kmečkega upora opisal še epidemijo kuge in turške vpade. Večina zgodbe se dogaja v Pilštanju in širši okolici: na Kozjanskem, v Posavju in Obsotelju. Avtor stripa in razstave Jakob Klemenčič na razstavi predstavlja delovni postopek nastajanja stripa: od zbiranja dokumentacije, prek skic in načrtovanja s tušem na papirju narisane stripovske strani in nadrobi še kakšen utrinek svojih razmišljanj o stripu nasploh.

Razstava je del projekta Upor / Buna / Revolt 1573–2023. Na odprtju je kustosinja zgodovinarica Mihaela Kovačič udeležence popeljala na ogled stalne razstave o kmečkih uporih in tako pred prenovalo simbolno zaprla razstavo. Kulturni program: skupina pevcev Pilšanjski gospodarji, Kulturno društvo Lesično-Pilštanj.

Število obiskovalcev na odprtju: 25. Skupno število obiskovalcev: 13.850.

Obrazstavni program:

- **Uprizoritev dogajanja v hrvaško-slovenskem kmečkem uporu v stripu** na Zimski grajski dogodivščini, izvedba: Boštjan Kolar, Anja Medved, 3. 2. 2023.

2. Gostujoča razstava Muzeja seljačkih buna **Gubec: razbojnik ali junak**, 1. prostor Galerije, 24. 2. – 10. 5. 2023. Avtorici: kustosinji Vlatka Filipčič Maligec in Lidija Keleman, Muzej seljačkih buna, koordinacija: Mihaela Kovačič.

Razstava v ospredje postavlja Matijo Gubca, enega od voditeljev Hrvaško-slovenskega kmečkega upora iz leta 1573. Pokaže nam, kako se je odnos do Gubca spreminjal skozi čas. Njegovi sodobniki so ga videli kot razbojnika, v 19. stoletju pa so ga povzdignili v nacionalnega junaka, danes Matija Gubec spet izgublja avreolo junaka. Drugi del razstave predstavlja rezultate raziskovanja s posebnim poudarkom na njegovem pravem imenu: Ambrož ali Matija. Tretji del razstave Matijo Gubca predstavlja v luči popularne kulture in umetnosti. V zadnjem delu pa razstava izpostavi vprašanje o njegovi smrti.

Število obiskovalcev na odprtju: 45. Skupno število obiskovalcev: 2.278.

Obrazstavni program:

- **Obisk puntarja in predstavitev zgodb o Matiji Gubcu in Iliji Gregoriču** na Zimski grajski dogodivščini, izvedba: Boštjan Kolar, Anja Medved, 2. 2. 2023.
- **Javno vodstvo po razstavi**, izvedba: Vlatka Filipčič Maligec in Lidija Keleman, Muzej seljačkih buna, 10. 5. 2023.

Publikacija:

- Berberih Slana, Aleksandra; Colner, Miha; Filipčič Maligec, Vlatka; Kovačič, Mihaela; Limani, Silvija; Rožman, Helena: *Upor/Buna/Revolt 1573-2023*, čezmejni medinstitucionalni projekt / prekogranični međuinstitucijski projekt / cross-border interinstitutional project, Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki, Kulturni dom Krško, Muzej Brdovec, Muzej grada Zagreba, Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzeji seljačkih buna Gornja Stubica, Posavski muzej Brežice, marec 2023, 48 strani, 2.500 izvodov.

3. Fotografska razstava Eveline Sušnik **Kamni sporočajo**, 5. 3.–30. 4. 2023, grajska klet. Avtorica: Evelina Sušnik.

Razstava prikazuje obraze na kamnih, ki izražajo različna razpoloženjskih stanja. Avtorica, Evelina Sušnik, članica Fotokluba Brežice, jih je posnela na pohodu po Medžugorju, kjer je bila prvič leta 2019. Pot, po kateri je hodila, je bila kamnita in na njej je opazila kamen z obrazom, ki jo je »poklical«, tako da je sedla zraven in se spraševala, kaj ji sporoča. V nadaljevanju poti je opazila več kamnov z obrazi, ki jih je fotografirala, doma pa se je soočila z njimi. Na dan je prišla marsikatera grenka misel, zaznala je čustva, da jih je nosila v sebi. Čustva in misli so dobila vsebino, pogled na kamne pa je bil vedno bolj sproščen. Fotografije kamnov je pokazala tudi drugim, ki so zaznali popolnoma druga občutja in misli kot ona.

Število obiskovalcev na odprtju: 30. Skupno število obiskovalcev: 1.918.

4. **Berislav Cerinski: Abstraktna figuracija**, 19. 4.–19. 5. 2023, Mali avditorij, avtor: Berislav Cerinski, koordinatorki: Alenka Černelič Krošelj in Maruša Erpič.

Z razstavo, ki je bila ob koncertu učitelja Glasbene šole Brežice, Berislava Cerinskega, odprta kot presenečenje, je bilo obeleženo 30 let njegovega pedagoškega dela. Razstavo je muzej pripravil v sodelovanju z avtorjem, ki je prvič predstavil svoja likovna dela iz študijskih let ter kasnejših obdobj. Število obiskovalcev na odprtju: 90, skupno število obiskovalcev: 1.484.

Obrazstavni program:

- **Koncert Berislava Cerinskega ob 30 letnici pedagoškega dela**, 19. 4. 2023.

5. **Lepota Tajvana / Beauty of Taiwan**, 23.–30. 5. 2023, Mali avditorij, avtorji: Huan Hao Su, Chang Hsiu-Liang, Hsu Mon-Chai, Lee Chia-Yen, Chan Tsuei-Fen, Tai Ming-Te, Kuo Chia-Chen,

Wang Hui-Ming, Tsai Chong-Su, Peng Shiang-Chi, Hung Jin-Jiev, Lin Miao-Feng, Lumli Lumlong, koordinatorki: Alenka Černelič Krošelj in Maruša Erpič.

Razstava je predstavljala tretje mednarodno sodelovanje s kustosom Huanom H. Sujem, ki z namenom širjenja umetnosti in kulture Tajvana prireja razstave po svetu. Leta 2023 je razstava Lepota Tajvana / The Beauty of Taiwan gostovala v treh evropskih državah: Nemčiji, Švici in Sloveniji. Razstavo je pripravil mednarodni kustos Huan H. Su pod okriljem institucije iz ZDA, Formosan Arts & Technology Museum. Poleg sodobnih umetnikov iz Tajvana, sta na razstavi svoja dela predstavljala tudi umetnika v izgnanstvu iz Hong Konga. Skupno se je z osemindvajsetimi likovnimi deli predstavilo trinajst umetnikov. V sklopu odprtja razstave je Posavski muzej Brežice gostil tudi delegacijo tajvanske diaspore iz ZDA, umetnico Lin Miao-Feng ter umetniški dvojec Lumli Lumlong. Število obiskovalcev na odprtju: 30. Skupno število obiskovalcev: 427.

6. Razstava **Morphia**, Dvorana pod Viteško dvorano, 17.–6. 7. 2023, avtorica: Vesna Davidovič, koordinatorka: Alenka Černelič Krošelj.

Razstava je plod dela laboratorija za virtualne raziskave v Mariboru in sodelovanja z Vesno Davidovič kot eno najuspešnejših abstraktnih slikark trenutno pri nas. Predstavlja prihodnost likovne umetnosti. »To je posrečen spoj snovnega, abstraktnega slikarstva« avtorice Vesne Davidovič. Umetna inteligenca se z njeno sliko poigra, dobi podatke o zgodovinskih slogih, poteh likovnih teorij in na temelju tega skuša spreminjati njeno sliko, dopolnjevati, ponuditi tisoč in eno možnost vsega, kar se da na tej sliki potem zgraditi, vedno pa izhaja iz temeljev avtoričinega dela. Njenega slikarstva na ta način ne spreminja.

Število obiskovalcev na odprtju: 50. Skupno število obiskovalcev: 882.

7. **Andrej Šifrer, 70 LET – NIČ proti VEČnosti**, 1. prostor Galerije, 12. 7.–7. 9. 2023. Avtorici: kustosinji dr. Ana Vrtovec Beno, Tjaša Šoštarčič, Gorenjski muzej Kranj, koordinatorka: Stanka Glogovič.

Razstava je doprinos k enkratni karieri Andreja Šifrerja in čudovit vpogled v njegovo izjemno glasbeno ustvarjanje. Njegova glasbena ustvarjalnost nas spremlja že 45 let, od leta 1977, ko je ustvaril singel Zoboblues. Preko svojega prijatelja Aleksandra Mežka se je spoznal z glasbenikom Davom Cookom, ki ga je povabil v London, kjer je leta 1977 posnel album Moj žulj. Pravi »boom« na slovenski sceni pa je bil njegov dvojni album Ideje izpod odeje, iz leta 1981. Bila je prva plošča slovenske zabavne glasbe, ki so jo prodali v nakladi več kot 100.000 izvodov.

Število obiskovalcev na odprtju: 32. Skupno število obiskovalcev: 2.924.

Obrazstveni program:

- **Javno vodstvo po gostujoči razstavi Gorenjskega muzeja Andrej Šifrer, 70 LET – NIČ proti VEČnosti** z avtorjem razstave, 27. 7. 2023.
- **Vodstvo po gostujoči razstavi Gorenjskega muzeja Andrej Šifrer, 70 let NIČ proti VEČnosti** za OZARA Brežice, VDC Brežice in Krško z avtorjem razstave, 6. 9. 2023.
- **Vodstvo po gostujoči razstavi Gorenjskega muzeja Andrej Šifrer, 70 let NIČ proti VEČnosti** za OŠPP Brežice z avtorjem razstave, 6. 9. 2023.

Razstave drugih organizatorjev:

Nadaljevanje iz 2022: »Utrinki iz kronike treh Vivinih desetletij«, od 5. 6. 2022, ulična razstava na Prešernovi cesti ob brežiškem gradu, avtorica Lučka Černelič, produkcija Kulturno društvo MePZ Viva Brežice.

Nove razstave:

1. **Keramična razstava društva likovnikov Brežice: Keramika z Nevenko**, 17. 10.–9.12. 2023, Grajska klet, avtorji: člani kiparske sekcije: Mija Baškovič, Kristina Bevc, Branka Ereš, Vesna

Flis, Jelka Frešer, Zvonka Horžen, Sonja Kostanjšek, Edith Lukež, Tatjana Radanovič, Olga Rožman, Suzana Zupančič.

Na razstavi so člani Društva likovnikov Brežice predstavili keramična dela, ki so nastala na poletni delavnici keramike. Rdeča nit tradicionalne jesenske razstave je bila grobo šamotirana bela glina z različnimi načini glaziranja.

Število obiskovalcev na odprtju: 25, skupno število obiskovalcev: 1.971.

2. Novoletna razstava društva likovnikov Brežice, 12. 12. 2023—januar 2024, Grajska klet. Tradicionalna novoletna razstava obeh sekcij Društva likovnikov Brežice, tako likovne kot kiparske, prikazuje izbrana dela avtorjev: Mihaela Prevejšek, Suzana Zupančič, Sonja Kostanjšek, Darko Oštrbenk, Marija Kukovica, Andreja Komočar, Alenka Venišnik, Rado Romih, Metka Vimpolšek, Antonija Žener, Anton Zorko, Olga Piltaver, Vladka Sumrek, Jožica Petrišič, Zvonka Horžen, Mija Baškovč, Branka Ereš, Kristina Bevc, Tatjana Potokar, Olga Rožman, Lidija Lubšina Krese in Zlatka Vučinić.

Število obiskovalcev na odprtju: 35, skupno število obiskovalcev: 586.

Skupaj:

Skupaj je bilo načrtovanih 19 razstav, od tega 3 stalne razstave v muzeju in 1 na terenu, 1 lastna občasna v muzeju, 1 medinstitucionalna razstava v muzeju in 4 izven muzeja, 2 gostovanji, 5 gostujočih in 2 razstavi drugih organizatorjev.

Izvedenih je bilo 24 razstav, od tega 3 stalne razstave v muzeju in 2 izven muzeja, 2 lastni občasni v muzeju, 3 medinstitucionalne razstave v muzeju in 4 izven muzeja, 1 gostovanje, 7 gostujočih in 2 razstavi drugih organizatorjev. Ob razstavah je bil izveden obrazstavni program.

Tabela 23: Nove razstave v letih 2019–2023

Vrsta	2019	2020	2021	2022	2023
Stalne razstave (dopolnitve in nove)	0	1	1	1	5
Lastne občasne razstave	8	5	6	5	2
Lastne razstave na drugih lokacijah, ulične razstave	1	5	2	5	-
Medinstitucionalne razstave	0	5	3	1	3
Medinstitucionalne razstave izven muzeja	0	0	3	1	4
Gostovanja	7	0	4	4	1
Gostujoče razstave	6	1	1	2	7
Razstave drugih organizatorjev	3	2	3	4	2
Skupaj	25	19	23	23	24

II. / 2. Projekti

V skladu z letnim programom dela muzej svoje poslanstvo uresničuje tudi skozi izvajanje projektov, ki so usmerjeni v tesno in kakovostno sodelovanje z obiskovalci, uporabniki muzeja. V letu 2023 je muzej nadaljeval z večletnim projektom Muzej povezuje, ki povezuje raznolike utečene in nove programe za različne ciljne skupine ter z različnimi partnerji.

II. / 2. 1. Muzej povezuje

Projekt združuje in povezuje ključne obrazstavne in druge programe tako občasni kot stalni razstav iz preteklega leta in raznovrstne dejavnosti ter sodelovanja z nevladnimi organizacijami, lokalno skupnostjo, posamezniki, izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami iz Posavja in Slovenije v povezano programsko enoto. Del projekta so že utečeni programi PMB: Znanje in veščine iz depoja, Grajske

dogodivščine, Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah in Prva nedelja v muzeju ter aktivnosti neformalnega združenja Gradovi Posavja in Združenja zgodovinskih mest Slovenije. V okviru projekta je muzej izvedel 91 programov, ki se jih je udeležilo 5.398 udeležencev, oziroma uporabnikov (2022: 106/5.883, 2021: 43/1.945, 2020: 37/2.949, 2019: 89/6.692). Od 91 programov oz. dogodkov je bilo 32 andragoških programov, 19 pedagoških programov, 6 kino projekcij, 15 koncertov, 6 odprtij razstav, 1 program za ranljive skupine in 12 drugih prireditev ter slovesnosti. Muzej je nadaljeval s programi in aktivnostmi, ki so privabljali raznolike obiskovalce: **Kino na grajskem dvorišču**, **javna vodstva**, Sejem rokodelskih znanj in veščin, Praznična rokodelska tržnica. S **soorganizacijo koncertov** je muzej potrdil odlično sodelovanje z glasbenimi šolami Posavja (8. Koncert glasbenih šol Posavja) in posavskimi glasbeniki: Marko Ferlan z zasedbo Illyrica, Žan Bračun s skupino Potopisci, Veronika Strnad in Simfonični orkester Glasbene šole Krško ter nadaljeval s sodelovanjem z **Društvom študentov Brežice** pri organizaciji **poletnih koncertov**. Muzej je pri izvedbi koncertov sodeloval še z mednarodno uveljavljenimi glasbeniki (Pehlivanian operna akademija, musica cubicularis, Orkester Mandolina, Otroški zbor Madžarskega radia) in na novo pa je pričel sodelovanje s **Festivalom Ljubljana** (37. slovenski glasbeni dnevi) in **Malim muzičkim ateljejem Samobor** (Youngmasters Gala koncert). V sodelovanju z **Radiem 1** pa je organiziral odmeven koncert **Čudež življenja**, s prenosom iz Viteške dvorane na Facebook strani muzeja in Radia 1. V letu 2023 je muzej pričel s sodelovanjem z **Veleposlaništvom ZDA v Sloveniji**. Veleposlaništvo je omogočilo koncert West Virginia Brass Orchestra in nastop ameriške violončelistke Sarah Ghandour na odprtju razstave Harmonija štirih elementov. Sarah Ghandour je Fulbrightova štipendistka, ki proučuje slovensko ljudsko glasbo in jo skupaj s slovenskimi glasbeniki preoblikuje v nove harmonije. Ob **mednarodnem muzejskem dnevu** je znova sodeloval v urbani galeriji plakatov Skupnosti muzejev Slovenije na temo Muzeji, trajnostni razvoj in dobro počutje. Muzej je nadaljeval s sodelovanjem pri medinstitucionalnih promocijskih akcijah: **Poletna muzejska noč**, avgusta in decembra »**Naprej v preteklost**«, **Dnevi evropske kulturne dediščine** (Grajska tržnica starin in Sejem rokodelskih znanj), **Dan brez avtomobila (Evropski teden mobilnosti)**. Muzej je **omogočil postavitev dveh razstav** Društvu likovnikov Brežice in multimedijsko razstavo brežiške likovnice na Poletno muzejsko noč. Muzej je v letu 2023 sodeloval še s Slovenskim protestantskim društvom Primož Trubar – podružnica Posavje in Valvasorjevo knjižnico Krško ter drugimi pri organizaciji strokovne ekskurzije v Wittenberg (Evangeličanska cerkev v Republiki Sloveniji, Mestna občina Krško, Kulturni dom Krško, Slovenski inštitut na Dunaju) in slovesnosti ter razstave z natečaja Na obisku pri Juriju Dalmatinu (OŠ Jurija Dalmatina Krško, OŠ Koprivnica). Znotraj projekta je muzej razvijal in nadgrajevali sodelovanja s številnimi kulturnimi, vzgojno-izobraževalnimi raziskovalnimi ustanovami, društvi in ljubitelji dediščine. S Fakulteto za turizem Brežice je nadaljeval z izvajanjem programov: vodstev in ogledov razstav v muzeju. Muzej je že tretje leto nadaljeval sodelovanje z Društvom restavradorjev Slovenije pri izvedbi **Srečanja konservatorjev-restavradorjev**.

Prve nedelje v muzeju

S sklopom dogodkov Prve nedelje v muzeju, ki ga je muzej zasnoval v letu 2022, predstavlja raznovrstno delo muzeja, razstave in aktualne projekte. Nedeljska druženja s posavsko dediščino muzej sooblikuje s Posavci in Posavkami, društvi in ustanovami s ciljem in željo, da se muzejsko delo še bolj mreži z območjem celotnega Posavja in širše. Muzej je načrtoval 12 programov, izvedel pa 10 dogodkov, ki se jih je udeležilo 508 udeležencev (2022: 10 dogodkov / 438 udeležencev), 1 program je bil predstavljen v digitalni obliki na spletu, 1 dogodek na Banovi domačiji v Artičah pa je bil zaradi vremenskih razmer odpovedan.

Izvedeni dogodki v letu 2023:

- **Leto 2022 v Posavskem muzeju Brežice**, video, objava 1. 1. 2023,
- Odprtje gostujoče razstave **Trojno gorje – Kako nastane strip?**, avtor Jakob Klemenčič, 5. 2. 2023,
- Odprtje fotografske razstave **Kamni sporočajo avtorice** Eveline Sušnik (Fotoklub Brežice), 5. 3. 2023,

- **Klasični večer s Stanetom Tomazinom in Robertom Šupetom** v specialni knjižnici muzeja, 2. 4. 2023,
- **Lectarstvo je spet pri nas** – predstavitev dediščine medicinarstva in lektarstva ter ustvarjalna delavnica z Majdo Arh Sevšek, 7. 5. 2023,
- Predavanje kustosinje arheologinje Jane Puhar **Neviodunumski mozaik**, 4. 6. 2023,
- **Javno vodstvo po Viteški dvorani** z Alenko Černelič Krošelj, ob predstavitvi prvega albuma mlade glasbene posavske zasedbe Potopisci, 2. 7. 2023,
- **Stiplovska slika Zemljevid krškega okraja** – predstavitev postopkov restavriranja, izvedba: Nives Slemenšek, Ana Sterle, 3. 9. 2023,
- **2. klasični večer s Stanetom Tomazinom in Robertom Šupetom** v specialni knjižnici muzeja, 1. 10. 2023,
- **Odkrivanje zgodovine s pridihom kulinarike**, ogled Vodovodnega stolpa s kulinaričnim razvajanjem, 5. 11. 2023,
- **Praznični rokodelski sejem** na Ta veseli dan kulture (3. 12. 2023) na grajskem dvorišču, ob katerem je muzej za obiskovalce izvedel tudi več javnih vodstev in družinski program.

Združenje zgodovinskih mest Slovenije

Mesto Brežice, je na pobudo in s prizadevanjem muzeja od leta 2020 članica **Združenja zgodovinskih mest Slovenije**. Z **Občino Brežice in ZPTM Brežice** se nadaljuje odlično sodelovanje pri izvajanju turistične promocije, trženja zgodovinskih mest in aktivnostih Združenja:

- predstavitev zgodovinskih mest Slovenije na turističnih sejmih.
- 10 blog zapisov in novičniki Mestne novice.
- Nagradna igra Gremo v mesto na kavo.
- **Z vlakom po kulturo**: produkt zasnovan s Skupnostjo muzejev Slovenije in Slovenskimi železnicami. Namen produkta je bil spodbuditi turistični obisk zgodovinskih mest in njegovih kulturnih znamenitosti z uporabo javnega prevoza.
- Preoblikovanje kulturno-gastronomskega abonmaja Polna žlica kulture v **Festmest** – najdaljši festival v Sloveniji. Namen festivala je pokazati in predstaviti bogato kulturno-umetniško ustvarjanje in življenje v zgodovinskih mestih Slovenije – povezovanje, sodelovanje in izmenjavo vsebin in kulturnih ustvarjalcev. Načrtovana gledališka predstava Prešernovega gledališča Naše skladišče se je zaradi neugodnega vremena iz grajskega dvorišča prestavila v Dom kulture Brežice.
- Projekt **Šola prenove**, program neformalnega izobraževanja za ozaveščanje o pomenu ohranjanja kulturne dediščine, postopkih kakovostne prenove ter starih znanjih, spretnostih in obrteh. V Brežicah je muzej izvedel dvodnevno delavnico Mitološka bitja v jajčni temperi in zlatu, ki je vključevala teoretični in praktični del, 4. in 5. september 2023.
- Sestanek programskega sveta Združenja zgodovinskih mest Slovenije in delavnica Kulturnega turizma FESTMEST, Viteška dvorana, 26. 10. 2023.

Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah

Muzej je nadaljeval s ciklom predavanj, pričetim v letu 2021. V letu 2023 sta bili izvedeni dve predavanji, in sicer v marcu predavanje Maruše Erpič o cerkvi na Veseli gori pri Šentrupertu na Dolenjskem in v aprilu predavanje Teodore Tee Ristevske o varnosti in človekovih pravicah ter raziskovanju izzivov protiterorizma v ZDA in Evropi.

Muzej s predavanji razširja krog sledilcev in obiskovalcev, saj predavanja spremljajo tako stalni obiskovalci kot tudi novi, predvsem mladi in študentje.

Znanje in veščine iz depoja 7: Šola prenove 2

V letu 2023 so sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice projekt Znanje in veščine iz depoja ponovno povezali s projektom Šole prenove v organizaciji Združenja zgodovinskih mest Slovenije.

Osrednja tema je bila predstavitev manj poznanih tehnik širši javnosti, kot so jajčna tempera, vodna pozlata in druge dekorativne tehnike, ki krasijo tabelne slike.

Dvodnevno izobraževanje je bilo namenjeno lastnikom objektov kulturne dediščine, izkušenim obrtnikom za pridobitev dodatnih znanj, študentom različnih smeri kot dodatna vedenja in znanja ter vsem ljubiteljem kulturne dediščine. Udeležencem izobraževanja sta v teoretičnem delu Andreja Matijevc (koordinatorka in organizatorka kulturnih programov) in Mateja Hafner Dolenc iz Združenja zgodovinskih mest Slovenije predstavila program Posavskega muzeja Brežice, Združenja zgodovinskih mest in projekta Šola prenove. V nadaljevanju so bila predavanja namenjena pripravi udeležencev na praktični del delavnice: vsebine iz zgodovine uporabe dekorativne tehnik jajčne tempere in vodne pozlate, uporabnost tehnik v današnjem svetu, vsebino in potekom delavnic (Ana Sterle in Nives Slemenšek, konservatorki-restavratorki v Posavskem muzeju Brežice).

V praktičnem delu delavnice so se udeleženci seznanili s pripravo potrebnih materialov in orodij, s pravilnim načinom priprave podloge za tabelne slike, dekorativni tehnikami: pastiglia, sgraffitto, punciranje, graviranjem, nanašanjem zlata na bolusno podlogo in tradicionalnim načinom priprave jajčne tempere. V procesu so ustvarili lastne izdelke, ki so jih odnesli domov.

V okviru projekta sta konservatorki-restavratorki za boljšo predstavo izvedbe delavnice pripravili tudi predstaviten video, ki je objavljen na Youtube kanalu Posavskega muzeja Brežice.

Grajske dogodivščine

Grajske dogodivščine so počitniški programi, namenjen osnovnošolcem, ki jih muzej izvaja od leta 2015. Programi dogodivščin v času zimskih, poletnih in jesenskih počitnic izhajajo iz aktualnih občasnih in stalnih razstav ter projektov. Udeleženci se v večdnevem druženju seznanijo z vsebinami muzeja na njim prilagojen in zanimiv način, z aktivnim sodelovanjem v obliki aktivnih tematskih ogledov in ustvarjalnih delavnic. Tako pridobivajo nova znanja, sklepajo nova prijateljstva in se zabavajo.

Izhodišča dvodnevne Zimske grajske dogodivščine sta bila dva kmečka upora: vseslovenski iz leta 1515 in hrvaško-slovenski iz leta 1573.

Poletna grajska dogodivščina je bila štiridnevna in tudi tokrat je vključevala eno nočitev med grajskimi zidovi. Izhodišča Poletne grajske dogodivščine so bila: projekt Banova domačija – okusimo dediščino, Vodovodni stolp, kolesarstvo skozi čas in dediščina Kelto v Posavju.

Izhodišča dvodnevne Jesenske grajske dogodivščine so bila: razstava Harmonija štirih elementov, Vodovodni stolp, kmečki upori, Zemljevid Krškega okraja Franja Stiplovška.

Kot vsako leto, je bil obisk tudi letos dober, kar dokazuje, da imajo otroci in starši zaupanje v delo muzeja. Prav tako se širi krog udeležencev, saj prihajajo otroci tudi iz drugih občin Posavja in celo drugih delov Slovenije.

Leta 2023 so se grajskih dogodivščin udeležili 203 mladi obiskovalci, leta 2022 pa 228, kar predstavlja 10,06 % zmanjšanje.

II. / 2. 2. Franjo Stiplovšek – nadaljevanje digitalizacije

Muzej je nadaljeval s projektom digitalizacije dokumentov in umetniških del iz fonda slikarja Franja Stiplovška. Osrednji del projekta v letu 2023 je digitalizacija in interpretacija zemljevida okraja Krško, ki ga je Franjo Stiplovšek ustvaril kot učni pripomoček v obliki animacije. Interpretacija zemljevida vsebuje dokumentarno gradivo in umetniška dela, ki predstavljajo vedute posavskih krajev.

Projekt bo zaključen sočasno z restavriranjem zemljevida in izdelavo filma o restavriranju v juniju 2024.

II. / 2. 3. Strokovna srečanja, posveti, konference

Posavski muzej Brežice je v letu 2023 že drugič zapored gostitelj strokovnega srečanja: **23. Srečanje konservatorjev-restavradorjev, 22. 5. 2023**, ki poteka v soorganizaciji Društva restavradorjev Slovenije, Skupnosti muzejev Slovenije in posameznimi muzejskimi institucijami.

Dogodek je poleg slovenskih strokovnjakov privabil tudi strokovnjake s področja konservatorstva-restavracije iz Hrvaške in Portugalske. Ob posvetu je bila pripravljena razstava plakatov, ki je bila na ogled na hodniku do poročne sobe ter v 1. in 2. prostoru Galerije. Razstava je primer interdisciplinarnega in mednarodnega sodelovanja na področju konserviranja-restavriranja in spodbujanja izmenjave različnih informacij, znanj in veščin.

Pri mednarodnem srečanju so sodelovali tudi javni zavodi s področja kulturne dediščine, fakultet, inštitutov in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture. Ob dogodku je izšel zbornik, v katerem so objavljeni članki, namenjeni predvsem izobraževanju konservatorjev-restavracij. V zborniku so poleg plenarnega članka, udeleženci pripravili še 74 povzетkov plakatov, ki pokrivajo izredno raznolika področja dediščine. Dogodka se je skupno udeležilo 129 udeležencev.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled muzeja**, izvedba: Stanka Glogovič, Jana Puhar, Mihaela Kovačič, 22. 5. 2023.

II. / 3. Vodovodni stolp Brežice

Vodovodni stolp Brežice je ena najvidnejših znamenitosti in simbol mesta Brežice ter kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega in tehničnega spomenika. Od prenove 2022 je v upravljanju Posavskega muzeja Brežice, ki je v notranjosti stolpa pripravil predstavitvene in izkustvene vsebine.

Z vodovodnim stolpom je povezan Center za obiskovalce Vodovodni stolp Brežice, ki združuje kavarno, trgovino s spominki in center za informiranje. V njem si obiskovalci rezervirajo ogled, kupijo vstopnice, preverijo lokalno turistično ponudbo Brežic in okolice ter izbirajo med spominki in izdelki lokalnih ponudnikov, med katerimi so tudi tisti, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano.

II. / 3. 1. Razstavne vsebine

Vsebine v vodovodnem stolpu so predstavljene v sedmih etažah (pritličje in 6 nadstropij). Poleg stalnih razstav je v vodovodnem stolpu tudi prostor za občasne razstave in predstavitvene – promocijske vsebine. V 5. in 6. nadstropju so na ogled turistične in promocijske vsebine, ki so pripravljene v sodelovanju z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladinske dejavnosti Brežice. Od aprila 2023 je v pritličju na velikem zaslonu na ogled **umetniška virtualna podoba Vodovodnega stolpa**, ki je nastala v projektu, ki ga je pripravilo Društvo KIT4 v sodelovanju s KIBLA2LAB in Posavskim muzejem Brežice. Projekt sta na javnem pozivu KID PINA v sklopu Mreže RUK (JP-PR-RUK_1_2022) sofinancirala Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija (Ministrstvo za kulturo).

V nadkritju pred vhodom in v 6. nadstropju je bila med 26. 6. in 12. 10. 2023 na ogled razstava mednarodnega natečaja **»Water we want / Voda, ki jo želimo«**.

II. / 3. 2. Obiskovalci

Ogled vodovodnega stolpa je posebno vodeno doživetje, kjer obiskovalci spoznavajo zgodbe o tehničnem napredku, ljubezni in povezovanju narave in kulture. Pomemben del so tudi interpretacija, kontekstualizacija in posredovanje znanja o dediščini, v povezavi z Vodovodnim stolpom. Vodovodni stolp dediščinske vsebine predstavljala po vseh nadstropjih z vključevanjem izvirnih predmetov, uporabo replik in na sodobne načine, s pomočjo novih tehnologij, ki dediščino in predstavitvene vsebine interpretirajo na interaktiven način. V zadnjih dveh nadstropjih se odpira pogled na Brežice in okolico. Velikost skupin vodenih ogledov je omejena na 15 do 20 obiskovalcev.

Vodovodni stolp je v letu 2023 obiskalo 5.398 obiskovalcev, od tega 905 šolarjev 47 pedagoških programov in 4.493 obiskovalcev 611 vodenih ogledov.

Vodovodni stolp s Centrom za obiskovalce je tudi prostor za raznovrstne dogodke: pogovorne večere, literarne čajanke, razstave, druženja. Muzej je v lastni organizaciji ali soorganizaciji v Vodovodnem

stolpu in Centru za obiskovalce izvedel 19 dogodkov s 477 udeleženci, 2 dogodka s 35 udeleženci pa sta bila v organizaciji zunanjih organizatorjev.

II. / 3. 3. Center za obiskovalce

Center za obiskovalce je zasnovan enovito, z najmanj tremi funkcijami: vstopnina s trgovinico lokalnih produktov, TIC ter kavarna, za vse skupaj pa ustrezne sanitarije in glede na velikost prostora nekaj manjših servisnih prostorov (skladišče, prostor za garderobo zaposlenih, tehnična oprema za delovanje). Vse dejavnosti so povezane v celoto, gostinski del (kavarno) pa pogodbeno upravlja zunanji sodelavec z znanjem in referencami s področja.

Muzejska trgovina VS in turistično informiranje

V muzejski trgovini so na voljo spominki in izdelki lokalnih ponudnikov (22 konsignantov), med katerimi je glavna ponudnika tistih, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano (projekt vodi ZPTM Brežice). Ponudbo v muzejski trgovini smo dopolnjevali s spominki, ki temeljijo na promociji blagovne znamke destinacije in Vodovodnega stolpa: majice, juta vrečke, magneti, svinčniki, kemični svinčniki, podloge za miško, stekleničke, broške, pulover, peresnica, čokolada, darilna vrečka.

Posavski muzej Brežice ima registrirano dejavnost informiranja. Pri tem tesno sodeluje z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladino Brežice in skupaj z drugimi deležniki pripravlja ponudbo. Turistične informacije so obiskovalcem na voljo vse dni v tednu v odpiralnem času Centra za obiskovalce.

Od odprtja, julija 2023 so informatorji in vodniki posredovali turistične in druge informacije v povezavi z obiskom in kulturno dediščino v destinaciji Brežice 314 uporabnikom.

V Vodovodnem stolpu in Centru za obiskovalce so bili v sodelovanju s ponudniki KBZ Brežice Selection/Izbrano, izvedeni dogodki, ki so omogočili promocijo ponudnikov KBZ in njihovih izdelkov:

- **Dan vina in sladkanja v Kavarni Vodovodni stolp Brežice**, 9. 9. 2023, Center za obiskovalce, predstavitev KBZ: Janko Matjašič in Janez Duhanič.
- **Glasbeno popoldne v Kavarni Vodovodni stolp Brežice**, 4. 10. 2023, Center za obiskovalce, predstavitev KBZ: Petra Preskar.
- **Prva nedelja v muzeju: Odkrivanje zgodovine s pridihom kulinarike**, 5. 11. 2023, Vodovodni stolp Brežice, predstavitev KBZ: Kmetija Kovačič, Janko Matjašič, Turistična kmetija Pri Martinovih, Ferdo Pinterič, Janez Duhanič, Kmetija Omerzu.

Kavarna Vodovodni stolp Brežice

Gostinski del Centra za obiskovalce - kavarno, pogodbeno upravlja zunanji sodelavec z znanjem in referencami s področja. Prostor je sodobno trendovsko oblikovan in kot takšen primeren za sproščeno druženje in organizacijo dogodkov v prijetnem okolju. Ponudba je pripravljena premišljeno, in se sproti dopolnjuje. V ponudbo je vključenih tudi nekaj ponudnikov pijače, ki so za svoje izdelke prejeli certifikat Brežice Selection/Izbrano (vino, žgane pijače, pivo in penina). Del delovanja in razvoja je tudi lokalni slaščičar Janez Duhanič (Sladke zgodbe Janez), ki je pripravil posebno sladico Vodovodni stolp in uspešno sodeluje v ponudbi kavarne. Vsaka dva do tri mesece tudi dopolni oziroma spremeni ponudbo slaščic, ki jih z menjavanjem okusov prilagodi posameznem obdobju.

II. / 4. Medinstitucionalni projekti

II. / 4. 1. Gradovi Posavja

Projekt, zasnovan v letu 2014, se uspešno nadaljuje. Vključuje upravljavce osmih gradov v Posavju, ki so se pridružili k neformalnemu združenju, in sicer: Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki, ki upravlja nekdanji samostan v Kostanjevici na Krki, Kozjanski park Podsreda, ki upravlja grad Podsreda, Kulturni dom Krško, enota Grad Rajhenburg, ki upravlja grad Rajhenburg, KŠTM Sevnica, ki

upravlja grad Sevnica, Posavski muzej Brežice, ki upravlja grad Brežice in Terme Čatež, ki so lastnice gradu Mokrice ter KTRC Radeče, ki skrbi za ruševine in območje gradu Svibno in Občina Bistrica ob Sotli za nekdanji grad Kunšperk.

Muzej je nadaljeval s sodelovanjem pri izvajanju projekta E-gradovi. Od junija 2021 do februarja 2023 je skupaj z ZPTM Brežice skrbel za zagotavljanje dostopnosti Digitalne grajske sobane v Termah Čatež, ter ob tem promoviral tudi druge dogodke in lokacije v regiji. Od marca 2023 za zagotavljanje dostopnosti in odprtosti Digitalne grajske sobane skrbi ZPTM Brežice. Predstavitve posavskih gradov, med njimi tudi gradu Brežice (hologram, 3-d video, video, aplikacija) v digitalni sobani, si je v letu 2023 ogledalo 5.964 obiskovalcev, od tega 2.495 domačih in 3.469 tujih (2022: 3.391).

V novo stalno razstavo Harmonija 4 elementov, v delu kjer je predstavljena gradbena zgodovina brežiškega gradu so vključeni tudi ostali posavski gradovi ter z videoposnetkom predstavljen en del rezultata projekta E-gradovi: 3-d model brežiškega gradu.

Izvedene aktivnosti v letu 2023:

1. Posvet o sodelovanju na področju kulturne dediščine in turizma v Posavju, 9. februar 2023.
2. 7. skupni zaključek Poletne muzejske noči posavskih muzejev in galerij v Posavskem muzeju Brežice: odprtje razstave Morphia, 17. junij 2023.
3. Nadaljevanje prizadevanj za pripravo in prijavo na projektne razpise ter vključevanje v različne aktivnosti v sodelovanju s STO.

II. / 4. 2. Medinstitucionalni projekt Upor / Buna / Revolt 1573–2023

Medinstitucionalni projekt Upor / Buna / Revolt 1573–2023, ki se je začel že leta 2022, sestavljajo slovenske partnerske institucije: Posavski muzej Brežice, Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki, Mestni muzej Krško ter hrvaški muzeji: Muzej Brdovec, Muzej grada Zagreba in Muzej seljačkih buna iz Gornje Stubice. Njen osnovni namen je bila obeležitev 450. obletnice hrvaško-slovenskega kmečkega upora. Že leta 2022 so partnerji pripravili nabor aktivnosti in projekt prijavi na razpis Evropa za državljane, kjer projektu niso bila dodeljena sredstva sofinanciranja. Kljub temu se je skupina odločila sodelovati in izpeljati večino načrtanih skupnih in posamičnih aktivnosti.

V projektni skupini so sodelovali: Alenka Černelič Krošelj, Mihaela Kovačič (Posavski muzej Brežice), dr. Helena Rožman (Mestni muzej Krško), Miha Colner (Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki), Vlatka Filipčič Maligec, Lidija Kelemen (Muzej seljačkih buna), Silvija Limani (Muzej Brdovec) in dr. Aleksandra Berberih Slana (Muzej grada Zagreba)

8. decembra 2023, je projekt Upor / Buna / Revolt 1573–2023 dobil **letno nagrado ICOM-a Hrvaška** v kategoriji Mednarodno sodelovanje na srečanju na Dnevih hrvaških muzejev v Reki. Prireditve se je v imenu PMB udeležila Alenka Černelič Krošelj.

Skupne aktivnosti projektnih partnerjev v letu 2023:

- izdajo **skupne publikacije Upor/Buna/Revolt 1573-2023**, čezmejni medinstitucionalni projekt / prekogranični meduinstitucijski projekt / cross-border interinstitutional project, Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki – Muzej moderne in sodobne umetnosti, Kostanjevica na Krki, Kulturni dom Krško, Muzej Brdovec, Muzej grada Zagreba, Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzeji seljačkih buna Gornja Stubica, Posavski muzej Brežice, marec 2023.
- Tiskovna konferenca projekta, Muzej seljačkih buna, Hrvaška, 9. 3. 2023.
- Tiskovna konferenca projekta, Kulturni dom Krško, 10. 3. 2023.
- Strokovna ekskurzija **Po poteh kmečkega upora**, 27. 5. 2023.

Aktivnosti Posavskega muzeja Brežice v letu 2023:

- **Prva nedeljo v muzeju odprtje razstave »Trojno gorje« - Kako nastane strip ter slovo od stalne razstave Kmečki upori**, 5. 2. 2023, izvedba Mihaela Kovačič, koordinatorka razstave: Andreja Matijevc.

- **Sprehod od kužnega znamenja na Glavnem trgu do spomenika kmečkih uporov v Sevnici**, 8. 2. 2023, izvedba: Maruša Erpič, Boštjan Kolar, Alenka Černelič Krošelj.
- **Odprtje gostujoče razstave Muzeja seljačkih buna: Gubec: razbojnik ali junak**, 24. 2. 2023.
- **Zimska grajska dogodivščina na temo kmečkih uporov**, 2. in 3. 2. 2023, izvedba: Anja Medved, Boštjan Kolar, Mihaela Kovačič.
- **Predavanje Borisa Hajdinjaka Hrvaško-slovenski kmečki upor v Posavju leta 1573 v Posavju**.
- **Priprava stalne razstave o kmečkih uporih** v Posavskem muzeju Brežice. Odprtje razstave je predstavljeno v februar 2024.

Aktivnosti projektnih partnerjev v letu 2023:

- Odprtje razstave *Upor 1573–2023*, Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki, 19. 7. 2023.
- Predavanje dr. Saša Jeršeta: *Triplex status mundi – stan kmetov v politični ikonografiji poznega srednjega veka*, Kulturni dom Krško, Grad Rajhenburg, 19. 9. 2023.
- Odprtje razstave Muzeja Brdovca *Upor 1573–2023*, 25. 9. 2023, Knjižnica Zaprešič.
- Predavanje dr. Vladimirja Brglesa: *Upor 1573–2023*, 11. 10. 2023, Kino-dvorana Brdovec.
- Odprtje razstave ob 50-letnici ustanovitve Muzeja seljačkih buna, 20. 10. 2023.

II. / 4. 3. Projektno delo – regijski, čezmejni, mednarodni razpisi in sodelovanja: projekti CLLD – LAS Posavje

Muzej aktivno sodeluje pri nadaljnjem razvoju projektov ter njihovi nadgradnji. V letu 2023 je direktorica nadaljevala delo kot članica UO LAS z mandatom od oktobra 2019 do 2023.

Projekt v izvajanju:

1. **Banova domačija – okusimo dediščino**, 1. 4. 2023–31. 12. 2023, vodilni partner: Občina Brežice, partnerji: Posavski muzej Brežice, Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice, Invalidsko podjetje LUMIA d. o. o., Turistično društvo Artiče in Sadjarsko društvo Artiče. Vir financiranja: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP).

V letu 2023 je muzej zaključil izvajanje aktivnosti projekta *Banova domačija – okusimo dediščino*. Po Banovi domačiji ter stalni razstavi *Posavje – sadjarski raj* je izvajal vodene ogledne, in sicer od julija pa vse do konca oktobra. Ogledne smo izvajali dvakrat tedensko, oktobra izjemoma enkrat tedensko. Za vzpostavitev učnih programov je muzej razvil program za vrtnice, vse triade OŠ, dijake in študente. Od junija do decembra je ob vodenih ogledih in na posameznih dogodkih ter družjenjih na domačiji izvedel delavnice primerne za vrtec in osnovno šolo (Sadjarske kratkočasnice, Obesek v podobi jabolka, Obiralec sadja, »Poslikava panjske končnice«, »Kako zraste jabolko«, »Pletena košarica za sadje«, Lesa za sušenje sadja). Ob izvedbah delavnic je muzej sodeloval tudi z ostalimi partnerji projekta (Turistično društvo Artiče, Sadjarsko društvo, ZPTM Brežice), kjer so bile izvedene dejavnosti oziroma prikazi vsakdanjega življenja na domačiji (predstavitev življenja in kmetijskih opravil na domačiji, delavnice na temo čebelarstva, prikaz peke jabolčnega zavitka in kruha, pomen sadjarstva nekoč in danes, sajenje sadja). Na Banovi domačiji je v sodelovanju s partnerji projekta organiziral tudi družabne popoldneve/večere na domačiji z glasbo, plesom, kulturnim in športnim programom. Muzej je izvedel tudi dva modula usposabljanja prostovoljcev, prvič s poudarkom na splošni kulturi in zgodovini Posavja (28. junij 2023) in nato na ročnih delih ter starih obrteh (24. avgust 2023). Prostovoljci so za čas trajanja projekta nudili pomoč pri izvajanju programov, usmerjanju obiskovalcev in promociji destinacije. V aktivnosti zasnove in izvedbe izkustvenih aktivnosti z elementi podoživljanja dediščine je muzej sodeloval s predstavniki Osnovne šole Artiče (otroci in mentorici Jana Kovačič ter Mateja Jankovič Čurič), pomagal pri pripravi besedila za kulturno-gledališko predstavo ter sodeloval pri pilotni izvedbi. V tem obdobju je muzej zbiral gradivo in pripravljal strokovno gradivo kot didaktični pripomoček za promocijo Banove domačije in kulturne dediščine kraja. Pripravil je tudi elaborat o kulturno-gledališki predstavi, ki temelji na zasnovi in izvedbi izkustvenih aktivnosti z elementi podoživljanja dediščine ter gradivo ob aktivnosti usposabljanja prostovoljcev.

Trajnost projekta je zagotovljena z izvedenimi programi oziroma delavnicami, ki so vključene v stalno ponudbo pedagoškega programa Posavskega muzeja Brežice.

Pripravljene elaborati:

- Černelič Krošelj, Alenka; Glogovič, Stanka; Medved, Anja; Zagode, Anja; Baškovč, Maja; Bogovič, Nataša; Karalič, Petra: **Priprava gradiva za usposabljanje prostovoljcev**, Posavski muzej Brežice, junij 2023, 16 strani.
- Černelič Krošelj, Alenka; Glogovič, Stanka; Medved, Anja; Zagode, Anja; Baškovč, Maja; Bogovič, Nataša; Karalič, Petra: **Priprava strokovnega gradiva kot didaktičnega pripomočka za promocijo Banove domačije in kulturne dediščine kraja**, Posavski muzej Brežice, avgust 2023, 13 strani.
- Černelič Krošelj, Alenka; Glogovič, Stanka; Medved, Anja; Zagode, Anja; Baškovč, Maja; Bogovič, Nataša; Karalič, Petra: **Zasnova in izvedba izkustvenih aktivnosti z elementi podoživljanja dediščine**, Posavski muzej Brežice, december 2023, 14 strani.

Izvedene aktivnosti:

- **1. druženje na domačiji** z vodenimi ogledi po domačiji in stalni razstavi ter izvedbo delavnice sadjarskih kratkočasnic za otroke, v sodelovanju z ostalimi partnerji projekta, Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Maja Baškovč, Petra Karalič, 9. 6. 2023,
- Usposabljanje prostovoljcev: **Modul 3, splošna kultura in zgodovina Posavja**, Izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Stanka Glogovič, Maja Baškovč, Maruša Erpič, 28. 6. 2023,
- Poletna grajska dogodivščina: **voden ogled** po domačiji, **delavnica Obesek v podobi jabolka, prikaz peke jabolčnega štrudlja** (v sodelovanju s Sadjarskim društvom Artiče), Izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Stanka Glogovič, Anja Medved, Boštjan Kolar, 29. 6. 2023,
- Poletna grajska dogodivščina: **delavnica Obiralec sadja** ter **»Poslikava panjske končnice«**, Izvedba: Nives Slemenšek, Ana Sterle, Anja Medved, Petra Karalič, 30. 6. 2023.
- **Voden ogled** po domačiji, **delavnica Sadjarske kratkočasnice** ter predstavitev pridelave soka, kisa in žganja (v sodelovanju s Sadjarskim društvom Artiče), Izvedba: Petra Karalič, Uroš Krošelj, 7. 7. 2023.
- **Voden ogled** po domačiji in **delavnica Sadjarske kratkočasnice**, Izvedba: Petra Karalič, 8. 7. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji in **delavnica »Kako zraste jabolko«**, Izvedba: Anja Medved, 28. 7. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji ter predstavitev pomena sadjarstva nekoč in danes (v sodelovanju s Sadjarskim društvom Artiče), Izvedba: Anja Zagode, Tanja Baškovč, 4. 8. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji, **delavnica »Pletena košarica za sadje«** ter predstavitev sajenja sadja (v sodelovanju s Sadjarskim društvom Artiče), Izvedba: Petra Karalič, Miha Močnik, 11. 8. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji in predstavitev sajenja sadja (v sodelovanju s Sadjarskim društvom Artiče), Izvedba: Petra Karalič, Miha Močnik, 12. 8. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji ter predstavitev življenja in kmetijskih opravil na domačiji nekoč in danes (v sodelovanju s Sadjarskim društvom Artiče), Izvedba: Anja Medved, Miha Haler, 19. 8. 2023,
- Usposabljanje prostovoljcev: **Modul 4, ročna dela in stare obrti**, Izvedba: Stanka Glogovič, Nives Slemenšek, Petra Karalič, 24. 8. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji in **delavnica Sadjarske kratkočasnice**, Izvedba: Maja Baškovč, 1. 9. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji in **delavnica Sadjarske kratkočasnice**, Izvedba: Maja Baškovč, 2. 9. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji, Izvedba: Anja Zagode, 15. 9. 2023,
- **2. druženje na domačiji** z vodenimi ogledi po domačiji in stalni razstavi ter izvedbo delavnice sadjarskih kratkočasnic za otroke, v sodelovanju z ostalimi partnerji projekta, Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Maruša Erpič, Petra Karalič, 17. 9. 2023,

- **Voden ogled** po domačiji in **delavnica Sadjarske kratkočasnice**, Izvedba: Maja Baškovč, 23. 9. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji ob dnevih evropske kulturne dediščine ter **delavnica Sadjarske kratkočasnice**, Izvedba: Tina Jagrič, 30. 9. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji, Izvedba: Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, 6. 10. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji, Izvedba: Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, 6. 10. 2023,
- **Delavnica Sadjarske kratkočasnice** in **Obesek v podobi jabolka** na Sejmu rokodelskih znanj in Grajski tržnici starin, Izvedba: Maruša Erpič, Tina Jagrič, 7. 10. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji, Izvedba: Maruša Erpič, Tina Jagrič, 14. 10. 2023,
- **Voden ogled** po domačiji, Izvedba: Maja Baškovč, Maruša Erpič, 26. 10. 2023,
- Pilotna izvedba kulturno gledališke predstave v Osnovni šoli Artiče, Izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Petra Karalič, Maruša Erpič, Jana Kovačič, Mateja Jankovič Čurič, 7. 12. 2023,
- **4. druženje na domačiji** z vodenimi ogledi po domačiji in stalni razstavi, kulturno-gledališko predstavo ter izvedbo delavnice Sadjarskih kratkočasnice in Lesa za sušenje sadja, v sodelovanju z ostalimi partnerji projekta, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, Maja Baškovč, Maruša Erpič, Nives Slemenšek, 9. 12. 2023.

Muzej je preko razstav, aplikacij in digitalnih vsebin, programov za različne ciljne skupine, ponudbe spominkov v muzejski trgovini ter sodelovanjem na dogodkih projektnih partnerjev prispeval k trajnosti projektov, ki so že zaključeni:

- **Oživimo Savske zgodbe, akronim Savske zgodbe**, 1. 3. 2019—30. 5. 2021
- **Črno-belo bogastvo s Krškega polja – samooskrbna, podjetniška in turistična priložnost, akronim: Črno-belo bogastvo**, 1. 9. 2019—31. 8. 2021
- **Riba na naravovarstvenem območju, akronim: Ribe in narava**, 1. 1. 2020—30. 10. 2021
- **Tujerodne rastline – invazivne in škodljive, akronim: TUJERODKE**
- **Po-savski rečni turizem, akronim: PORT**, 1. 1. 2021 – 30. 6. 2022
- **Ajdovske zgodbe iz Posavja, akronim: AJDI**, 1. 1. 2021–30. 9. 2022

V letu 2023 je muzej umestil eksponat tradicionalnega savskega čolna – tombasa, ki je bil izdelan v okviru projekta Po-savski rečni turizem, v stalno razstavo Harmonija 4 elementov in sodeloval na odprtju razstave, ki je nastala v okviru projekta Ajdovske zgodbe iz Posavja: Po stopinjah ajdov. Utrjena višinska naselbina na Ajdovskem gradcu nad Vranjem pri Sevnici na Gradu Sevnica in z delavnico Nakit v prazgodovini sooblikoval program Festivala Ajdovski gradec.

II. / 4. 4. Drugi projekti v izvajanju (izbor)

Konserviranje-restavriranje fresk v Viteški dvorani v sodelovanju z Restavratorskim centrom ZVKDS

V obdobju med 14. in 31. 7. 2023 je ekipa Restavratorskega centra ZVKDS nadaljevala konservatorsko-restavratorska dela na vzhodni steni Viteške dvorane pod motivom Pozejdona (od vključno prve do druge niše) in na desni strani severne stene. Sodelavce Restavratorskega centra ZVKDS (Viktorijo Peternelj, Saro Štorgel in Irino Pozdorovkina) je vodil konservator-restavrator Ljubiša Milić. Konservatorsko-restavratorska dela v Viteški dvorani se bodo predvidoma nadaljevala v letu 2024.

Študentski izziv (ŠI:UM) Celostna predstavitev mestnih znamenitosti Brežic

Študentski izzivi Univerze v Mariboru (ŠI:UM) so oblike projektnega sodelovanja med študenti univerze in partnerjem iz (ne)gospodarskega sektorja. V projektih se oblikujejo interdisciplinarne skupine, ki za izzive v lokalnem okolju iščejo inovativne in kreativne rešitve. Pri tem študenti pridobivajo dodatna znanja, kompetence, praktične izkušnje, spoznavajo potencialna delovna okolja ter si tako krepijo možnosti za lažji prehod na trg dela.

Celostna predstavitev mestnih znamenitosti Brežic je študentski izziv Univerze v Mariboru, pri katerem je Posavski muzej Brežice kot partner sodeloval s Fakulteto za turizem. Projekta naloga se je

izvajala v obdobju med 1. marcem in 30. junijem 2023. Študenti Fakultete za turizem Brežice so se povezali s slovenisti in prevajalci iz Filozofske fakultete Univerze v Mariboru ter pripravili turistično-promocijska besedila o osrednjih brežiških znamenitostih v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku. Posavski muzej je priskrbel vire in poskrbel za točnost in uravnoveženost besedil, saj so le ta zasnovana na skupni zgodbi mesta Brežice. Študenti so pripravili stilno in jezikovno urejena besedila, ki so primerna za uporabo s strani lokalnih deležnikov glede na njihove potrebe (Posavski muzej Brežice, Občina Brežice, Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice; ponudniki različnih turističnih storitev, šole). Poleg besedil so pripravili tudi celovit foto portfolio, ki je prav tako na voljo za brezplačno uporabo s strani zainteresiranih deležnikov.

Zaposlitvena rehabilitacija

Na pobudo podjetja Racio d.o.o. je bil sklenjen Dogovor o sodelovanju pri izvajanju zaposlitvene rehabilitacije (sklop J – usposabljanje oziroma pomoč pri usposabljanju na konkretnem delovnem mestu oz. v izbranem poklicu).

K nam je bila napotena brezposelna invalidna oseba, ki je 3 mesece pridobivala praktične delovne izkušnje in znanja za povečanje zaposljivosti. Oseba je bila vključena v pomoč pri dokumentaciji in upravljanju zbirke.

II. / 5. Predmeti Posavskega muzeja Brežice na razstavah v drugih ustanovah

Za 17 razstav v drugih ustanovah je bilo posojenih 182 predmetov:

- **Prvi krški borci**, Mestni muzej Krško, od 12. 6. 2015, 2 predmeta, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Krške vedute: mestne insignije**, Mestni muzej Krško, od 4. 3. 2017, 3 predmeti, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Preteklost, ki jo skriva zemlja. Arheološke raziskave na območju osnovne šole v Dobovi**, Osnovna šola Dobova, od 4. 6. 2019, 8 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- **Po sledih obrtništva v Sevnici**, Spodnji grad na Glavnem trgu v Sevnici, od oktobra 2020, 6 digitalnih posnetkov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Ulična razstava **Ribištvo na Sevnškem v preteklosti**, Sevnica, od oktobra 2020, 2 digitalna posnetka, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Medinstitucionalna razstava **Ženske zgodbe. Mitske podobe in realnost skozi muzejske predmete**, Gorenjski muzej, 17. 6.–24. 9. 2021; Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, 10. 12. 2021–31. 1. 2022; Pokrajinski muzej Celje, 8. 2.–31. 3. 2022; Dolenjski muzej Novo mesto, 1. 6.–24. 7. 2022, Pokrajinski muzej Koper, 29. 7.–7. 10. 2022, Pomorski muzej Sergeja Mašera Piran, 14. 10.–30. 11. 2022, Koroški pokrajinski muzej, 3. 12. 2022–31. 1. 2023, 15 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- **Krško skozi čas**, Valvasorjeva knjižnica Krško, spletna razstava, od 9. 6. 2022, 2 digitalni kopiji razglednic; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Medinstitucionalna razstava **Sava združuje**, ZKMŠ Litija – Mestni muzej Litija, 21. 9. 2022–januar 2023; Gornjesavski muzej Jesenice – Kosova graščina, 22. 3.–12. 5. 2023, 6 predmetov, skrbnica: Stanka Glogovič.
- **Delavnica Stary**, Mestni muzej Krško, september 2022–september 2023, 10 predmetov; skrbnica: Stanka Glogovič.
- **Vitezi Rajhenburški**, Grad Rajhenburg, od 14. 10. 2022, 37 predmetov, od tega 5 predmetov 17. 11. 2023 vrnjenih; skrbnica: Jana Puhar.
- **Sveti konji – nebesni jezdec**, Slovenski etnografski muzej, 20. 10. 2022–14. 1. 2024, 60 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- **1 000 000 Steps: The Amber Road from Rome to the Baltic**, Narodni muzej Litve, 26. 10. 2022–23. 5. 2023, 9 predmetov; skrbnica: Jana Puhar.

- Medinstitucionalna razstava **Ste me hoteli videti strto? Muzej človekovih pravic**, Muzej narodne osvoboditve Maribor, 31. 1.–20. 10. 2023; Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec, od 28. 11. 2023, 4 predmeti; skrbnica: Stanka Glogovič.
- **Upor 1573–2023**, Kulturni dom Krško, od 3. 2. 2023, 2 predmeta; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Potujoča ulična razstava **Peš po domačih krajih: popotni dnevnik Alme M. Karlin 1934–1936**, Celjue, 4. 5.–1. 9. 2023; Cankarjev dom Ljubljana, 12. 9.–16. 10. 2023, Valvasorjeva knjižnica Krško, od 8. 12. 2023, 2 predmeta; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Medinstitucionalna razstava **Dialog dveh pokrajin**, Muzej Ribnica – Ribniški grad, 12. 5.–jesen 2023, 13 predmetov, skrbnica: Stanka Glogovič.
- Dopolnitev stalne razstave **Prvi krški borci: Milan Kaplan**, Mestni muzej Krško, 1. 12. 2023–1. 12. 2024, predmet, skrbnica: Mihaela Kovačič.

II. / 6. Predmeti in fotografije Posavskega muzeja Brežice, objavljeni v publikacijah

Leta 2023 je bilo v različnih publikacijah in koledarju Posavskega muzeja Brežice za leto 2024 objavljenih skupaj 55 predmetov (v letu 2022: 33), od tega 2 umetnostnozgodovinska predmeta, 9 predmetov s področja zgodovine in 44 predmetov s področja arheologije.

V razstavnem katalogu Slovenskega etnografskega muzeja Sveti konji – nebesni jezdec je bilo objavljenih 43 arheoloških in 2 zgodovinska predmeta, v razstavnem katalogu Tolminskega muzeja Od groba do groba je bil objavljen 1 arheološki predmet, v učbeniku za geografijo Geografija v šoli je bil objavljen 1 zgodovinski predmet in 1 zgodovinski predmet v publikaciji Ponikovske mačkare.

II. / 7. Izposojeni predmeti drugih na razstavah Posavskega muzeja Brežice

Za občasne razstave je bilo izposojenih 69 predmetov (2022: 79):

- **Štirje elementi: 1 – VODA**, 8. 12. 2016–30. 5. 2023, 1 predmet, skrbnica je Stanka Glogovič.
- **Štirje elementi: 3 – ZEMLJA**, 26. 6. 2019–20. 4. 2023, 20 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Harmonija štirih elementov**, od 13. septembra 2023, 3 predmeti, skrbnica Mihaela Kovačič.
- **Cvetoča pot Marije Auersperg Attems**, 5. 10. 2022–15. 1. 2023, 1 predmet, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Ulična razstava **Brežice in Attems v času med obema vojnama**, od 13. 10. 2022, digitalne kopije 15 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971)**, od 15. 10. 2022, 12 predmetov, skrbnik: Boštjan Kolar.
- **»Naj ne bo nikoli pozabljeno«, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo, dopolnitev stalne postavitve Pod devetimi zastavami 1900–1990**, od 23. 10. 2023, 20 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.

II. / 8. Izdajateljska dejavnost

Izdanih je bilo 192 različnih obvestil v nakladi 68.605 (tiskana vabila, plakati, obvestila, programski listi, zastave, zloženke, vključno z elektronskimi vabili in obvestili) (2022: 128), od tega 90 tiskanih gradiv (2022: 72) v nakladi 12.763.

V primerjavi s prejšnjim letom je muzej okrepil elektronsko obveščanje uporabnikov, in sicer: 102 poslanih obvestil (2022: 56). V adremi naslovnikov elektronskih sporočil je bilo januarja 2023 531 uporabnikov, decembra 2023 pa 572.

Glede na prejšnje leto se je število izdanega (tiskanega) promocijskega gradiva povečalo za 25 %, skupna naklada pa se je zmanjšala za 60,89 %.

Muzej je izdal oz. je bil soizdajatelj dveh publikacij ob gostujoči kiparski razstavi Nikole Smilkova in medinstitucionalnega projekta Upor / Buna / Revolt.

Izdane publikacije:

1. Berberih Slana, Aleksandra; Colner, Miha; Filipčić Maligec, Vlatka; Kovačič, Mihaela; Limani, Silvija; Rožman, Helena: Upor/Buna/Revolt 1573-2023, čezmejni medinstitucionalni projekt / prekogranični međuinstitucijski projekt / cross-border interinstitutional project, Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki – Muzej moderne in sodobne umetnosti, Kostanjevica na Krki, Kulturni dom Krško, Muzej Brdovec, Muzej grada Zagreba, Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzeji seljačkih buna Gornja Stubica, Posavski muzej Brežice, marec 2023, 48 strani, 2.500 izvodov.
2. Černelič Krošelj, Alenka; Erpič, Maruša: Nikola Smilkov: Pogled v nebo, Posavski muzej Brežice, september 2023, 23 strani, 100 izvodov.

Tabela 24: Vabila – tiskana in elektronska, letaki, plakati, drugo promocijsko gradivo

Št.	Vrsta publikacije	Število	Skupna naklada
1.	Obvestilo	10	4.000
2.	Letak	1	30
3.	Plakat	55	660
4.	Programski list	9	970
5.	Publikacija	2	2.600
6.	Vabilo	5	1.700
7.	Voščilo	1	800
8.	Zastava	2	2
9.	Pano	1	1
10.	Zloženka	4	2.000
11.	Brošura		
	Skupaj tiskano gradivo	90	12.763
12.	Elektronsko vabilo	84	45.983
13.	Elektronski letak	17	9.287
14.	Elektronsko voščilo	1	572
	Skupaj tiskana in elektronska gradiva	192	68.605

II. / 9. Pedagoški in andragoški programi ter programi za ranljive skupine

Pedagoški in andragoški programi vključujejo učne ure, delavnice in prilagojena vodstva za predšolske otroke in osnovnošolce ter dijake in študente ter posebne programe na področju andragogike. Poleg rednih programov za organizirane skupine so upoštevani še samostojni pedagoški programi in programi izvedeni izven muzeja, namenjeni predvsem mlajši populaciji.

II. / 9. 1. Pedagoški programi

V letu 2023 so bili načrtovani in izvedeni pedagoški programi (učne ure, delavnice in prilagojena vodstva) za predšolske, osnovnošolske, srednješolske in študentske skupine.

Skupaj je bilo izvedenih 38 različnih programov v 192 izvedbah za 144 skupin in 3.761 udeležencev. Od tega 167 pedagoških programov za vrtce in osnovne šole ter 25 za srednje šole in študente. Vsi programi so bili izvedeni v živo v muzeju.

Število skupin se je glede na prejšnje leto povečalo za 100,00 %, število udeležencev pa za 75,34 %. Do povečanja je prišlo zaradi uspešnejše promocije ponudbe pedagoških programov.

Izvedeni so bili že ustaljeni programi z dopolnjevanjem glede na potrebe in možnosti. Novih je 6 programov, ki se navezujejo na stalne in občasne razstave ter projekte. Glede na starostno skupino se je najbolj povečal obisk osnovnošolskih in vrtčevskih skupin.

Glede na vrsto programov je največ vodenih ogledov (105), sledijo delavnice (45) in učne ure (42). Med delavnicami so po obisku izstopale: Izdelovanje medaljonov z motivi iz Viteške dvorane, Kaj raste na vrtu? in Vodovodni stolp – Legenda o ljubezni.

Med učnimi urami pa so po obisku izstopale naslednje: Kako so živeli pradedki in prababice, Po sledih zgodovinskih obdobj in Podobe prazgodovine.

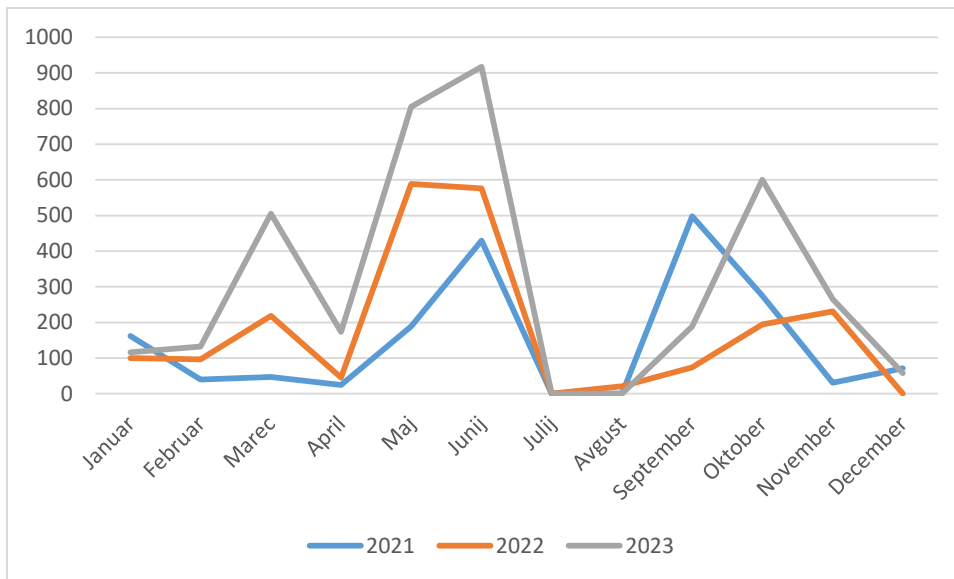
Tabela 25: Število skupin, programov in udeležencev

Mesec	Število skupin			Število programov			Število udeležencev		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Januar	9	4	6	9	4	8	162	100	116
Februar	2	5	6	2	6	7	40	96	132
Marec	3	11	21	7	16	29	47	219	505
April	2	2	7	4	2	9	25	45	174
Maj	8	18	28	10	22	30	189	589	805
Junij	17	16	38	23	22	64	430	576	917
Julij	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avgust	0	1	0	0	1	0	0	21	0
September	13	2	7	17	2	7	498	74	189
Oktober	9	7	19	12	12	25	275	194	600
November	1	6	9	1	8	10	31	231	265
December	2	0	3	2	0	3	71	0	58
SKUPAJ	66	72	144	87	95	192	1.769	2.145	3.761

Tabela 26: Obiskovalci šolskih skupin, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu

Mesec	Št. skupin / št. udeležencev (muzej)	Št. skupin / št. udeležencev (Vodovodni stolp)	Skupaj št. skupin in udeležencev (muzej in Vodovodni stolp)
Januar	5/102	1/14	6/116
Februar	5/115	1/17	6/132
Marec	18/445	3/60	21/505
April	6/156	1/18	7/174
Maj	17/572	11/233	28/805
Junij	25/689	13/228	38/917
Julij	/	/	/
Avgust	/	/	/
September	4/132	3/57	7/189
Oktober	11/454	8/146	19/600
November	3/133	6/132	9/265
December	3/58	/	3/58
SKUPAJ	97/2.856	47/905	144/3.761

Grafikon 3: Gibanje števila udeležencev šolskih skupin po mesecih v letih 2021, 2022 in 2023

II. / 9. 2. Drugi pedagoški programi: Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev

Poleg načrtovanih, rednih pedagoških programov (v času rednega pouka) je muzej izvajal tudi programe za otroke in mladostnike, ki so bili izvedeni kot samostojni programi, kot del drugih dogodkov ali v sklopu programov za popularizacijo v muzeju, Vodovodnem stolpu in na drugih lokacijah.

V letu 2023 je bilo od načrtovanih 20 programov za otroke in mladostnike izvedenih 21 programov. Muzej je izvedel 12 različnih vrst programov za otroke in mladostnike v 21 izvedbah (2022: 14 vrst, 34 izvedb, 2021: 13 vrst, 41 izvedb), od tega v muzeju 15 za 346 udeležencev, v Vodovodnem stolpu 2 za 90 udeležencev in izven muzeja 4 za 129 udeležencev.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev v muzeju, so bili naslednji: grajske dogodivščine (Zimska, Poletna in Jesenska), delavnica na Ta veseli dan kulture, vodstva po muzeju in posameznih razstavah.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev, v Vodovodnem stolpu so bili naslednji: delavnice ob dnevu brez avtomobila in ob dnevu odprtih vrat Vodovodnega stolpa.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev na drugih lokacijah, pa so bili naslednji: delavnica na festivalu Ajdovski gradec ter delavnice in vodstva na Banovi domačiji.

Tovrstna promocija se je izkazala kot uspešen način predstavitve muzeja in aktivnosti. Pri večzvrstnih in obsežnih prireditvah je bilo število udeležencev odvisno tudi od splošnega obiska, po večini ga je tudi težko oceniti. S predhodnim letom je tako težko narediti primerjavo, prav tako je težko načrtovati vnaprej, ker gre pri teh za odziv na ponujene priložnosti in različne pobude.

II. / 9. 3. Programi in projekti za ranljive skupine

V letu 2023 so bili izvedeni 3 programi, namenjenih ranljivim skupinam, ki se jih je udeležilo 89 oseb (2022: 4/53, 2021: 7/75, 2020: 4/75). Kot že leta poprej je muzej nadaljeval sodelovanje z Društvom gluhih in naglušnih Posavja, dva programa pa sta bila za oskrbovance Ozare Brežice in varstveno-delovnih centrov ter učencev osnovne šole s prilagojenim programom izvedena ob gostujoči razstavi Andrej Šifrer, 70 let NIČ priti VEČnosti.

Prilagojene vodene ogledne muzeja, Viteške dvorane in Vodovodnega stolpa z uporabo replik pa je muzej izvajal tudi za organizirane (najavljene) skupine invalidov in oseb s primanjkljaji na določenih področjih. Od skupno 5 programov za 142 obiskovalcev sta bila 2 programa z 42 udeleženci za otroke in 3 programi s 100 udeleženci za odrasle.

II. / 9. 4. Andragoški programi

Od 47 načrtovanih programov za odrasle je bilo izvedenih 52 programov s 1.375 udeleženci (2022: 39/1.180, 2021: 49/1.055, 2020: 27/807, 2019: 35/959). 42 različnih programov za odrasle je bilo izvedenih v 52 izvedbah (2022: 36 vrst, 39 izvedb, 2021: 33 vrst, 41 izvedb, 2020: 19 vrst, 19 izvedb, 2019: 32 vrst, 35 izvedb).

Glede na prejšnje leto se je število andragoških programov povečalo za 33,33 %, število udeležencev in uporabnikov pa za 16,56 %. 35 andragoških programov je bilo izvedenih v muzeju, 12 na terenu in 5 na spletu.

Muzej je nadaljeval z utečenimi programi: javna vodstva po novih razstavah ob posebnih dnevih (slovenski kulturni praznik, dan žena, Poletna muzejska noč), programski sklop predavanj Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah, Prva nedelja v muzeju, predavanji in javnimi vodstvi ob novih razstavah (Nikola Smilkov: Pogled v nebo, Osem kopit za dvoje koles, Harmonija štirih elementov, Andrej Šifrer, 70 LET – NIČ proti VEČnosti). Muzej je tudi v letu 2023 sodeloval v skupni akciji slovenskih muzeje Naprej v preteklost in na spletu pripravil 5 programov za odrasle, ki si jih je na Youtube kanalu ogledalo 142 uporabnikov.

Programi za odrasle je muzej izvajal tudi v sodelovanju z ustanovami, društvi: literarni večeri (KD Franc Bogovič Dobova, Založba Primus), projekcije filma (12. Mednarodni festival Dokudoc) in Šola prenove (Združenje zgodovinskih mest Slovenije).

Muzej je nadgradil sodelovanje z ZPTM Brežice in izvajal programe za širšo ciljno skupino obiskovalcev (tematski ogledi mesta in Vodovodnega stolpa, kulinarično-dediščinski dogodki).

Programi na terenu, po Posavju je izvajal v sklopu projekta Banova domačija – okusimo dediščino, v sodelovanju s partnerju dve strokovni ekskurziji: Wittenberg – Lutrovo mesto in Po poteh upornih kmetov ter predavanja in vodstva za zainteresirano javnost v Občini Sevnica in Krško.

II. / 9. 5. Programi za družine

Za družine je muzej izvedel 13 programov, od tega 12 novih, 3 programi so bili izvedeni v muzeju, 10 pa izven muzeja. 10 programov je bilo izvedenih kot del projekta Banova domačija – okusimo dediščino, 2 programa ob novi večzvrstni stalni razstavi Harmonija štirih elementov, 1 program pa kot del aktivnosti obeležitve dneva odprtih vrat Vodovodnega stolpa.

II. / 10. Obiskovalci muzeja

Obiskovalci so pomemben del delovanja muzeja in opravljanja poslanstva ter pokazatelj aktivnosti in opravljenega dela ter sodelovanja s posavskimi društvi, organizacijami, ustanovami, zavodi, ki delujejo v javnem interesu. V skupno število obiskovalcev so všteti obiskovalci muzeja in Vodovodnega stolpa, kakor tudi udeleženci prireditvev ter uporabniki programov.

Število obiskovalcev muzeja in vodovodnega stolpa je v tabelah prikazano po različnih kategorijah:

- Skupno število obiskovalcev Posavskega muzeja Brežice po skupinah.
- Število obiskovalcev muzeja in razmerje med tujci in državljani RS.
- Brezplačni vstopi.
- Šolske in organizirane skupine z vodenjem po muzeju in vodovodnem stolpu.
- Posamezni ogledi muzeja.
- Število obiskovalcev na prireditvah in drugih programih v organizaciji ali soorganizaciji Posavskega muzeja Brežice v matični hiši in izven muzeja.
- Število obiskovalcev na prireditvah drugih organizatorjev.
- Število porok in udeležencev.

Tabela 27: Število obiskovalcev muzeja po skupinah

Leto	Šolske skupine, št. skupin/št. obiskovalcev	Organizirane skupine, št. skupin/št. obiskovalcev	Posamezniki	Obiskovalci prireditev in programov muzeja, število prireditev/število obiskovalcev*	Obiskovalci prireditev in programov drugih organizatorjev, število prireditev/število obiskovalcev	Poroke, število / št. udeležencev	Skupaj
2019	86/2.511	100/2.889	8.160	164/8.964	61/8.066	26/656	31.246
2020	45/1.130	24/473	5.770	108/6.593	45/2.823	32/985	17.774
2021	66/1.769	37/900	7.018	178/4.807	43/3.304	31/782	18.580
2022 muzej	72/2.145	78/2.250	8.745	166/8.140	62/8.254	39/1.104	30.638
2022 stolp	18/397	171/2.199	/	/	/	/	2.596
2022 skupaj	90/2.542	249/4.449	8.745	167/8.140	62/8.254	39/1.104	33.234
2023 muzej	97/2.856	103/3.066	8.982	148/6.874	54/7.689	31/1.324	30.791
2023 stolp	47/905	611/4.493	/	19/447	2/35	/	5.880
2023 skupaj	144/3.761	714/7.559	8.982	167/7.321	55/7.724	31/1.324	36.671

*vključno z dogodki in programi na terenu

Skupno število uporabnikov in obiskovalcev muzeja, Vodovodnega stolpa, prireditev in programov Posavskega muzeja Brežice ter zunanjih organizatorjev je bilo v letu 2023 36.671, kar je za 10,34 % več kot prejšnje leto.

Od skupno 167 dogodkov v organizaciji muzeja je bilo 19 dogodkov in programov izvedenih v Vodovodnem stolpu in v Centru za obiskovalce ob stolpu, 33 na terenu in 5 na spletu. Glede na prejšnje leto je število dogodkov v organizaciji muzeja enako, število obiskovalcev pa za 10,06 % manjše.

Število dogodkov in prireditev zunanjih organizatorjev se je zmanjšalo za 11,29 %, število obiskovalcev pa za 6,42 %. Število porok se je zmanjšalo za 20,51 %, število udeležencev porok pa se je povečalo za 19,93 %.

Število obiskovalcev razstav (v muzeju in Vodovodnem stolpu) se je glede na prejšnje leto povečalo za 28,81 %. Od tega se je število posameznih obiskovalcev povečalo za 2,76 %, udeležencev šolskih skupin za 44,61 %, udeležencev vodenih ogledov pa za 70,98 %. Razstave v muzeju si je ogledalo 14.904 obiskovalcev, v Vodovodnem stolpu pa 5.398. S kombinirano vstopnico si je muzej in stolp ogledalo 2.087 obiskovalcev.

Tabela 28: Število obiskovalcev/uporabnikov prireditev in programov muzeja glede na vrsto dogodkov in lokacijo

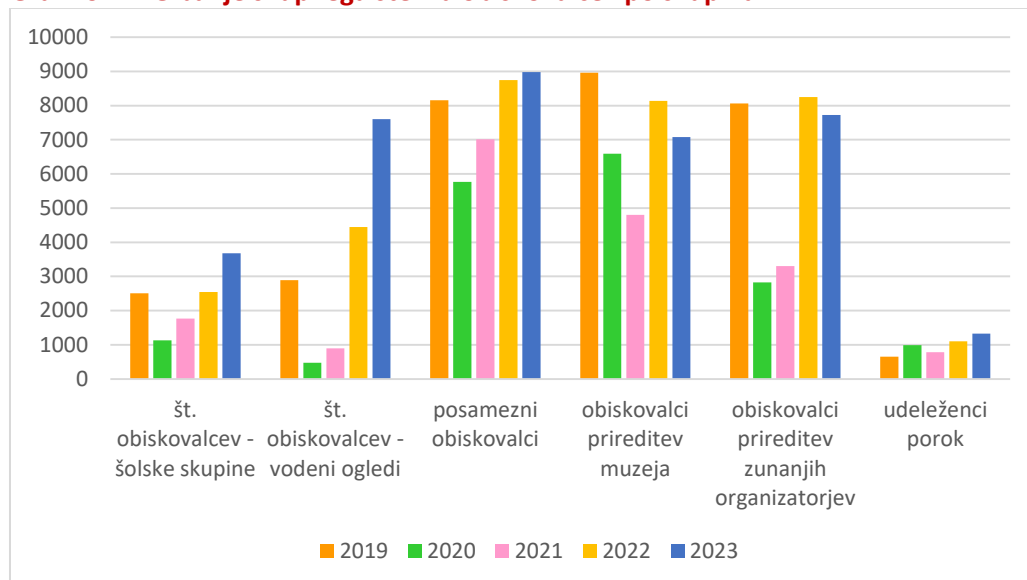
Vrsta dogodkov / programov	Obiskovalci prireditev in programov muzeja, število prireditev/ število obiskovalcev				Skupaj
	Muzej	Vodovodni stolp	Teran	Splet	
Andragoški program	31/781	4/139	12/313	5/142	52/1.375
Programi za ranljive skupine	2/70	1/19	/	/	3/89
Pedagoški programi	15/346	2/90	4/129	/	21/565

Programi za družine	/	/	10/86	/	10/86
Odprtja	10/630	1/40	/	/	11/670
Slovesnosti, prireditve	13/1.319	/	1/50	/	14/1.369
Koncerti	19/2.301	/	/	/	19/2.301
Programi za popularizacijo	20/316	1/159	6/391	/	37/866
Skupaj	110/5.763	19/447	33/969	5/142	167/7.321

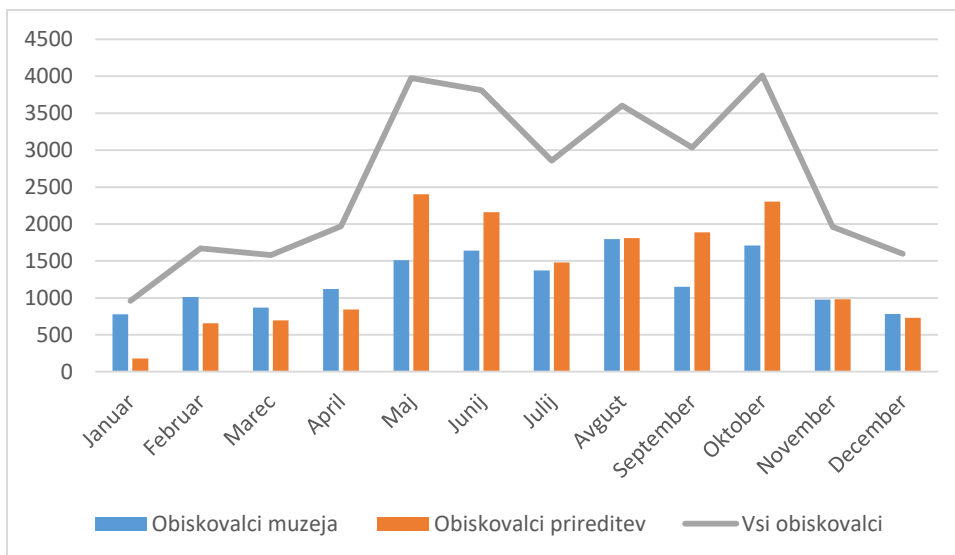
Od 167 prireditev in programov v lastni ali soorganizaciji je bilo 110 prireditev oz. programov s 5.763 obiskovalci v matični hiši, 19 programov s 447 obiskovalci v Vodovodnem stolpu, 33 prireditev oz. programov s 969 obiskovalci izven muzeja, na terenu in 5 programov s 142 uporabniki programov na spletu.

Od 167 prireditev in programov v organizaciji muzeja je bilo 14 prireditev in slovesnosti, 11 odprtih razstav, 19 koncertov, 52 andragoških programov, 21 pedagoških programov in delavnic, 3 programi za ranljive skupine, 10 programov za družine in 37 prireditev oz. programov za popularizacijo.

Grafikon 4: Gibanje skupnega števila obiskovalcev po skupinah

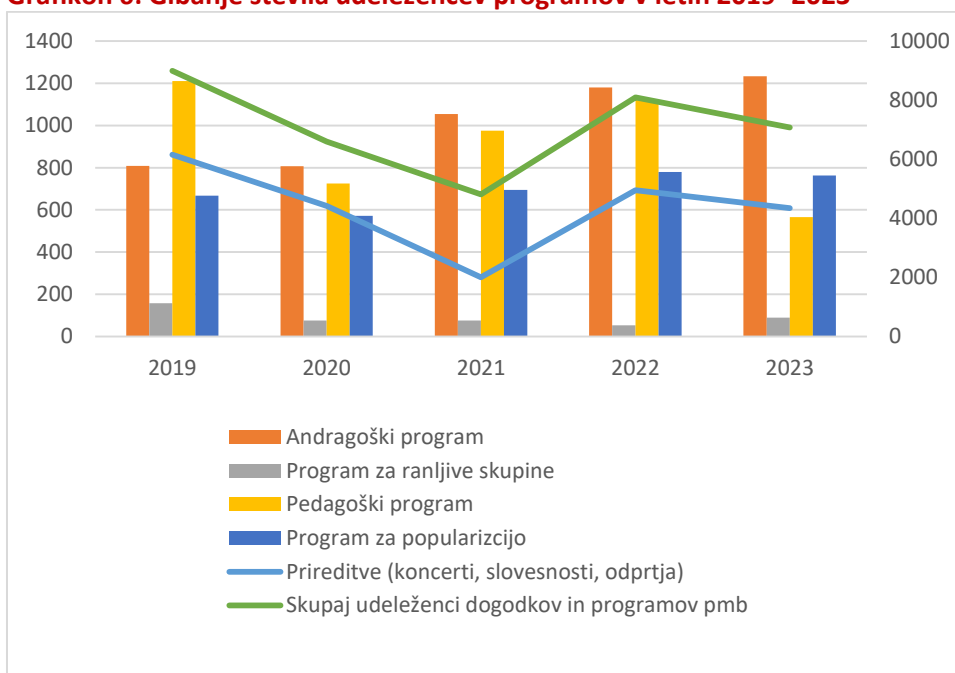

Grafikon 5: Gibanje števila obiskovalcev v letu 2023

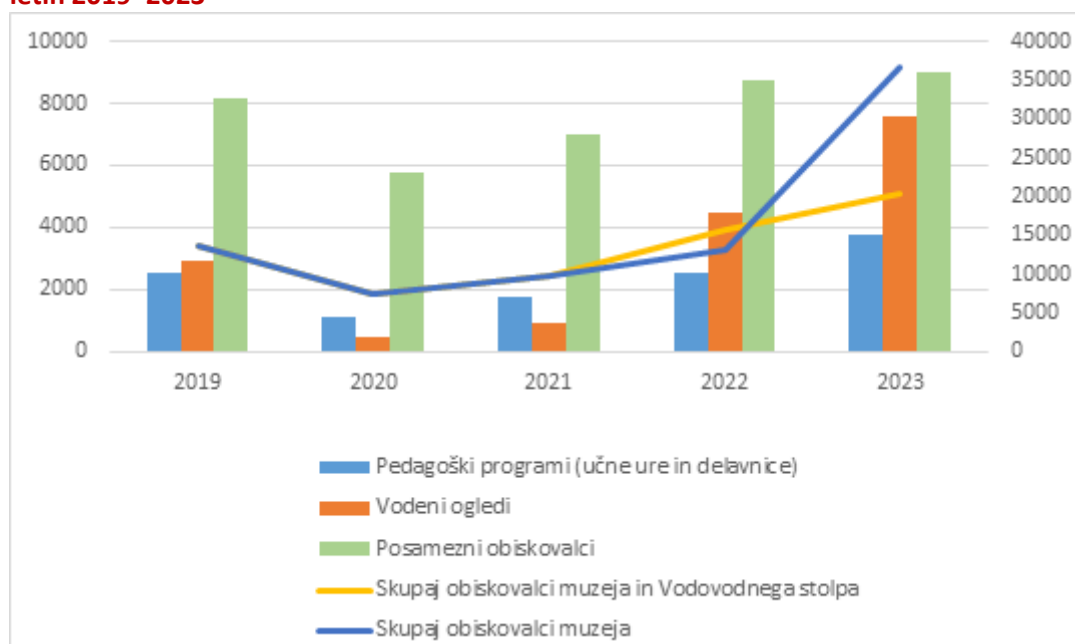
Število obiskovalcev je najvišje od maja do oktobra. Viški v maju, juniju in oktobru so predvsem zaradi obiskovalcev prireditev. Število obiskovalcev prireditev in muzeja je v poletnem času enakovredno. Najmanj obiska je v zimskih mesecih, predvsem zaradi manjšega števila prireditev. Število obiskovalcev muzeja je preseglo število udeležencev dogodkov in programov v zimskih mesecih (januar, februar, marec, april in december).

Grafikon 6: Gibanje števila udeležencev programov v letih 2019–2023

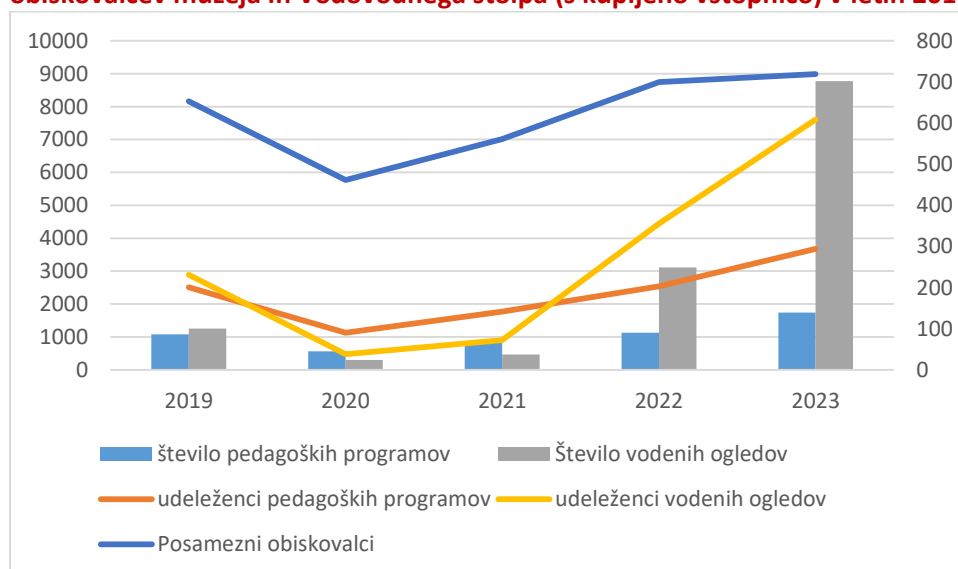
Skupno število udeležencev dogodkov in programov v organizaciji muzeja se je v letu 2023 glede na prejšnje leto zmanjšalo za 10,34 %. Glede na prejšnje leto se je za 16,53 % povečala udeležba andragoških programov, medtem ko se je pri vseh ostalih vrsta programov in dogodkov v organizaciji muzeja udeležba zmanjšala (pri pedagoških programih za 49,82 %, pri programih za popularizacijo za 12,18 % in za 12,36 % število udeležencev odprtij razstav, slovesnosti, koncertov in drugih prireditev). Glede na leto 2019 se je povečalo število udeležencev andragoških programov 11,85 % in programov za popularizacijo 15,57 %).

Grafikon 7: Gibanje števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2023

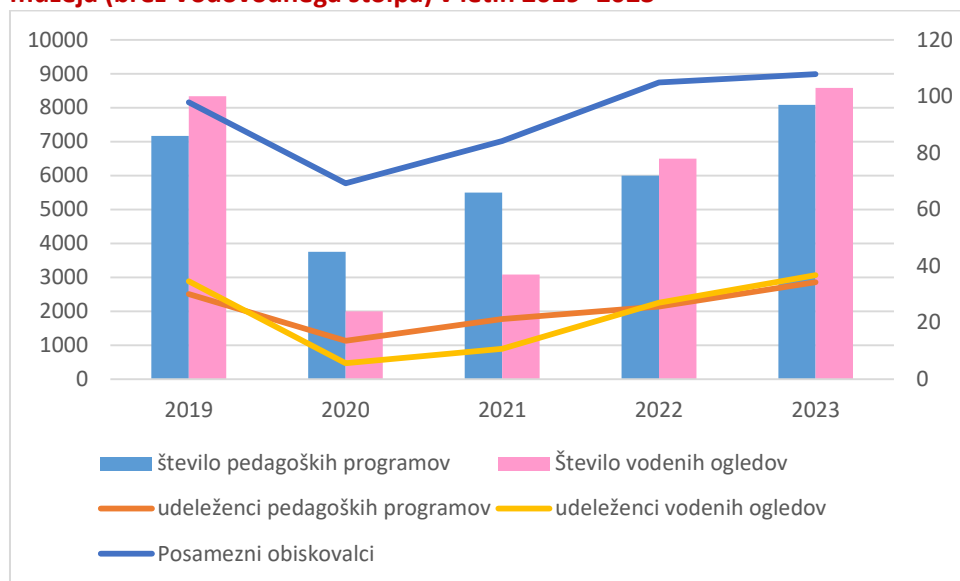
Število obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) se je glede na prejšnje leto povečalo za 28,81 %, glede na leto 2019 pa za 49,48 %. Če pa upoštevamo le obiskovalce muzeja (brez Vodovodnega stolpa) se je število obiskovalcev glede na prejšnje leto povečalo za 13,42 %, glede na leto 2019 pa za 9,91 %.

Grafikon 8: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov in vodenih ogledov ter števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2023

Število izvedenih pedagoških programov (učnih ur in delavnic) v muzeju in Vodovodnem stolpu se je glede na prejšnje leto povečalo za 54,44 %, glede na leto 2019 pa za 61,63 %. Število udeležencev pedagoških programov se je glede na prejšnje leto povečalo za 44,61 %, glede na leto 2019 pa za 46,40 %. Število vodenih ogledov se je glede na prejšnje leto povečalo za 181,93 %, glede na leto 2019 za 602 %. Število udeležencev vodenih ogledov se je glede na prejšnje leto povečalo za 70,98 %, glede na leto 2019 pa za 163,31 %. Število posameznih ogledov se je glede na prejšnje leto povečalo za 2,76 %, glede na leto 2019 pa za 10,12 %.

Grafikon 9: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov, vodenih ogledov in obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letih 2019–2023

Primerjava števila obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letu 2023 glede na prejšnje leto pokaže povečanje števila udeležencev pedagoških programov za 33,05 % in števila udeležencev vodenih ogledov 36,18 %. Glede na leto 2019 se je število pedagoških programov povečalo za 13,66 % in število udeležencev vodenih ogledov za 6,06 %.

Število izvedenih pedagoških programov v muzeju (brez Vodovodnega stolpa) se je glede na prejšnje leto povečalo za 34,72 %, število vodenih ogledov pa za 32,05 %. Glede na leto 2019 je bilo v letu 2023 za 12,79 % več izvedenih pedagoških programov in za 6,06 % več vodenih ogledov.

Tabela 29: Število izdanih vstopnic in prihodki od vstopnin, po kategorijah

Izdane vstopnice muzeja	2022 (št.)	2022 (€)	2023 (št.)	2023 (€)
1.Odrasli	4.499	17.680,30	6.448	35.637,60
2.Otroci	928	2.598,50	1.440	4.490,00
3.Brezplačni vstopi	1.155	/	2.799	/
4.Slovenci	9.165	NP	9.731	/
5.Tujci	3.373	NP	4.977	/
6. gibalno in senzorno ovirani (muzej in programi)	256	/	231	/
7.pedagoški programi (muzej in programi)	2.107	4.990,00	3.190	7.172,20
8. andragoški programi (znanje in veščine, ekskurzije)	16	128,00	/	/
9. (drugi) posebni program	1.875	17.366,70	1.948	19.920,01
10. Družine	1.052	10.548,00	1.243	16.323,84
11. šolske skupine	2.022	3.643,00	3.581	7.227,00
12. 3. življenjsko obdobje / upokojenci	2.145	6.160,80	2.638	12.385,60
Skupaj (1+2+3+7+8+9+10)	11.632	53.283,47	17.068	83.543,74

Število izdanih vstopnic se je v letu 2023 glede na prejšnje leto povečalo za 46,73 %, prihodki od prodaje vstopnic pa za 56,79 %. Pri vstopnicah za ogled muzeja je največji porast prihodkov glede na prejšnje leto pri vstopnicah za odrasle (101,57 %), tretje življenjsko obdobje (101,04 %) in pri

vstopnicah za šolske skupine (98,38 %), prihodki od vstopnin za šoloobvezne so se povečali za 72,79 %, za družine za 54,76 %.

Število vstopnic pedagoških programov se je povečalo za 51,40 %, prihodki od prodaje vstopnic za pedagoške programe pa za 43,73 %. Glede na prejšnje leto je za 3,89 % več drugih posebnih programov. Prihodki od posebnih programov (koncerti, paketi ogledov in dodatnih programov v kombinaciji z Vodovodnim stolpom) so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali za 14,70 %.

Plačljivih andragoških programov pa v letu 2023 ni bilo.

Obisk tujih obiskovalcev se je glede na prejšnje leto povečal za 47,55 %, še vedno pa ni dosegel ravni iz leta 2019 (za 11,19 % manj). Obisk domačih obiskovalcev se je povečal za 6,18 %.

Največji delež tujih obiskovalcev muzeja prihaja iz Hrvaške (35,22 %), Italije (15,77 %), Nizozemske (10,87 %), Nemčije (8,60 %), Belgije (4,50 %), Srbije (3,86 %) in Francije (3,25 %), iz Poljske (2-3 %), iz ZDA, Združenega kraljestva, Španije, Madžarske in Avstrije (1-2 %), iz Češke, Ukrajine, Rusije, Izraela in Bolgarije (0,5-1 %) ter iz Irske, Švedske, Švice, Moldavije, Finske, Kanade, Portugalske, Turčije, Bosne in Hercegovine, Avstralije, Kitajske, Maroka, Norveške, Romunije, Slovaške, Albanije, Črne gore, Estonije, Filipinov, Indonezije, Malte, Latvije, Grčije, Indije, Kosova in Makedonije (pod 0,5 %).

Največji delež tujih obiskovalcev Vodovodnega stolpa prihaja iz Hrvaške (22,98 %), Nizozemske (11,88 %), Češke (10,05 %), Italije (8,62 %), Nemčije (7,05 %), Poljske (5,22 %), Srbije (4,57 %), Belgije (4,44 %) in Madžarske (3,66 %), iz Anglije, Ukrajine in ZDA (2-3 %), iz Francije, Kanade, Turčije, Bolgarije, Danske, Avstrije, Malte in Španije (1-2 %), iz Bosne in Hercegovine ter Izraela (0,5-1 %) ter iz Indije, Albanije, Finske, Japonske, Škotske, Švice, Brazilije, Grčije, Kitajske, Luksemburga, Mehike in Romunije (pod 0,5 %).

Brezplačni vstopi

V letu 2023 je bilo 2.799 brezplačnih vstopov (2022: 1.563, 2021: 1.959, 2020: 2.709, 2019: 1.579). Od tega 1.421 v muzej in 1.378 v Vodovodni stolp. 40,34 % obiskovalcev je obiskalo muzej na dneve, ko je vstop prost (slovenski kulturni praznik, dan žena za ženske, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, dan muzeja, dan družin, prireditve ob občinskem prazniku). 12,61 % predstavljajo predšolski otroci, 14,65 % je bilo vodnikov, spremljevalcev in učiteljev ob vodenih ogledih, pedagoških programih in 10,79 % je bilo invalidov.

Tabela 30: Število brezplačnih vstopov po kategorijah v muzeju

Kategorija obiskovalcev	Muzej	Vodovodni stolp	Skupaj
Predšolski otroci	224	129	353
Odrasli	47	328	375
Šoloobvezni	67	95	162
Turistični vodniki in spremljevalci skupin in invalidov ter novinarji (z dokazili)	334	76	410
Člani Slovenskega muzejskega društva in ICOM-a ter drugih stanovskih društev, povezanih z muzejsko dejavnostjo	40	17	57
Brezposelni	11	-	11
Invalidi	154	148	302
Vstopi ob brezplačnih dnevih*	544	585	1.129
Skupaj	1.421	1.378	2.799

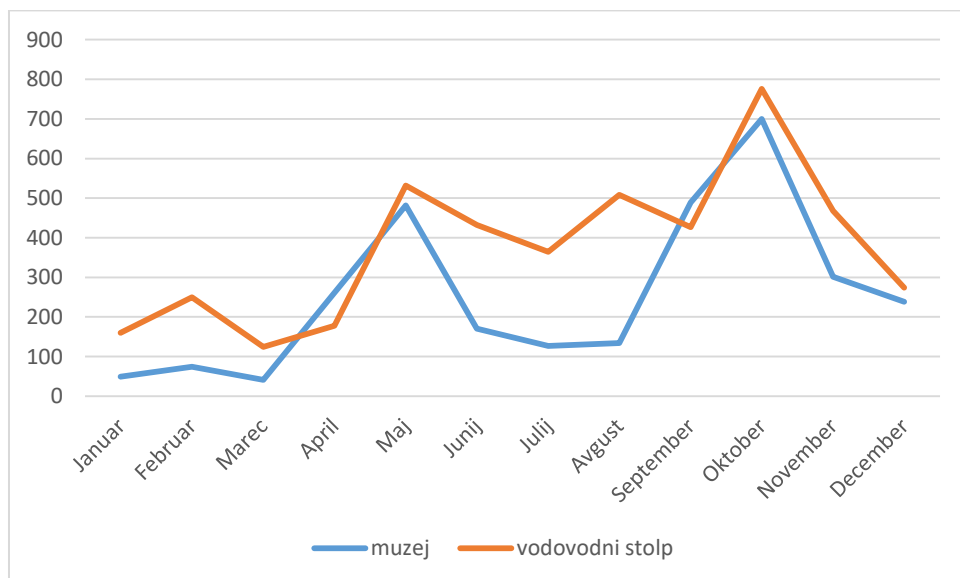
* Slovenski kulturni praznik, Dan žena za ženske, Mednarodni dan družin za družine, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, dan muzeja, dan družin, Ta veseli dan kulture.

Organizirane skupine z vodenjem

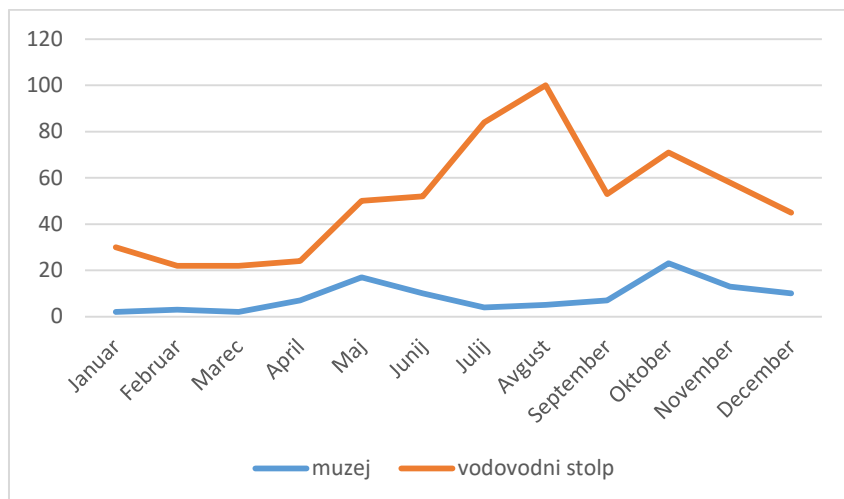
Tabela 31: Obiskovalci vodenih ogledov, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu

Mesec	Št. skupin / št. udeležencev (muzej)	Št. skupin / št. udeležencev (Vodovodni stolp)	Skupaj št. skupin in udeležencev (muzej in Vodovodni stolp)
Januar	2/49	30/160	32/209
Februar	3/74	22/250	25/324
Marec	2/41	22/124	24/165
April	7/261	24/178	31/439
Maj	17/482	50/532	67/1014
Junij	10/170	52/432	62/602
Julij	4/127	84/364	88/491
Avgust	5/134	100/508	105/642
September	7/489	53/427	60/916
Oktober	23/700	71/776	94/1476
November	13/301	58/468	71/769
December	10/238	45/274	55/512
SKUPAJ	103/3.066	611/4.493	714/7.559

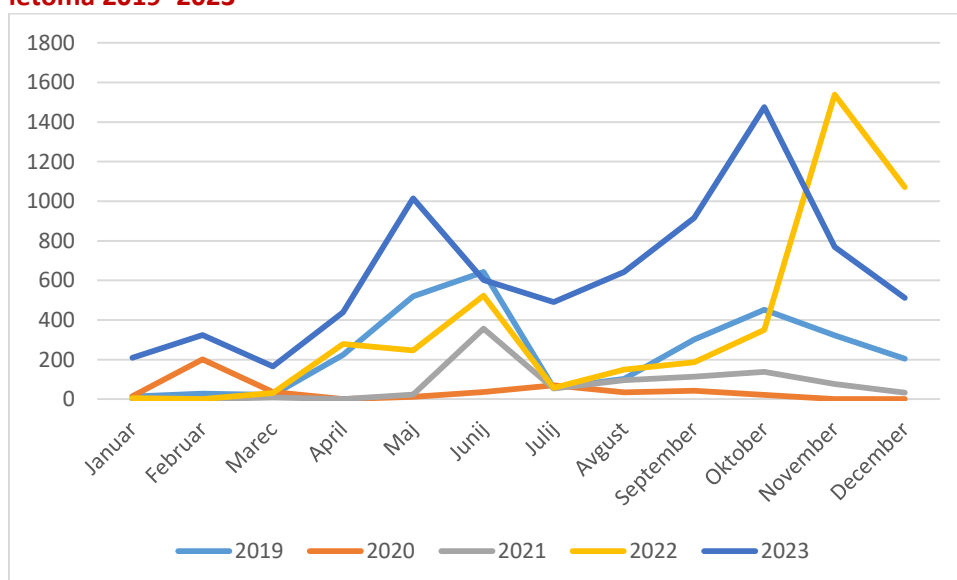
Grafikon 10: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2023

Grafikon 11: Gibanje števila skupin vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2023

Grafikon 12: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma 2019–2023

V muzeju so vodeni ogledi možni ob predhodni najavi skupin, medtem ko je ogled vodovodnega stolpa izključno voden.

Skupinskih, vodenih ogledov je bilo 714 s 7.559 obiskovalci (2022: 250/4.434, 2021: 37/900, 2020: 24/473, 2019: 100/2889). Od tega je bilo v muzeju 103 izvedenih vodstev s 3.066 udeleženci, v Vodovodnem stolpu pa 611 vodstev s 4.493 udeleženci.

Velikosti skupin v muzeju so bile različne, od nekaj oseb do zelo velikih skupin (povprečno 29,8 oseb), v Vodovodnem stolpu pa je na vodstvih zaradi manjših prostorov omejitev pri številu oseb, zato so skupine tu manjše (povprečno 7,4 oseb).

Največ udeležencev vodstev v muzeju in vodovodnem stolpu je bilo maja in oktobra. Maja in oktobra je bilo v muzeju tudi največ skupin, medtem ko je v vodovodnem stolpu največ vodenih ogledov v poletnem času.

Za vodstvo organiziranih skupin so večinoma poskrbeli sodelavci službe za komuniciranje in izobraževanje, nekajkrat so pa vodstvo prevzeli tudi kustosi in direktorica.

Prireditve in drugi programi v organizaciji muzeja ter število obiskovalcev

V lastni organizaciji ali soorganizaciji je muzej izvedel skupno 44 prireditev in programov (odprtja, koncerti, slovesnosti) s 4.312 obiskovalci oz. uporabniki. Od tega je bilo v matični hiši izvedenih 43 prireditev in programov s 4.262 obiskovalci in na terenu 1 program s 50 uporabniki.

V ta razdelek so vključene prireditve v organizaciji ali soorganizaciji muzeja, ki niso del drugih razdelkov (pedagoški in andragoški programi ter programi za popularizacijo). Število prireditev in programov se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 24,14 %, število obiskovalcev prireditev pa za 13,19 %.

Muzej je nadaljeval z organizacijo in soorganizacijo različnih prireditev (koncerti na različnih lokacijah po gradu, tržnice, kinoprojektije), ki so privabili raznolike obiskovalce. Najbolj obiskani dogodki so bili koncert Tria Vivere, Poletni gala koncert: La Traviata v izvedbi George Pehlivanian operne akademije ter Sejem rokodelskih znanj in Grajska tržnica starin.

Izvedenih je bilo 19 koncertov, od tega 6 v lastni organizaciji: Poletni gala koncert, koncert Potopiscev, Veronike Strnad, Illyrica, Trio Vivere, Musica cubicularis, Orkester Mandolina in Gala novoletni koncert. Ostali so bili izvedeni v soorganizaciji z: Društvom študentov Brežice, glasbenimi šolami Posavja, Radiom 1, Lizstovim inštitutom, Festivalom Ljubljana, Veleposlaništvom ZDA v Sloveniji in Malim muzičkim ateljejem Samobor. Na grajskem dvorišču je muzej izvedel Sejem rokodelskih znanj in Grajsko tržnico starin ter Praznično rokodelsko tržnico. V poletnih mesecih je bilo s podporo Občine Brežice na grajskem dvorišču in terasi 6 kino projekcij.

Tabela 32: Primerjava števila lastnih prireditev

Leto	2019	2020	2021	2022	2023
Št. prireditev	51	27	25	58	44
Št. obiskovalcev	5.633	4.156	1.591	4.987	4.312

Dodatni programi za popularizacijo

V razdelek so vključeni različni programi v muzeju in izven lokacije muzeja, ki omogočajo večjo prepoznavnost muzeja. Mednje se uvrščajo programi, ki so namenjeni promociji muzeja, vodstva po muzeju kot del drugih prireditev, dogodkov, predstavitvena vodstva za partnerje in sodelujoče ustanove ali pa so povezani z različnimi promocijskimi akcijami (Združenje zgodovinskih mest Slovenije), snemanja in predvajanje televizijskih oddaj o muzeju.

V ta razdelek so vključena tudi snemanja za televizijske oddaje. Muzej in Vodovodni stolp sta bila v letu 2023 tako predstavljena v oddajah: Dobro jutro na TV Slovenija, Delovna akcija na POP TV, Mestne promenade na TV Slovenija in Na lepše na TV Slovenija. Muzej je sodeloval pri snemanju izobraževalno-dokumentarnega filma Tresla se je zemlja, ki je bil predvajan na TV Slovenija.

Muzej je sodeloval in promoviral programe na sejmu Alpe Adria, Paradi učenja v Krškem in Pikinem festivalu.

Prireditve drugih organizatorjev in število obiskovalcev

Muzej je omogočil uporabo prostora zunanjim organizatorjem za izvedbo 56 prireditev s 7.724 obiskovalci (2022: 62/8.254).

Največ je bilo prireditev, slovesnosti, proslav, koncertov idr. v organizaciji različnih društev, inštitucij, zavodov iz posavskega območja, ki jim se muzej omogočil uporabo prostorov za izvedbo prireditev: Občina Brežice, Glasbena šola Brežice, JSKD OI Brežice, Fakulteta za turizem Brežice, OŠ Brežice, JSKD OI Brežice, ARS Ramovš, KD MePZ Viva Brežice, KD Drugi oder, Društvo likovnikov Brežice, Društvo Srce in ožilje Slovenija podružnica Posavje, Društvo za oživitev mesta Brežice, KD Franc Bogovič Dobova, RRA Posavje, Slovensko etnološko društvo, ZVKD Slovenije.

Najbolj obiskani dogodki so bili: Zaključna slovesnost ob koncu šole (OŠ Brežice), Sprejem najuspešnejših učencev pri županu Občine Brežice, koncert Prifarcev, Prireditve ob svetovnem dnevu srca in ožilja in Čudežne pesmice-koncert območne revije predšolskih in mlajših otroških pevskih zborov.

Muzej je prostore dajal tudi v uporabo za izvedbo snemanj videospotov in fotografiranj. Uporabniki prostorov, ki so izvedli program, opredeljen v ZUJIK-u so poravnali dejanske dodatne stroške, ki so nastali pri uporabah prostorov, del prireditev pa je bilo v soglasju z Občino Brežice z brezplačno uporabo.

V muzeju je bil v juliju 2023 izvršen inšpekcijski pregled Inšpektorata RS za kulturo in medije glede obračuna dejanskih dodatnih stroškov uporabe pri vključevanju dogodkov v prostore javne kulturne infrastrukture. Pregled nepravilnosti, razen tega da muzej ni imel objavljenega okvirnega stroškovnega cenika oz. višine dejanskih dodatnih stroškov, ni zaznal.

Tabela 33: Primerjava prireditev drugih organizatorjev

Leto	2019	2020	2021	2022	2023
Št. prireditev	61	45	43	62	56
Št. obiskovalcev	8.066	2.823	3.304	8.254	7.724

Poroke

Poročne obrede izvaja Upravna enota Brežice. Poročna dvorana je v gradu uradni prostor za poročanje. Za poročni obred v Viteški dvorani ali v drugih prostorih je treba plačati uporabnino in upravno takso.

V letu 2023 je bilo za 20,51 % manj porok, a za 19,93 % več udeležencev porok glede na prejšnje leto. Četrtnina porok je bila v Viteški dvorani, kar je največ doslej.

Tabela 34: Primerjava števila porok in obiskovalcev

Leto	2019	2020	2021	2022	2023
Št. porok	26	32	31	39	31
Št. obiskovalcev ob porokah	565	985	782	1.104	1.324
Št. porok v Viteški dvorani	1	2	1	0	8
Št. porok na grajskem dvorišču	0	2	2	0	/
Št. porok na terasi	0	1	2	1	/

II. / 11. Muzejska trgovina

Spominki in publikacije so obiskovalcem na voljo v muzejski trgovini – recepciji, ki se nahaja v vhodnem prostoru gradu. V letu 2023 je muzej v Centru za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu odprl novo poslovalnico, kjer je poleg spominkov z motivi Vodovodnega stolpa in Brežic poudarek na predstavitvi in prodaji izdelkov in spominkov, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano. Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice je z namenom povezovanja pridelovalcev ustreznih prehranskih izdelkov ter izdelkov umetnostne in domače obrti, gostinsko turističnih storitev in ponudbe nastanitvev in bivanja ter drugih vsebin v destinacije Čatež in Brežice, oblikoval KBZ Brežice Selection/Izbrano po modelu Izvorno Slovensko v katerem je bilo v zadnjih osmih letih oblikovalnih več KBZ v Sloveniji. Certifikat odličnosti Brežice Selection/Izbrano je pridobilo že več izdelkov, ki ustrezajo visokim standardom kakovosti, vključujejo lokalno pridelane sestavine ali pripovedujejo o tradiciji, kulturi in načinu življenja ljudi, ki živijo na območju občine Brežice. V Centru za obiskovalce Vodovodni stolp Brežice so v ponudbi tudi izdelki, ki so pridobili omenjen certifikat (vina, med in izdelki iz medu, žgane pijače, pivo, plastelin, nakit, sokovi, eterična olja, mazila, kapljice, čaji, prehranski izdelki kot so granola in jabolčni krlji...).

Muzej nenehno dopolnjuje ponudbo spominkov in nadaljuje sodelovanje z lokalnimi rokodelci, podjetji in umetniki (lončarski izdelki, nakit, šiviljski izdelki ...), kar odraža tudi 322,39 % povečanje

prodaje izdelkov na komisijski prodaji. Najbolj prodajani spominki so magneti, kemični svinčniki, beležke, zvezki, krpe, razglednice.

Tabela 35: Primerjava prodaje v muzejski trgovini, vstopnine in uporabnin

Skupina izdelkov	2019 (€)	2020 (€)	2021 (€)	2022 (€)	2023 (€)
Vstopnice	38.273,94	19.800,92	27.655,30	53.283,47	83.543,74
Spominki	2.609,27	1.632,18	5.466,00	7.903,22	6.884,17
Literatura	1.390,19	640,82	443,56	432,23	717,80
Kotizacija				2.333,00	/
Izdelki na komisijski prodaji	4.055,50	2.428,35	1.961,87	2.405,74	10.161,65
Literatura na komisijski prodaji	/	193,90	72,00	254,40	258,30
Skupaj muzejska trgovina	46.328,90	24.502,27	35.598,73	66.612,06	101.565,66

Prodaja v muzejski trgovini se je v letu 2023 glede na prejšnje leto povečala za 52,47 %, predvsem zaradi povečanja prihodkov prodaje vstopnic (za 56,79 %) in prodaje izdelkov na komisijski prodaji (322,39 %). Prodaja literature se je povečala za 66,07 %, literature na komisijski prodaji pa za 1,53 %. Prodaja spominkov je upadla za 12,89 %.

II. / 12. Posredovanje informacij o kulturni dediščini

Muzejsko gradivo in sodelovanje z uporabniki

Tabela 36: Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom

Št.	Kustos	Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom – število uporabnikov
1.	Maruša Erpič, umetnostna zgodovinarica	7 (5 posamezno, 2 skupaj z drugimi kustosi)
2.	Stanka Glogovič, kustosinja etnologinja	38 (28 posamezno, 10 skupaj z drugimi kustosi)
3.	Boštjan Kolar, kustos pedagog	2 (0 posamezno, 2 skupaj z drugimi kustosi)
4.	Mihaela Kovačič, kustosinja za zgodovino	24 (16 posamezno, 8 skupaj z drugimi kustosi)
5.	Jana Puhar, muzejska svetovalka, kustosinja arheologinja	5 (5 posamezno, 0 skupaj z drugimi kustosi)
6.	Nives Slemenšek, konservatorica-restavratorka	1 (0 posamezno, 1 skupaj z drugimi kustosi)
7.	Ana Sterle, konservatorica-restavratorka	2 (0 posamezno, 2 skupaj z drugimi kustosi)
8.	Rok Verstovšek Tanšek, konservatorsko-restavratorski sodelavec	1 (0 posamezno, 1 skupaj z drugimi kustosi)

Skózi leto 2023 so strokovni sodelavci PMB posredovali informacije o kulturni dediščini Posavja in muzejskem gradivu zainteresiranim posameznikom ali ustanovam. Muzejsko gradivo je bilo posredovano zunanjim uporabnikom v 66 primerih. V 34 primerih je bilo posredovano javnim, v 32 primerih pa zasebnim uporabnikom. Pri več primerih so bile informacije o določeni temi posredovane

v sodelovanju kustosov z različnih področij. Največkrat so bile posredovane informacije s področja zgodovine in etnologije.

Za informacije in dostop do muzejskega gradiva so zaprosili zasebni uporabniki iz posavskih občin (Sevnica, Krško, Kostanjevica na Krki in Brežice) in od drugod (Ljubljana, Maribor, Nemčija, Švedska) ter ustanove iz vse Slovenije: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Slovenski etnografski muzej, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Umetnostna galerija Maribor, Knjižnica Brežice, Mestni muzej Krško, KUD Mokriške vrane, Art Rebel, Slovenski šolski muzej, ZPTM Brežice, Vojaški muzej Slovenske vojske, Osrednja knjižnica Celje, Združenje borcev za vrednote NOB Brežice, KS Artiče, Muzej športa, Oddelek za humanistične študije Univerze na Primorskem, PGD Šentjanž, Tolminski muzej, TD Pilštanj in RTV Slovenija.

Za informacije so večinoma povpraševali z namenom priprave razstav člankov ali za potrebe drugega raziskovalnega dela.

II. / 13. Objave strokovnih sodelavcev, članki, prispevki, besedila ipd.

Strokovni sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2023 skupno objavili 16 prispevkov (2022: 12, 2021: 18) v raznih časopisih, brošurah, zbornikih, na kongresih in strokovnih srečanjih, ki so dostopni v prilogi Poročila.

II. / 14. Prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predavanja, vodenje ekskurzij ipd.

Strokovni sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2023 s prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predstavitev in predavanjih ter ob različnih priložnostih in v obliki slavnostnih nagovorov ob raznovrstnih prireditvah v Posavju in drugod sodelovali 27-krat (2022: 37, 2021: 39).

II. / 15. Obveščanje javnosti – načini komunikacije

Muzej nadaljuje z izvajanjem zbiranja osebnih podatkov v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR - General Data Protection Regulation) iz 2018. V skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (UL RS, št. 163/22 - ZVOP-2) je muzej v letu 2023 imenoval pooblaščen osebo za varstvo osebnih podatkov, in sicer: Omnimodo, d.o.o. in uskladi evidence in soglasja za zbiranje in hranjenje osebnih podatkov. Privolitve za obveščanje o dogodkih in programih pridobiva z izpolnjenimi soglasji v recepciji muzeja in preko spletnega obrazca na spletni strani.

Obveščanje javnosti in obiskovalcev muzeja je potekalo na več načinov:

- obveščanje z osebnimi tiskanimi vabili in obvestili: približno 400 naslovov,
- obveščanje z mesečnimi napovedniki (približno 570 e-naslovov in približno 400 naslovov po navadni pošti),
- obveščanje »bližnje javnosti« s plakati: povprečno izdanih 20 plakatov,
- obveščanje v vitrinah pred gradom,
- pošiljanje vabil in obvestil o muzeju sorodnim ali sodelujočim ustanovam ob skupnih ali povezanih dogodkih in programih ipd.,
- zastave pred gradom: Upor / Buna / Revolt; Harmonija štirih elementov; Slovenia Green Destination,
- obveščanje s pomočjo brezplačnih napovednikov v tiskanih in spletnih medijih,
- obveščanje preko spletne strani in Facebook strani,
- plačane objave v medijih, oblikovanje stalnega obveščanja o dogodkih v Posavskem obzorniku,
- drugi načini – občasno v sklopu napovednikov občin ali ZPTM Brežice, letaki.

II. / 15. 1. Spletna stran Posavskega muzeja Brežice

Junija 2023 je muzej zaključil prenovo spletne strani, ki omogoča prijaznejše brskanje z mobilnimi napravami in je prilagojena oz. dostopna tudi osebam z motnjam vida, motoričnimi in kognitivnimi motnjami.

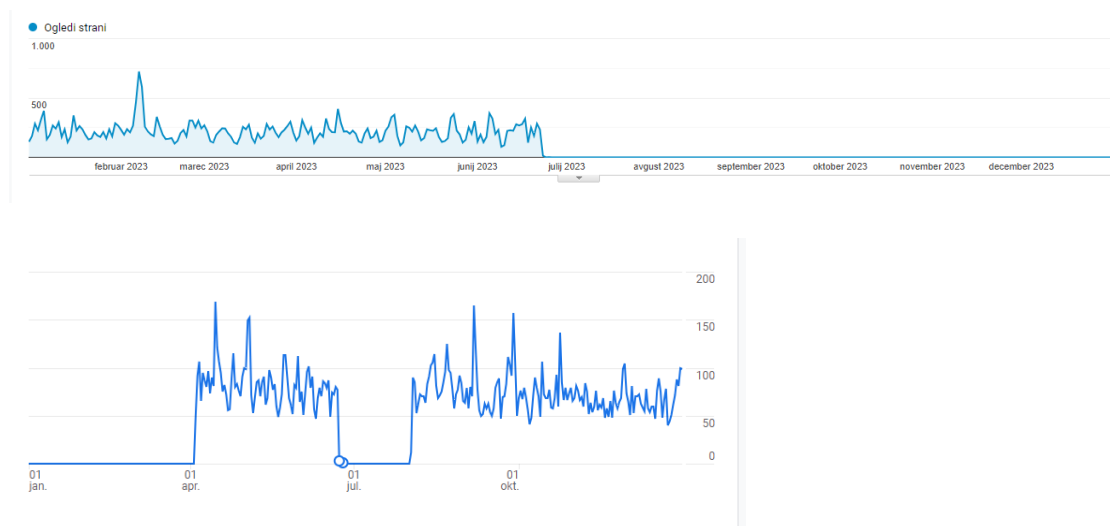
Spletna stran muzeja je imela v letu 2023 skupno 31.981 uporabnikov (2022: 27.192; 2021: 24.136, 2020: 18.976, 2019: 14.336), od tega 81,49 % iz Slovenije, 5,47 % iz Hrvaške in 2,17 % iz Združenih držav Amerike ter manjši delež iz Nemčije, Italije, Singapurja, Srbije, Avstrije in Nizozemske.

39,08 % uporabnikov spletne strani je bilo moških in 60,92 % žensk. Glede na starost pa je največ uporabnikov iz starostne skupine 35–44 let (25,59 %) in iz starostne skupine 45–54 let (22,46 %).

V letu 2023 je bilo 93.588 ogledov strani (2022: 79.294, 2021: 76.245, 2020: 66.673, 2019: 57.086), od tega 44.645 edinstvenih ogledov strani. Povprečno so se uporabniki na spletni strani zadržali 1 minuto in 14 sekund.

Ogledi spletne strani sovpadajo z večjimi, odmevnejšimi dogodki muzeja.

Grafikon 13: Gibanje ogledov spletne strani v letu 2023

Najbolj obiskana je bila vstopna stran (19.324 ogledov), sledili so razdelki »aktualni dogodki in prireditve« (7.499 ogledov), »odpiralni čas in vstopnina« (3.086 ogledov), »kontakti« (1.176 ogledov), »Viteška dvorana« (1.951 ogledov), Vodovodni stolp (1.028 ogledov), posavska stoletja (883 ogledov), odškrnjena vrata depoja (727 ogledov), »grajska stavba« (662 ogledov), stalne razstave (581 ogledov), »21 muzejskih zvezd« (461 ogledov).

Skupno je bilo na spletni strani objavljenih 137 prispevkov (2022: 189, 2021: 207, 2020: 205). 108 prispevkov (predvsem v rubrikah Dogodki, Video galerije, Novosti, Občasne razstave, Spletne zbirke in Projekti) je pripravila Služba za izobraževanje in komuniciranje. Vsebinske objave v sklopih Posavska stoletja, Občasne razstave in Odškrnjena vrata iz depoja, so prispevali strokovni delavci. Spletna stran Posavskega muzeja Brežice je bila v drugem tromesečju leta 2023 prenovljena, zato so nekatere objave zapisane v novih rubrikah. Vse objave video galerij in foto galerij ter aktualnih dogodkov in prireditev so združene v rubriko Dogodki. Glede na leto 2022 je bilo skupno manj objav. Več je bilo objav v rubrikah Občasne razstave, Novosti, Projekti in Stalne razstave, zmanjšalo se je število objav v rubrikah Video galerija, Posavska stoletja in Odškrnjena vrata depoja.

Za administracijo spletne strani Posavskega muzeja Brežice, ki deluje od konca leta 2014, je usposobljenih šest sodelavcev muzeja. Spletna stran muzeja omogoča tudi prijavo na obvestila po e-pošti in pošiljanje sporočila na muzejski e-naslov neposredno iz naslovne strani.

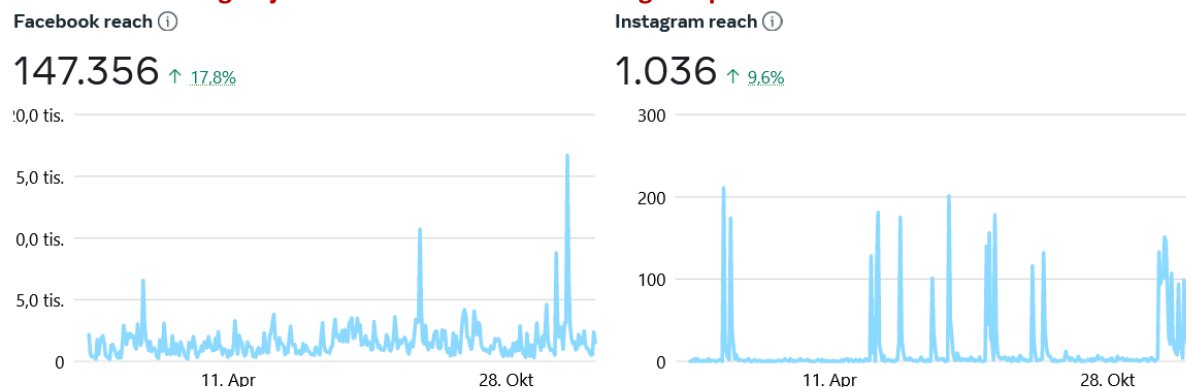
Tabela 37: Prispevki na spletni strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto prispevka

Št.	Vrsta prispevka	Število prispevkov 2020	Število prispevkov 2021	Število prispevkov 2022	Število prispevkov 2023
1.	Aktualni dogodki in prireditve	46	61	80	/
2.	Foto galerija	8	4	12	/
3.	Video galerija	41	52	58	16
4.	Posavske muzejske uganke	2	4	0	0
5.	Posavska stoletja	21	3	14	12
6.	Odškrnjena vrata depoja	44	10	13	6
7.	Občasne razstave	4	5	5	7
8.	Novosti	20	8	7	9
9.	Projekti	2	3	0	1
10.	Gradovi Posavja	1	/	/	0
11.	Muzejske kratkočasnice	14	7	/	0
13.	21 zvezd	/	28	/	/
14.	Dan za zrak	/	22	/	/
15.	Dogodki	/	/	/	81
16.	Spletne zbirke	/	/	/	1
17.	Stalne razstave	0	0	0	1
18.	Drugo	/	/	/	3
	Skupaj	203	207	189	137

II. / 15. 1. 2. Muzejska stran na Facebooku in profil na Instagramu

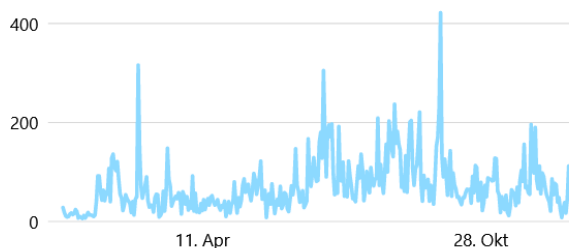
Facebook stran muzeja ima 4.236 sledilcev (2022: 3.805, 2021: 3.411, 2020: 3.186) in 3.812 všečkov (2022: 3.489, 2021: 3.106, 2020: 2.952), skupni doseg objav pa je bil 147.356 ogledov (2022: 127.829), kar predstavlja 15 % povečanje.

Ženske predstavljajo 70,40 % uporabnikov Facebook strani, 29,60 % je moških. Največ jih je iz starostne skupine 35–44 let, najmanj pa do 24 let, medtem ko so ostale starostne skupine enakomerno porazdeljene. Največ uporabnikov Facebook strani je iz Brežic (1.589), Ljubljane (461), Krškega (353), Zagreba (93), Sevnice (81), Maribora (65), Senovega (65), Novega mesta (58), Kostanjevice na Krki (44) in Celja (26).

Grafikon 14: Doseg objav na Facebook strani in Instagram profilu v letu 2023**Grafikon 15: Ogledi Facebook strani in Instagram profila v letu 2023**

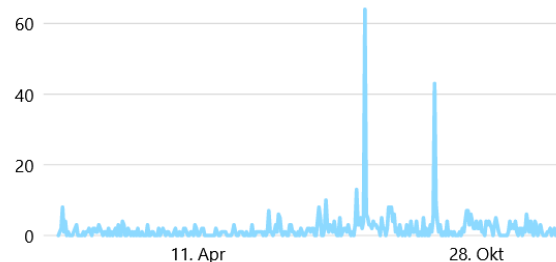
Facebook visits ①

25.862 ↑ 251.4%

Instagram profile visits ①

663 ↑ 59.8%

Na Facebook strani je bilo v letu 2023 skupaj objavljenih 411 prispevkov (2022: 414, 2021: 456, 2020: 387). Glede na leto 2022 je bilo več objav vabil in obvestil, manj pa objav foto albumov, dogodkov in vsebinskih objav o muzejskih predmetih. Objave so v povprečju dosegle 1.043 ogledov (2022: 1.009, 2021: 991, 2020: 989).

Največ ogledov so imele objave o dogodkih, napovedi in foto galerije. Najbolj gledane objave Facebook stran Posavskega muzeja Brežice so bile v poletnem in jesenskem obdobju, med vikendi in prazniki ter v popoldanskem in večernem času.

Posavski muzej Brežice za posredovanje informacij o kulturni dediščini, programih, razstavah in dogodkih od konca leta 2017 uporablja tudi Instagram profil. Muzejske objave spremlja 1.128 sledilcev. V letu 2023 je bilo na Instagramu objavljenih 21 objav, od tega 14 vabil, 6 objav videoposnetkov in 1 objava fotografije.

Tabela 38: Najbolj gledane objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice v letu 2023 – lastne objave in lastni dogodki

Št.	Prispevek, datum objave	Avtor	Število ogledov
1.	Video prispevek utrinkov sobotnega druženja na Banovi domačiji z otroci Literarne sekcije KUD Oton Župančič Artiče pod mentorstvom Jane Kovačič in Mateje Jankovič Čurič, objava 11. 12. 2023.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	29593
2.	Foto galerija: Koncert glasbenih šol Posavja, objava 26. 1. 2023.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	4664
3.	Foto galerija: Odprtje gostujoče razstave Andrej Šifrer: 70 let – NIČ proti VEČnosti, objava 12. 7. 2023.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	4451
4.	Dogodek: Mesto Brežice – 670 let, objava 5. 5. 2023.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	4243
5.	Dogodek: Poletna muzejska noč, objava 31. 5. 2023.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	3920

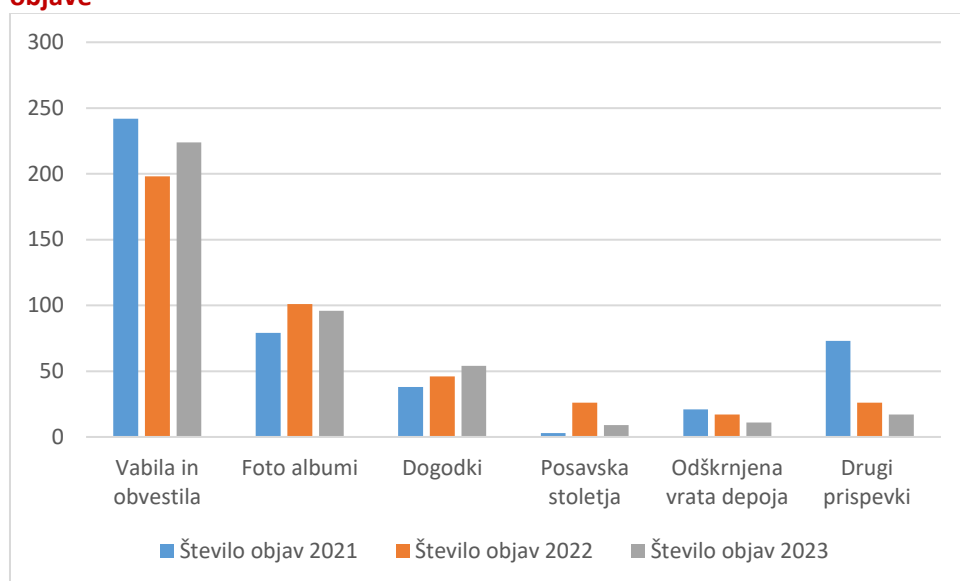
Tabela 39: Najbolj gledane vsebinske objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice

Št.	Prispevek, datum objave	Avtor	Število ogledov
1.	Ajdovska jama pri Nemški vasi, objava 16. 4. 2023.	Anja Medved, Petra Karalič in Jana Puhar	1948
2.	Potres v Brežicah leta 1917, objava 29. 1. 2023.	Mihaela Kovačič	1728
3.	Nosilci nesovne dediščine in muzejski predmeti, objava 15. 4. 2023.	Stanka Glogovič	1659
4.	Strokovno izobraževanje zaposlenih konservatorjev-restavratorjev v PMB, objava 28. 3. 2023.	Nives Slemenšek	1464
5.	Prispevek: Tradicionalni savski čoln tombas, Naprejprieteklost, objava 7. 12. 2023.	Boštjan Kolar	1444

Tabela 40: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto in število objav

Št.	Vrsta objave	Število objav 2021	Število objav 2022	Število objav 2023
1.	Vabila in obvestila	242	198	224
2.	Foto albumi	79	101	96
3.	Dogodki	38	46	54
4.	Posavska stoletja	3	26	9
5.	Odškrnjena vrata depoja	21	17	11
6.	Drugi prispevki	73	26	17
	Skupaj	456	414	411

Grafikon 16: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto objave

II. / 15. 1. 3. Muzejski profil na YouTube-u

YouTube kanal ima 331 naročnikov, od tega 62 novih v letu 2023. Videoposnetki so imeli v letu 2023 21.991 ogledov (2022:24.532) s skupnim časom gledanja 725,90 ur (2022: 532,40).

Na YouTube profilu je bilo v letu 2023 skupaj objavljenih 64 video prispevkov (2022:45, 2021:43) s skupnim številom ogledov 3.599. Povprečno so objave dosegale 56 ogledov. Od 23 vsebinskih posnetkov so jih 8 pripravili (posneli in zmontirali) sodelavci službe za komuniciranje in izobraževanje, ostale (vsebinske in reportažne) pa zunanji sodelavci.

Najbolj gledan je bil videoposnetek s koncerta Tria Vivere, ki je najbolj vplival tudi na skupno število ogledov. V primerjavi z video reportažami z dogodkov imajo vsebinske objave višji ogled.

Grafikon 17: Gibanje ogledov videoposnetkov na YouTubeu v letu 2023

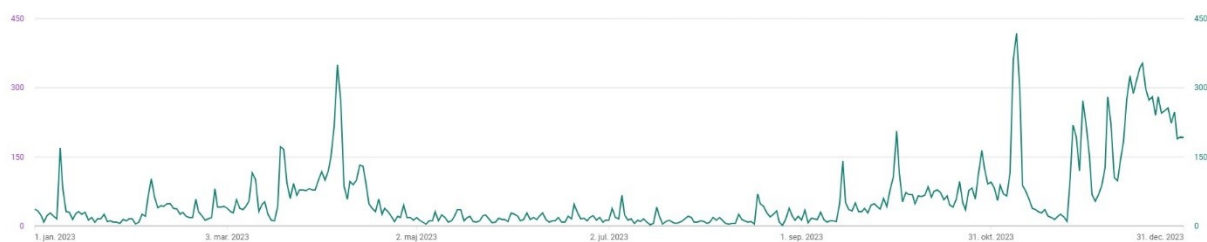

Tabela 41: Najbolj gledane vsebinske objave leta 2023 na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice

Št.	Prispevek, datum objave	Število ogledov
1.	Poročni šopki iz papirnatih rož, objava 4. 12. 2023, akcija SMS #naprejevpreteklost	39
2.	Javno vodstvo po Viteški dvorani na prvo julijsko nedeljo 2023, objava 9. 7. 2023.	34
3.	Voden ogled Vodovodnega stolpa ob mednarodnem dnevu gluhih in naglušnih, objava 29. 9. 2023.	31
4.	KOLINE: FÖREŽ ALI FUREŽ - DOMAČI PRAZNIK, objava 9. 12. 2023, akcija SMS #naprejevpreteklost	31
5.	Sneg, led in zimsko veselje, objava 7. 12. 2023, akcija SMS #naprejevpreteklost	18

Tabela 42: Najbolj gledane objave na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice v letu 2023

Št.	Prispevek, datum objave	Število ogledov
1.	Koncert Trio Vivere, objava 11. 9. 2023.	751
2.	8. Gala novoletni koncert v Posavskem muzeju Brežice, objava 9. 1. 2023.	308
3.	8. Koncert glasbenih šol Posavja, objava 6. 2. 2023.	281
4.	Gala poletni koncert: Pehlivianian operna akademija: La Traviata, objava 17. 8. 2023.	222
5.	Odprtje razstave Gubec: Razbojnik ali junak, objava 27. 2. 2023.	97
6.	Poletna muzejska noč 2023, objava 21. 6. 2023.	93
7.	Odprtje »NAJ NE BO NIKOLI POZABLJENO«, ROBERT FINK, VETERAN VOJNE ZA SLOVENIJO, objava 29. 10. 2023.	91
8.	Predavanje Borisa Hajdinjaka Hrvaško-slovenski kmečki upor leta 1573 v Posavju, objava 8. 5. 2023.	80
9.	Literarni večer: SIBILINA SODBA: Pogovor z avtorico Urško Klakočar Zupančič, objava 8. 12. 2023.	70
10.	Vodovodni stolp Brežice – virtualizacija, objava 28. 4. 2023.	66

Prisotnost na Googlu

Muzej upravlja z dvema Google računoma za posredovanje splošnih informacij za obiskovalce: Grad Brežice – Posavski muzej Brežice (v letu 2022 združen račun) in Vodovodni stolp. Profil Grad Brežice – Posavski muzej Brežice ima 818 mnenj s povprečno oceno obiska 4,6 (2022: 646 mnenj, 2021 104 mnenj, 2020: 93 mnenj; Grad Brežice: 2021: 418, 202: 304). Profil Vodovodni stolp pa ima 110 mnenj s povprečno oceno 4,5 (2022: 77 mnenj).

Muzej upravlja tudi profil na spletnem mestu Trip Advisor, kjer je 65 uporabnikov ocenilo izkušnjo ogleda s 4,5.

II. / 15. 1. 4. Oglaševanje v medijih

Muzej je nadaljeval z ustaljenim obveščanjem obiskovalcev z oglasi za dogodke, razstave in projekte v regionalnem časopisu Posavski obzornik in na novo vzpostavil sodelovanje z regionalno televizijsko hišo in obveščanje razširil še med gledalce televizije in uporabnike spletne strani Vaš kanal.

Muzej je objavil oglasa za promocijo muzeja, Viteške dvorane in Vodovodnega stolpa v turistični publikaciji in dnevem časopisu.

Glede na prejšnje leto je bilo (brez oglasov na televiziji Vaš kanal) objavljenih za 27,27 % več oglasov. Če upoštevamo tudi televizijske oglase, je povečanje števila oglasov za 427 %.

Tabela 43: Primerjava števila oglasov

Vrsta oglasa	2020	2021	2022	2023
Oglas za dogodke v regionalnem časopisu	14	17	18	20
Oglasi za dogodke na regionalni TV postaji	/	/	/	66
Oglasi na spletni strani regionalne TV postaje	/	/	/	5
Oglas za dogodke na radijskih postajah	0	2	0	0
Oglas v časopisu, reviji	4	8	3	2
Oglas za na uličnih plakatih	1	2	0	0
Oglas za na televiziji	1	1	0	0
Voščila	6	4	1	1
Skupaj brez TV oglasov				28
Skupaj s TV oglasi	26	34	22	94

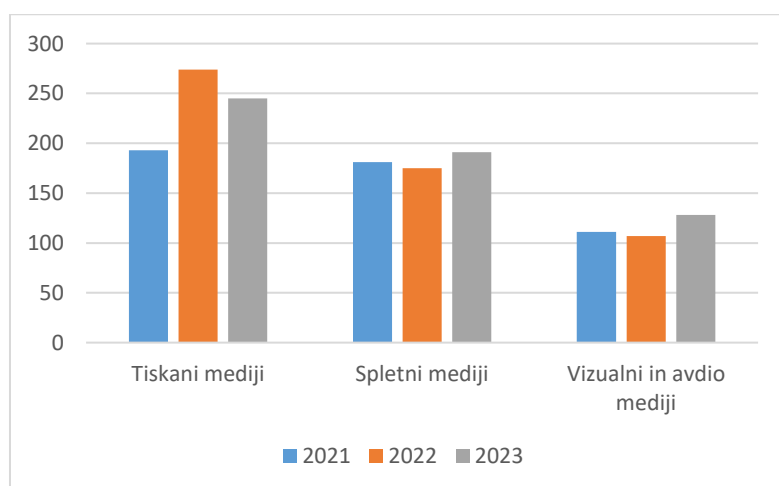
II. / 15. 1. 5. Poročanje medijev in objave

Objave o delu muzeja v tiskanih medijih so se glede na prejšnje leto zmanjšale za 10,58 %, predvsem objave v regionalnem časopisu Dolenjski list, ki pokriva področje Posavja. Objave v spletnih medijih so se povečale za 9,14 %, objave v avdiovizualnih medijih pa so se glede na prejšnje leto povečale za 19,63 %.

Tabela 44: Primerjava števila objav v medijih

Št.	Vrste medijev	2021	2022	2023
1.	Tiskani mediji	193	274	245
2.	Spletni mediji	181	175	191
3.	Vizualni in avdio mediji	111	107	128
	Skupaj	485	556	564

Grafikon 18: Primerjava števila objav v medijih

Sodelovanje z mediji je dobro, saj tako lokalni kot regionalni mediji redno poročajo o delu Posavskega muzeja Brežice, občasno pa tudi nacionalni mediji. Hemeroteka muzeja kot ustanove je sistematično vodena skozi vse leto in se zbira ob objavah v lokalnih in regionalnih časopisih, osrednjem državnem dnevem časopisu in spletnih portalih: članki, napovedniki o dogodkih, prireditvah, razstavah, ki jih

pripravlja Posavski muzej Brežice, ob tem pa tudi vse ostalo povezano z dejavnostjo in strokovnim delom Posavskega muzeja Brežice. V to so všteti tudi videoposnetki in oddaje, ki predstavljajo Posavski muzej Brežice. Sodelavci muzeja so ob različnih priložnostih sodelovali tudi z raznovrstnimi izjavami za medije.

II. / 16. Programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami

Poleg izvajanja javne službe v sklopu I, kjer je poudarek na čim bolj enakomernem delovanju na celotnem območju Posavja, je tudi v letu 2023 okrepljeno programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami in odzivanje na pobude ter oblikovanje; samostojno in z različnimi partnerji. Obsežnejši regijski projekti so navedeni že v prejšnjih poglavjih (Gradovi Posavja), dodatno so izpostavljeni projekti:

1. Občina Brežice

Nadaljevanje uličnih razstav »**Po Brežicah – Brežice**« (iz 2018), **Rečni promet po Savi pri Brežicah; Kólnarji – lovilci in nabiralci premoga iz reke Save, Most na sotočju Save in Krke, Kranjsko-štajerska deželna meja** (iz 2017) in **Kušljanova vila in njeno življenje** pred hidroelektrarno Brežice.

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Brežice** pri izvedbi **8. Koncerta glasbenih šol Posavja** in zagotavljanja prostora za ostale koncerte glasbene šole.

Sodelovanje z **Občino Brežice** in **Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti** pri izvajanju aktivnosti za promocijo **Vodovodnega stolpa**, vzpostavitev Centra za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu in kolektivne blagovne znamke Brežice Selection/Izbrano.

Sodelovanje z ZPTM Brežice pri izvajanju tematskih vodstev Po poti ljubezni, družabnih dogodkov za promocijo ponudnikov kolektivne blagovne znamke, kulinarično-dediščinskih dogodkov, ...

Sodelovanje z **Občino Brežice, Krajevno skupnostjo Brežice, Društvom za oživitev mesta Brežice, Fotoklubom Brežice** in **ZPTM Brežice** pri obeležitvi **670. obletnice mestnih pravic**.

Sodelovanje s **Kinom Brežice** pri izvedbi 6 filmskih projekcij na grajskem dvorišču.

Sodelovanje z **Društvom študentov Brežice** pri izvedbi treh poletnih koncertov na grajskem dvorišču.

Sodelovanje z **Društvom likovnikov Brežice** pri postavitvi dveh razstav v grajski kleti.

Sodelovanje z **Občino Brežice** in **Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti** pri aktivnostih mesta Brežice v Združenju zgodovinskih mest Slovenije.

Sodelovanje z Občino Brežice in Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti, Invalidskim podjetjem LUMIA d. o. o., Turističnim društvom Artiče in Sadjarskim društvom Artiče pri izvajanju aktivnosti projekta **Banova domačija – okusimo dediščino**.

Sodelovanje s **Fotoklubom Brežice** pri izvedbi fotografske razstave **Kamni sporočajo**.

2. Mestna občina Krško

Sodelovanje s **Kulturnim domom Krško** in ostalimi slovenskimi in hrvaškimi partnerji (Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki, Muzej seljačkih buna / Muzeji Hrvatskog Zagorja, Muzej grada Zagreba in Muzej Brdovec) pri projektu **Upor / Buna / Revolt 1573–2023**.

Sodelovanje s **Krajevno skupnostjo Krško** in **Mestno občino Krško** pri predstavitvi zanimivosti in pomena arheološkega najdišča **Neviodunum**.

Sodelovanje z **Mestno občino Krško** in **Zavodom Svibna** ter ostalimi partnerji iz Posavja (KŠTM Sevnica, Hotel Ajdovec in KTRC Radeče) pri sklepnih aktivnostih projekta Ajdovske zgodbe iz Posavja (odprtje razstave Po stopinjah Ajdov na gradu Sevnica, delavnica Nakit v prazgodovini na Festivalu Ajdovski gradec).

Sodelovanje s **Kulturnim domom Krško**, **enotama Mestni muzej Krško**, **pri gostovanju razstave Insignije mesta Krško / Krške vedute: mestne insignije** (nadaljevanje iz 2017).

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Osnovno šolo Jurij Dalmatin** ter Slovenskega protestantskega društva Primož Trubar in Evangeličanske cerkve v Republiki Sloveniji pri izvedbi **strokovne ekskurzije v Wittenberg – Lutrovo mesto**.

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Zavodom Svibna** in ostalimi partnerji iz Posavja (KŠTM Sevnica, Hotelom Ajdovec in KTRC Radeče) pri sklepnih aktivnostih projekta **Ajdovske zgodbe iz Posavja (odprtje razstave Po stopinjah Ajdov na gradu Sevnica in delavnica Nakit v prazgodovini na Festivalu Ajdovski gradec)**.

Sodelovanje z **Ljudsko univerzo Krško** pri izvedbi delavnic na **Paradi učenja 2022** v Krškem.

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Krško** pri izvedbi **8. Koncerta glasbenih šol Posavja**.

Sodelovanje z **Majdo Arh Sevšek** pri izvedbi ustvarjalne delavnice **lectarstva**.

Sodelovanje s **Simfoničnim orkestrom Glasbene šole Krško** pri izvedbi koncerta ob 30. letnici orkestra na **Poletno muzejsko noč**.

Sodelovanje s **Kulturnim domom Krško - Mestni muzej Krško, Mestno občino Krško in KD Leskovec pri Krškem** pri izvedbi posveta **Paulinovi dnevi** ob 170. obletnici rojstva Alfonza Paulina.

3. Občina Sevnica

Sodelovanje z **Občino Sevnica** pri izvedbi dneva odprtih vrat **Brivsko-frizerskega salona Kreutz** na slovenski kulturni praznik.

Sodelovanje s **KŠTM Sevnica, Hotelom Ajdovec** in ostalimi partnerji iz Posavja (Občina Krško, Zavod Svibna in KTRC Radeče) pri sklepnih aktivnostih projekta **Ajdovske zgodbe iz Posavja (odprtje razstave Po stopinjah Ajdov na gradu Sevnica in delavnica Nakit v prazgodovini na Festivalu Ajdovski gradec)**.

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Sevnica** pri izvedbi **8. Koncerta glasbenih šol Posavja**.

4. Občina Kostanjevica na Krki

Sodelovanje z **Galerijo Božidar Jakac Kostanjevica na Krki** in ostalimi slovenskimi in hrvaškimi partnerji (Kulturni dom Krško, Muzej seljačkih buna / Muzeji Hrvatskog Zagorja, Muzej grada Zagreba in Muzej Brdovec) pri projektu **Upor / Buna / Revolt 1573–2023**.

Sodelovanje z **občino Kostanjevica na Krki** pri konserviranju-restavriranju predmetov za razstavo **Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971)** in sodelovanje pri pripravi na razstavo o Črneči vasi, ki je predvidena v letu 2024.

Muzej uspešno sodeluje tudi z ustanovami v občinah Radeče in Bistrica ob Sotli, ki sicer nista soustanoviteljici muzeja.

5. Občina Radeče

Sodelovanje s **KTRC Radeče** in partnerji iz Posavja (Občina Krško, Zavod Svibna, KŠTM Sevnica, Hotel Ajdovec) pri sklepnih aktivnostih projekta **Ajdovske zgodbe iz Posavja (odprtje razstave Po stopinjah Ajdov na gradu Sevnica, delavnica Nakit v prazgodovini na Festivalu Ajdovski gradec)**.

III. Odkupi predmetov kulturne dediščine

Sklop III.

III./1. Odkupi predmetov kulturne dediščine

Skladno s poslanstvom in zbiralno politiko se muzej odziva na ponudbe zasebnikov. V letu 2023 je muzej za področje oddelka za zgodovino izvedel nakup plakata iz leta 1917, ki poziva Štajerce, da prispevajo sredstva za prizadete v brežiškem potresu. Plakat bogato dopolnjuje gradivo Posavskega muzeja Brežice na to temo. Gre za pomemben čas v zgodovini Posavja, eden večjih potresov na

Slovenskem se je zgodil sredi zime in sredi vojne vihre 1. svetovne vojne. Nakup je bil izveden z lastnimi sredstvi.

Za umetnostnozgodovinsko zbirko je muzej v letu 2023 odkupil tri likovna dela Franja Stiplovška, ki pomembno dopolnjujeta umetnostnozgodovinsko zbirko muzeja. Za dve deli, Krški most, ok. 1930 in Portret Marka, 1930, sta bili pogodbi podpisani že v letu 2022. Za tretje delo, Sv. Pavel, 1924, pa je bila pogodba podpisana oktobra 2023. Nakup je bil izveden s sredstvi, pridobljenimi s strani Ministrstva za kulturo.

Tabela 45: Odkupljeni predmeti

Št.	Področje	Pridobljen predmet (naziv)	Inventarna številka	Vrednost v €	Število	Financer (MK, občina, donacija, lastna sredstva)
1	Zgodovina	Plakat »Pomoč za Brežice«, poziv najvišjih deželnih oblasti za zbiranje prispevkov za lajšanje posledic potresa 1917.	Z4: 5135	220,00	1	lastna sredstva
2	Umetnostna zgodovina	Portret Marka, Franjo Stiplovšek, olje na platnu, ok. 1930, 113 x 91 cm.	KZ1-2679	10.000,00	1	MK in lastna sredstva
3	Umetnostna zgodovina	Krški most, Franjo Stiplovšek, olje na platnu, ok. 1930, 60 x 90 cm.	KZ1-2680	5.000,00	1	Lastna sredstva
4	Umetnostna zgodovina	Sv. Pavel, Franjo Stiplovšek, olje na platnu, 1924, 135 x 90 cm.	KZ1-2681	5.000,00	1	MK
		Skupaj		20.220,00 €	4	

III./2. Podarjeni predmeti kulturne dediščine

Predmete so muzeju podarili posamezniki, ki živijo na območju Posavja ali pa so z muzejem povezani. Na področju etnologije je muzej prejel 4 manjše donacije s skupno 6 predmeti, od tega je Božena Zorko podarila 2 predmeta, Olga Colarič 2 predmeta, Stanka Glogovič 1 predmet in Davorin Prah 1 predmet.

Na področju zgodovine je muzej prejel 5 manjših donacij s skupno 28 predmeti, od tega je Gordana Djordjević podarila 13 predmetov, JSKD, Območna izpostava Brežice 6 predmetov, Peter Ivačić 4 predmete, Turistično hortikulturno društvo Zdole 4 predmete in družina Gumzej 1 predmet.

Na področju umetnostne zgodovine je bil podarjen 1 predmet, in sicer je Alenka Venišnik podarila nedokončano oljno sliko - Portret I. Lavriča, delo Franja Stiplovška iz leta 1929. Slika je ostala nedokončana, izdelan je samo obraz. Podarjena je bila vključno z okvirjem.

Skupno je muzej v letu 2023 prejel 35 predmetov.

Ob zadovoljstvu zaradi zaupanja ljudi je s tem povečana skrb za ustrezno hranjenje, urejanje, vzdrževanje ter vrednotenje pridobljenih predmetov. Razpoložljivi depoji in pomožni depojski

prostori so že skoraj polni. Novi depojski prostori so nujni, saj muzej kmalu ne bo zmožel sprejemati novih predmetov oziroma jih lahko sprejema v omejen obsegu.

III./3. Prezem arhivov arheoloških najdišč

Muzej nadaljuje s prevzemom arhivov arheoloških najdišč, nadaljnje urejanje pa poteka skladno z letnimi načrti in možnostmi.

Tabela 46: Prezem arhivov arheoloških najdišč

Št.	Arhiv	Izkopaval	Datum prevzema	Lokacija v PMB	Obseg
1	Dobova, koda 21-0256	Avgusta d.o.o.	7. 3. 2023	Pisarna arheologija	Brez najdb in vzorcev
2	Brežice – zahodno mestno obzidje, koda 21-0046	Avgusta d.o.o.	7. 3. 2023	Pisarna arheologija	1 srednje velika škatla
3	Krško – trasa rimskega vodovoda, koda 21-0387	Avgusta d.o.o.	7. 3. 2023	Pisarna arheologija	1 manjša škatlica

IV. Povezovanje kulture, izobraževanja, znanosti, gospodarstva in turizma

Sodelovanje z ustanovami in organizacijami doma in v tujini

Poleg odličnega sodelovanja s šolami in društvi pri posredovanju pedagoških programov in posredovanju prostora za prireditve ter soorganizacijo le-teh je muzej v letu 2023 nadaljeval oziroma vzpostavil sodelovanje še z naslednjimi ustanovami, društvi in organizacijami skozi različne vsebinske projekte in programe:

1. Vključevanje in sodelovanje z ranljivimi skupinami in njihovimi organizacijami

Dostopnost muzeja ranljivim skupinam je v zadnjih letih boljša, zaradi dvigala, možnosti uporabe slušnih zank, taktilne razstave za slepe in slabovidne in prilagojenih programov.

Kot že leta poprej je muzej nadaljeval sodelovanje z Društvom gluhih in naglušnih Posavja in z vodstvom v znakovnim jeziku in z uporabo slušnih zank predstavil vsebine v Vodovodnem stolpu. Ob občasni razstavi Andrej Šifrer, 70 let - NIČ proti VEČnosti je muzej izvedel tudi programe za oskrbovance varstveno delovnih centrov in Ozare Brežice.

Na pobudo podjetja Racio d.o.o. je bil sklenjen Dogovor o sodelovanju pri izvajanju zaposlitvene rehabilitacije (sklop J – usposabljanje oziroma pomoč pri usposabljanju na konkretnem delovnem mestu oz. v izbranem poklicu). K nam je bila napotena brezposelna invalidna oseba, ki je 3 mesece pridobivala praktične delovne izkušnje in znanja za povečanje zaposljivosti. Oseba je bila vključena v pomoč pri dokumentaciji in upravljanju zbirk.

2. Fakulteta za turizem Brežice, Univerza v Mariboru; Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana

Muzej je omogočili opravljanje praktičnega usposabljanja Lani Balas, dijakinji Srednje šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana in Almaidi Mizić, študentki Fakultete za turizem Brežice.

Muzej je nadaljeval z odličnim sodelovanjem s Fakulteto za turizem, saj je študentom omogočil spoznavanje kulturne dediščine Posavja v muzeju.

3. Sodelovanje z Glasbeno šolo Brežice in glasbenimi šolami Posavja

Poleg utečenih sodelovanj je del programa tudi že 8. koncert posavskih glasbenih šol (Sevnica, Krško, Brežice), na katerem se mladi glasbeniki pred tekmovanji predstavijo v Viteški dvorani.

Bližnja Glasbena šola Brežice je v različnih prostorih gradu Brežice izvedla 12 zaključnih in skupnih koncertov (2022: 9 koncertov): koncert citrarskega orkestra, koncert violončelistov, koncert in razstava ob 40-letnici pedagoškega dela Berislava Cerinskega, koncert kitaristov, koncert vokalne skupine Solzice, prireditev Brežiški glasbeniki skozi čas, predstavitev knjige Vilka Ureka, koncert orkestrrov in zbora glasbene šole Brežice, Zaključni koncert Glasbene šole Brežice, koncert ob zaključku šolanja, Vanja Švajger, koncert in ponovitev koncerta učiteljev ter koncert vokalne skupine Solzice z MePZ Pomlad Novo mesto.

Učenci in učitelji glasbene šole Brežice so z glasbenim programom sodelovali na odprtjih razstav.

4. Vrtci, šole

V letu 2023 se je nadaljevalo uspešno sodelovanje z bližnjimi osnovnimi šolami in vrtci, predvsem Osnovno šolo Brežice, Vrtcem Mavrica Brežice in preostalimi osnovnimi šolami ter nekaterimi vrtci v občini Brežice, SIC Brežice, Gimnazijo Brežice, ter šolami v Posavju OŠ Jurija Dalmatina Krško, OŠ Marjana Nemca Radeče, OŠ Leskovec pri Krškem ... Šole iz drugih delov Slovenije muzej obišejo kot del aktivnosti v Šoli v naravi ali kot del ekskurzij.

Muzej je pedagoške programe in delavnice izvajal tudi na terenu. Predvsem je bilo tesno sodelovanje z Osnovno šolo Artiče pri izvedbi programov na Banovi domačiji. Promocijo pedagoških programov in aktivnosti za otroke in družine je muzej že kakor prejšnja leta predstavljal na Paradi učenja v Krškem in Pikiinem festivalu v Velenju.

5. Društva in druge organizacije ter prostovoljci

Nadaljevalo se je sodelovanje z Društvom študentov Brežice pri organizaciji koncertov na grajskem dvorišču poleti.

Nadaljevalo se je dobro sodelovanje z različnimi prostovoljci. V programe je bilo vključenih 6 prostovoljk in prostovoljcev (2022: 10, 2021: 28, 2020: 30) različnih starosti.

6. Stanovska društva in skupnosti

Sodelavci muzeja so aktivni v stanovskih društvih (članstvo in funkcije so navedene v razdelku Nosilci nalog, vključenih v Sklop I in se udeležujejo strokovnih srečanj z referati ter delujejo tudi kot predavatelji. Direktorica je predsednica Slovenskega etnološkega društva, predsednica predsedstva Skupnosti muzejev Slovenije, predsednica ICOM SEE in članica nadzornega odbora ICOM Slovenija. Kustosinja arheologinja je članica izvršnega odbora Slovenskega muzejskega društva.

V. Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih

V. / 1. Zakonske in druge pravne podlage

Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/1991, 8/1996, 36/2000 – ZPDZC, 127/2006 – ZJZP).

- Pravilnik o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 113/00 in 16/08 – ZVKD-1 s spremembami).
- Pravilnik o določitvi zvrsti predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 73/00 in 102/10).
- ICOM-ov kodeks poklice etike, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor, Ljubljana 2005.
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih porabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10).
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99 s spremembami).
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02 s spremembami).
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (Uradni list RS, št. 85/10).
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99 s spremembami).
- Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95, 9/01).
- Zakon o varstvu kulturne dediščine, ZVKD-1 (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12 in 111/13 s spremembami).
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-UJP-1). (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, s spremembami).
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12).
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 93/20).
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 43/2014).
- Strateški načrt Posavskega muzeja Brežice za obdobje 2020 do 2024.
- Pogodba Ministrstva za kulturo RS: Pogodba št. 3340-23-187001 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2023 z aneksi št. 1, in 2.
- Občina Brežice: Pogodba o financiranju javnega zavoda Posavski muzej Brežice za leto 2023 št. 410/5/2023.
- Občina Brežice: Pogodba o sofinanciranju razvojnih projektov v letu 2023 št. 410-293/2023.
- Občina Brežice: Pogodba o uporabi ter upravljanju objektov, zemljišč, naprav, opreme in drugih sredstev javnega zavoda (Vodovodni stolp), 3521-18/2021 in Anekss – paviljon, Center za obiskovalce.
- Občina Kostanjevica na Krki: Pogodba o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice v letu 2023 št. 619-11/2023-3.
- Mestna občina Krško: Pogodba št. 410-257/2022 O703 o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice za leto 2023.
- Občina Sevnica: Pogodba o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice za leto 2023 št. 621-0001/2023.
- Ministrstvo za kulturo: Splošno odprto izvozno dovoljenje št.: 116/2009, za obdobje 1. 9. 2022 do 1. 9. 2027.
- Ministrstvo za kulturo RS: Javni zavod s pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev števil.: 621-10/2022-3340, 5. 9. 2022 (novo oziroma skladno z zakonodajo obnovljeno – potrjeno pooblastilo).

V. / 2. Dolgoročni cilji

Dolgoročni cilji sledijo zapisani viziji Posavskega muzeja Brežice in Strateškemu načrtu PMB za obdobje 2020—2024.

Dolgoročni cilji vključujejo zagotavljanje kakovostnega okolja in pogojev za razvoj in trajnostno delovanje Posavskega muzeja Brežice ter cilje, ki so opredeljeni kot javni interes varstva kulturne dediščine. Le-ta vključuje celovito delovanje na področju identificiranja dediščine, predstavljanja dediščine javnosti in razvijanja zavesti o njej, participacije – soudeležbe, javnosti, omogočanje dostopa do dediščine in do informacij o njej, vključevanje vedenja o njej v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh, prepoznavanje potencialov za gospodarski, družbeni in trajnostni razvoj ter kontinuirano vključevanje v razvojne projekte na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Cilj obdobja, ki ga opredeljuje strateški načrt, je še naprej oblikovati sodoben muzej, v katerem se srečujejo prebivalci Posavja z zgodbami iz svoje preteklosti in jih kot ene izmed pomembnih lastnih istovetnosti posredujejo tudi najširšim množicam. Pomembna je celovita skrb za prostor v upravljanju za vsebine, torej skrb za nepremično, premično in nesnovno dediščino, delovanje v skladu z zakonodajo in standardi ter normativni za muzejsko dejavnost (tako državnimi kot mednarodnimi, spoštovanje ICOM-ovega kodeksa etike idr.). Posavski muzej Brežice je v preteklih letih postal blagovna znamka na področju varovanja dediščine kot enem od temeljev razvoja regije. To je omogočilo zavedanje, da dediščino lahko ohranjamo le tako, da ostaja živa, v stiku s sodobnostjo in v »službi« prihodnosti.

Muzej si s široko razvejano dejavnostjo, ki obsega skrb za temeljne dejavnosti varovanja premične dediščine Posavja, bogato razstavno, obrazstavno in publicistično dejavnost ter številne druge oblike komuniciranja, promocije in popularizacije dediščine, utrjuje položaj enega od prepoznavnih muzejev v slovenskem in evropskem prostoru. Muzej je odprta hiša za vse Posavce in obiskovalce Posavja, kjer se srečamo z dediščino, njenim prenosom v sedanost s številnimi možnostmi za načrtovanje naše prihodnosti. Ključno in poudarjeno je delovanje v celotnem Posavju za celotno Posavje, čeprav je dom muzeja grad Brežice in se večina javnih programov izvede v njem.

Dolgoročni cilj je:

aktivirati vse potenciale institucije, ki ima temelje v zakonskih določbah, podlago v preteklem delu ter postavljene cilje, opredeljene v letnih in večletnih programih. Ob tem je cilj nadaljevanje aktivnega delovanja muzeja izven matične stavbe, povečanje prisotnosti v raznovrstnih razvojnih projektih in ustrezna prisotnost v celotnem razgibanem posavskem prostoru ter širše.

Skladno s sprejetim Strateškim načrtom PMB za obdobje 2020—2024 muzej sledi dolgoročnim ciljem na treh temeljnih področjih:

- Programski cilji: kakovostni in odmevni programi: vsaj 3 odmevne razstave letno, vsaj 10 obsežnejših različnih programov za različne ciljne publike.
- Prostorski cilji: nadaljevanje s prenovo gradu za potrebe muzeja. Nadaljevanje po prioritetah: ureditev nove kotlovnice za zmanjšanje stroškov ogrevanja z v skrbi za okolje prilagojenim energentom. S sprostivjo prostorov sedanje kotlovnice se pričnejo prizadevanja za ureditev in prestavitev konservatorsko-restavratorske delavnice v pritličje ter ob tem tudi ureditev prostora za pedagoške in druge dejavnosti, saj muzej še vedno nima stalnega za ta namen urejenega prostora. Ob tem bodo vzpostavljeni pogoji za ureditev kavarne. Pomembno je nadaljevanje prenove strehe in ureditev dodatnih prostorov za sodelavce PMB. Prioriteta je pridobitev novih in stalnih prostorov za depo izven gradu.
- Kadrovske cilji: uspešen medgeneracijski prenos znanj in veščin. Uspešna vključitev novih sodelavcev in opravljanje strokovnih izpitov. Zagotavljanje kakovostnih izobraževanj, vsaj treh na leto za vsakega zaposlenega, glede na področje dela in potrebe. Umeščenost PMB

oziroma strokovnih sodelavcev v razvoj muzealstva v Posavju, v Sloveniji in širše. Povečanje mednarodne dejavnosti in vključenosti sodelavcev PMB.

V. / 3. Letni cilji

V potrjenem programu dela za leto 2023 so navedeni naslednji prioritetni programi in cilji:

- Prenova stalne razstave Kmečki upori,
- Projekt UPOR 1573–2023 / BUNA 1573–2023 / REVOLT 1573–2023,
- Nova stalna razstava Harmonija štirih elementov,
- Projekt Muzej povezuje.

Ob teh osrednjih enotah je muzej uresničeval tudi druge, prej navedene, prostorske, programske in kadrovske cilje.

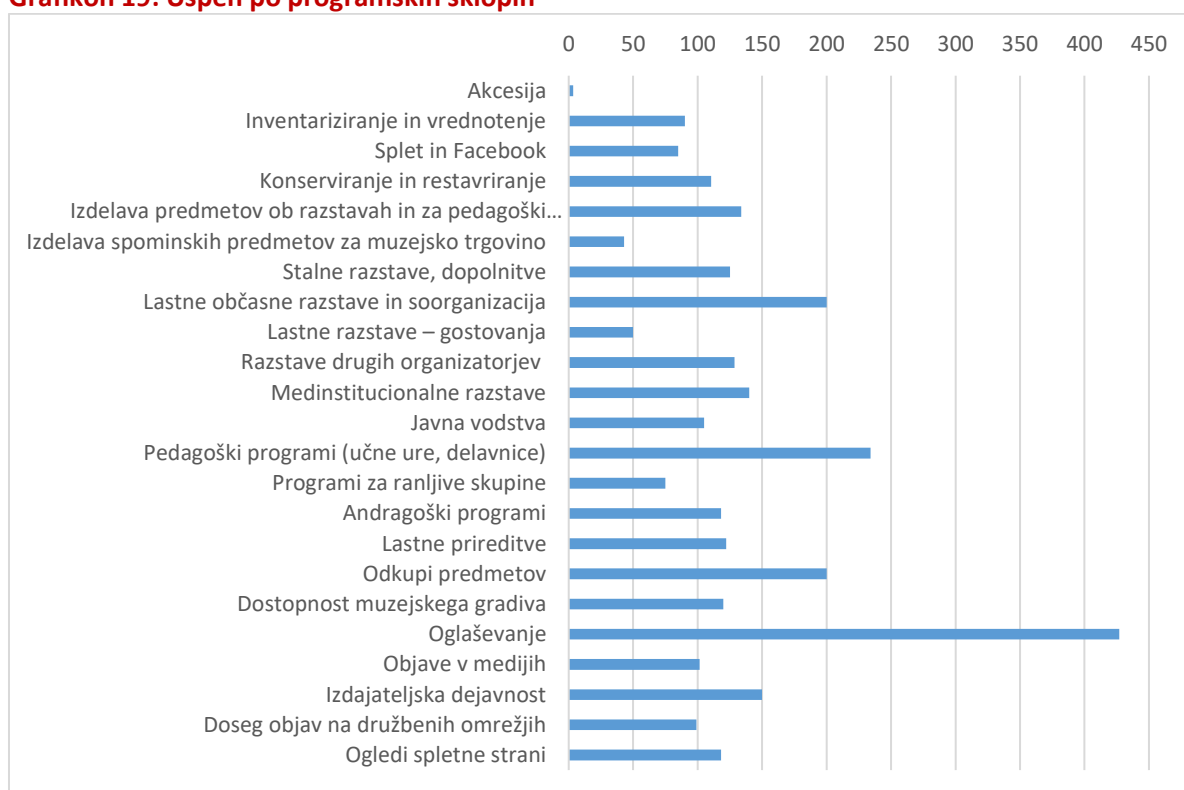
V. / 4. Ocena uspeha

Tabela 47: Ocena uspeha po programskih sklopih v letu 2023

Vsebinski sklop		Načrtovano 2023	Realizacija 2022	Realizacija 2023	Indeks
Dokumentiranje	Akcesija (okvirno načrtovanje)	/	666	23	3,45
	Inventariziranje in vrednotenje	700	/	631	90,14
Objave predmetov	Splet in Facebook	60	/	57	95
Konserviranje, restavriranje	Konserviranje in restavriranje	106	/	117	110,38
	Izdelava predmetov ob razstavah in za pedagoški program	/	317	424	133,75
	Izdelava spominskih predmetov za muzejsko trgovino	/	402	173	43,03
Predstavljanje pridobljenega gradiva javnosti	Stalna razstava, dopolnitev	4	/	5	125
	Lastne občasne razstave in soorganizacija	1	/	2	200
	Lastne razstave – teren	/	/	/	
	Lastne razstave – gostovanja	2	/	1	50
	Razstave drugih organizatorjev	7	/	9	128,57
	Medinstitucionalne razstave	5	/	7	140
Pedagoški in andragoški programi	Javna vodstva	20	/	21	105
	Pedagoški programi (vrste delavnic in učnih ur, samostojnih programov)	/	91	213	234,07
	Programi za ranljive skupine	/	4	3	75
	Andragoški programi (izvedbe)	27	/	31	114,81

	Lastne prireditve	36	/	44	122,22
Odkup muzejskih predmetov	Odkupi predmetov	2	/	4	200,00
Posredovanje informacij o kulturni dediščini	Zagotavljanje dostopnosti muzejskega gradiva	/	55	66	120
	Oglaševanje	/	22	94	427
	Objave v medijih	/	556	564	101,44
	Izdajateljska dejavnost	/	128	192	150
	Doseg objav na družbenih omrežjih (FB, YT)	/	152.361	150.955	99,08
	Ogledi spletne strani	/	79.294	93.588	118,03

Grafikon 19: Uspeh po programskih sklopih

Iz navedenega prikaza je razvidno, da je muzej zastavljeni program za leto 2023 realiziral na večini področij.

Odstopanje oziroma manjša realizacija glede na načrtovano, oziroma v primerjavi s prejšnjim letom, je na področju akcesije, inventarizacije in vrednotenja ter objav na spletu in Facebooku zaradi bolniških odsotnosti nekaterih strokovnih delavcev.

Izdelava predmetov v konservatorsko-restavratorski delavnici je potekala glede na potrebe muzejske trgovine, kustodiata in službe za komuniciranje. Tako je cilj izdelave predmetov ob razstavah in za pedagoške programe presežen, medtem ko cilj izdelave spominskih predmetov ni dosežen.

Razstave so bile izvedene skladno s sprejetim programom dela. Presežek pri izvedenih razstavah (lastne stalne, lastne občasne, razstave drugih, medinstitucionalne) je rezultat različnih sodelovanj, ki niso bila načrtovana, a je bilo mogoče sprejeti pobude. Plan je polovično dosežen le pri gostovanjih, saj je v dogovoru z gostitelji gostovanje razstave predstavljeno v leto 2024.

Cilji so doseženi tudi na področju programov za različne ciljne skupine (pedagoški, andragoški programi, javna vodstva) in prireditve, z izjemo števila izvedenih programov za ranljive skupine.

Glede na prejšnje leto je izrazito povečanje pedagoških programov, v katerem so zajete tako vrste kot izvedbe. Število pedagoških programov se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo predvsem zaradi povečanega obiska šolskih skupin in izvedenega programa v sklopu projekta *Banova domačija – okusimo dediščino*.

Povečanje glede na prejšnje leto je tudi na področju dostopnosti muzejskega gradiva, izdajateljske dejavnosti in ogledov spletne strani, medtem ko sta doseg objav na družabnih omrežjih in število objav v medijih ostala na enakem nivoju kot leta 2022. Največje povečanje je na področju oglaševanja, predvsem zaradi vzpostavitve sodelovanja s Televizijo Vaš kanal v letu 2023. Uspešnost na vseh področjih je zasluga vseh zaposlenih ter ob obsežnih projektih vseh sodelujočih ustanov in posameznikov.

V. / 5. Morebitne nepričakovane posledice

Morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela v letu 2023 ni bilo. Ovire so predstavljale številne in obsežne bolniške odsotnosti računovodkinje, kustosa dokumentalista in kustosinje etnologinje ter tudi nekaterih sodelavcev Službe za izobraževanje in komuniciranje. Pet novih sodelavcev – umetnostna zgodovinarica, konservatorica-restavratorka, muzejska vodnica in hišnik ter zaposlena, ki je delno nadomeščala računovodkinjo, so svoje delo opravljali skladno z možnostmi glede na znanje in izkušnje.

V. / 6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Delo in uspešnost muzeja v letu 2023 so usmerjali cilji na programskem področju, prilagoditve okoliščinam ter finančne in kadrovske možnosti. Muzej je dosegel in presegel zastavljene cilje, predvsem zaradi velike angažiranosti sodelavcev na področju dostopnosti, komunikacije in novih raznovrstnih programov za različne ciljne skupine.

Sodelavci muzeja so med najuspešnejše in najbolj odmevne projekte uvrstili povezovanje projektov in njihova predstavitev z dodanimi vsebinami in razstavami kot je medinstitucionalni projekt *Upor / Buna / Revolt 1573–2023*, ki je s pestrim razstavnim in obrazstavnim programom povezal slovenske in hrvaške muzejske ustanove in dosegel precejšen medijski odziv ter preureditev večvrstnih razstav Štirje elementi v celovito razstavo *Harmonija 4 elementov*. Medinstitucionalna razstava »Ženske zgodbe. Mitske podobe in realnost skozi muzejske predmete« je po gostovanjih v Sloveniji in povabilih v tujino v letu 2023 prejela nagrado Slovenskega muzejskega društva Valvasorjev nagelj. Uspešno povezovanje spletnega in živega je tudi v letu 2023 dopolnilo nadaljnje aktivno sodelovanje v projektu Skupnosti muzejev Slovenije in Službe za premično dediščino *Naprej v preteklost*. Pomembna pridobitev je upravljanje Centra za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu, v katerem muzej skrbi za delovanje kavarne, trgovine s spominki in za informiranje obiskovalcev ter uspešno upravljanje Vodovodnega stolpa in ob tem tudi odmevna vključitev v globalno mrežo vodnih muzejev.

V. / 7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

V letu 2023 je muzej s pridobljenimi sredstvi ravnal namensko in gospodarno ter ob tem tudi varčevalno.

S kontrolirano porabo sredstev in gospodarnim razporejanjem pridobljenih lastnih prihodkov je muzej program uresničili v možnih okvirjih, ga dopolnjeval in skladno s finančnimi možnostmi izvedel.

V. / 8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora

Muzej je redno finančno spremljal izvajanje programov in projektov, usklajeval načrtovano porabo z razpoložljivo in skrbel za racionalno rabo sredstev.

V okviru sestankov (fizičnih in virtualnih) vseh zaposlenih in sestankov s posameznimi odgovornimi za programe, so bile usklajevani tako vsebinski poudarki kot finančna poraba.

V. / 9. Pojasnila k nedoseženim ciljem

Cilji so bili v večini doseženi. V sklopu I so bili cilji zaradi odsotnosti kustosov nedoseženi na področju inventarizacije, objav na spletu, vrednotenja inventariziranih predmetov in digitaliziranja.

V sklopu II so bili delno doseženi cilji pri štirih razstavah. Prenovljena stalna razstava Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju je bila vsebinsko in oblikovno v celoti izvedena v letu 2023, odprtje razstave pa je predstavljeno v začetek leta 2024. Digitalizacija in interpretacija Zemljevida krškega okraja, slikarja Franja Stiplovška bo zaradi dolgotrajnih KR posegov zaključena v juniju 2024. Postavitev skupnostne etnološke razstave Črneča vas je zaradi dolgotrajne odsotnosti kustosinje etnologinje predstavljena v leto 2024. Gostovanje ulične razstave Brežice in Attemsi med obema vojnama se je v dogovoru s Pokrajinskim arhivom Maribor in Zavodom za kulturo Slovenska Bistrica prestavilo v leto 2024.

V. / 10. Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Posavski muzej Brežice z delom izkazuje zavedanje širšega družbenega poslanstva za gospodarstvo, družbo, skrb za kulturno krajino in za njen razvoj. To potrjuje delovanje v smeri zagotavljanja kakovostnih storitev za obiskovalce in druge uporabnike, za raziskovalce, vzgojno-izobraževalne zavode, gospodarska podjetja in lokalno skupnost, zelo dejavno vključevanje v različne partnerske projekte in uspešno uvajanje mladih sodelavcev v muzejska in z njim povezana dela.

Posavski muzej Brežice je tako tudi v tem letu uspešno izvajal svoje poslanstvo s poudarkom na »proizvodnji« kakovostnih storitev, kjer so vključeni številni družbeni dejavniki usmerjeni v dobro varstva okolja in trajnostnega razvoja, urejanja prostora, regionalnega razvoja, izobraževanja in turizma. Poleg tega, da muzej izkazuje visoko odgovornost pri gospodarjenju in učinkovitosti poslovanja z javnimi sredstvi, si ob tem ves čas prizadeva, da med zaposlenimi spodbuja kakovostno strokovno delo, izpostavlja skrb za izobraževanje in usmerjanje mlajšega strokovnega kadra, poudarja vrednote delavnosti in poštenosti, izboljšuje privlačnost in zanimivost kulturnega dogajanja ter prepletanja izkušenj in pobud v muzeju in navzven.

Z izkazovanjem gostoljubnosti in prijaznega odnosa do vseh, ki pridejo v muzej, si muzej odpira nove priložnosti. Najboljša naložba je prav dobrodejna povezanost z okoljem, tj. z nosilci, ustvarjalci in s častilci dediščine, ki jih muzej gostoljubno privablja z raznovrstnimi programi, dejavnostmi in interpretacijami – rezultati strokovnega dela, poleg tega pa tudi nenasilje vabljenja (»Vljudno vabljeni – nič siljenik«) in povezovanje vsega dobrega v trajnostno kulturno krajino.

Muzej se odraža kot strokovna, odprta, prijazna in spodbudna ustanova za vse ljudi, ob tem pa tudi varen prostor za zaposlene in uporabnike.

V. / 11. Druga pojasnila

Analiza kadrovanja

Leto 2023 je bilo ponovno pestro, predvsem zaradi dolgotrajnih bolniških odsotnosti, ter kar pet novih sodelavcev, ki so svoje delo opravljali po najboljših močeh ter z veliko mentorskega dela izkušenih sodelavcev na različnih področjih.

Uspešno izvajanje projektov je omogočilo podaljšanje zaposlitve poslovne sekretarke za 4 ure / dnevno, kar razbremenjuje delo računovodkinje in koordinatorke in organizatorke kulturnih programov. Prav tako smo uspeli, predvsem s pomočjo sredstev Občine Brežice iz naslova upravljanja Vodovodnega stolpa in Centra za obiskovalce ohraniti 3 projektne zaposlitve 3 mladih oseb.

V omogočanje dostopnosti – odpiralnega časa – ter delovanja Centra za obiskovalce Vodovodni stolp so bili intenzivneje vključeni študenti (skupaj 19). Veliko raznovrstnega dela je opravil tudi prostovoljec, in sicer skupaj vel kot 1000 ur.

Razstavni in depojski prostori

Muzej je nadaljeval z iskanjem rešitev za pridobivanje ustreznih depojskih prostorov, minimalno, a kakovostno, uredil še nekaj začasnih depojskih prostorov v nekdanjem Dijaškem domu, preselil nekaj gradiva, da je omogočil delo KR delavnice ter nadaljeval z evidentiranjem potreb. Pridobivanje depojskih prostorov izven gradu Brežice je ena izmed prioritet naslednjih let oziroma ves čas.

Nadaljevali smo z zamenjavo osvetlitve – zamenjani so bili reflektorji v 2. nadstropju za potrebe razstave Harmonija štirih elementov. Pričeli smo s popotresno sanacijo treh prostor zahodnega dela gradu v 2. nadstropju, kar se nadaljuje v letu 2024.

Investicijsko vzdrževanje

Posavski muzej Brežice skrbi za spomenik državnega pomena, ki je delno obnovljen.

Nadaljevala se je zamenjava energetske potratnih žarnic v Viteški dvorani. Potrebna je pogosta menjava žarnic zaradi zastarele elektro inštalacije ter starih svetil, še posebej v S delu gradu. Za potrebe novih razstav so bili prebeljeni in urejeni izbrani prostori.

Muzej je izvajal vsa tekoča vzdrževanja v prostorih gradu Brežice, v zbirkah in depojih z upoštevanjem vseh navodil za varno delo.

Poseben del je upravljanje z Vodovodnim stolpom in Centrom za obiskovalce, kar predstavlja nov – tudi tehnološki izziv zaradi raznolikosti sistemov.

Nadaljevanje preнове, projekti in projektna dokumentacija

Pripravljena je dokumentacija za prenovo ostrešja JZ stolpa in preostale strehe (J in Z del), kar omogoča nadaljnje prijave na razpise in prenovo. Žal s prijavi še nismo bili uspešni, sanacija strehe pa je nujna.

Meritve v Viteški dvorani in nadaljevanje preнове poslikave ter oprema

Muzej je nadaljeval z izvajanjem meritev in spremljanjem klimatskih razmer v Viteški dvorani. V celovito skrb za ustrezno vzdrževanje in rabo je vključena akademska restavratorka. Ob obsežnih in zahtevnih dogodkih je bilo skrbno spremljano gibanje vlage, temperature, hrupa in vibracij. Vsi uporabniki so zavezani upoštevanju navodil za ustrezno rabo, kar je bilo dosledno izvajano tudi v letu 2023.

V letu 2023 so se nadaljevala konservatorsko-restavratorska dela na vzhodni steni Viteške dvorane, ki se bodo nadaljevala v letu 2024.

Nabave osnovnih sredstev in drobnega inventarja

V letu 2023 je muzej dopolnil potrebno opremo za uspešno delo zaposlenih ter za potrebe razstav dopolnil razstavno opremo ter nekaj obstoječe preuredil. Nabavili smo nekaj drobnega inventarja in dodatne stole za grajsko dvorišče.

Pričeli smo s prenovo recepcije. Pripravljen je načrt, izvedba je predvidena v začetku leta 2024.

S prenovo treh prostorov 2. nadstropja smo pričeli tudi z zamenjavo dotrajanega alarmnega sistema.

Delovna uspešnost

Tako kot že v preteklih letih je tudi letos odločeno, da delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in iz naslova prihodkov iz izvajanja javne službe za leto 2023 muzej ne izplača in ne izkazuje obveznosti iz naslova delovne uspešnosti iz prodaje blaga in storitev in iz nejavnih prihodkov iz izvajanja javne službe.

Obrazec »Elementi za določitev delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in iz naslova nejavnih prihodkov iz izvajanja javne službe za leto 2023« je v prilogi letnega poročila.

Skladno z zakonodajo je bila izplačana redna delovna uspešnost, in sicer se ugotavlja doseganje kriterijev za določitev dela plače za redno delovno uspešnost dvakrat letno in le-to prav tako izplačuje dvakrat letno (februarja za obdobje julij–december in avgusta za obdobje januar—junij).

Trajnost – sooblikovanje trajnostnega razvoja

Tudi v letu 2023 smo si prizadevali za vključevanje načel trajnosti v naše delovanje tako na področju upravljanja z dediščino kot v programih ter na področju upravljanja obiskovalcev.

V primeru upravljanja stavb razmislek o sledenju trajnosti pomeni racionalno rabo energije, kar je sicer težko, saj je grad delno ogrevan, sistem je zastarel, energent pa kurilno olje. Racionalni smo pri rabi raznovrstnih materialov, npr. uporabljamo eco WC papir, točimo vodo iz pipe v steklene kozarce, ne uporabljamo plastike, sledimo načelom »zero waste« - programom brez odpadkov ipd. KR delavnica se trudi slediti trendom na področju konserviranja in restavriranja ter aktivno sodeluje v programih, kjer je v ospredju ponovna raba.

Upravljanje z nepremično KD ima svoje zakonitosti, vendar verjamemo, da je mogoče izboljšati energetske učinkovitost delovanja, za kar si prizadevamo in upamo, da bi tudi grad bil deležen energetske sanacije v bližnji prihodnosti.

Neustrezni depojski prostori ne prispevajo k trajnosti delovanja na tem področju, tako da je nujna pridobitev ustreznih prostorov, na kar opozarjamo že vrsto let.

Programski poudarki sledijo načelom trajnosti, saj npr. delujemo lokalno, uporabljamo lokalne dobavitelje, materiale, recikliramo, ponovno uporabljamo različne materiale ter v programe vsebinsko vključujemo tudi teme, povezane npr. z uresničevanjem ciljev Agende 2030.

Skozi sodelovanje v shemi Slovenia Green, kar za destinacijo Brežice vodi ZPTM, smo aktivno vključeni tudi v uresničevanje zahtev in ciljev sheme.

Zavedamo se pomena zmanjševanja našega »foot printa« - negativnega odtisa ter se trudimo puščati čim več »hand print-a« - pozitivnega odtisa, kar predstavlja boljšo kakovost življenja oziroma dostopnosti do dediščine in uživanja v njej.

V. / 12. Zaključek

Sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2023 sledili zastavljenim ciljem, jih dopolnjevali z novimi idejami ter le-te tudi uresničevali. Letni cilji sledijo strateškimi dolgoročnim ciljem Strateškega načrta 2020–2024. Pri tem je bila pomembna podpora ustanoviteljev in financerjev ter naklonjenost obiskovalcev in uporabnikov.

Kot vsako leto, se tudi ob poročanju za leto 2023 zavedamo pomembnosti nenehnega izobraževanja, pridobivanja novih znanj, kompetenc, dopolnjevanja metod dela ter dobrega sodelovanja z različnimi zunanjimi sodelavci.

Muzej si bo še naprej prizadeval tudi za ureditev okolice v povezavi z urejanjem zahodne fasade mesta Brežice ter drugih delov v okolici gradu.

Pomembna pridobitev leta je upravljanje Centra za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu, kar predstavlja tako izziv kot priložnost za nadgradnjo poslanstva, dela in povezovanja muzeja in skupnosti.

Seznam in kazalo tabel in grafikonov

Seznam tabel

Tabela 1: Lokacije, na katerih deluje muzej	5
Tabela 2: Zaposleni, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, stanje 31. 12. 2023 in spremembe skozi leto – 12 delovnih mest.....	10
Tabela 3: Zaposleni, ki jih financira ali pa sofinancira Občina Brežice ter različni projekti, gibanje v letu 2023 in stanje na dan 31. 12. 2023	11
Tabela 4: Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ter delo.....	13
Tabela 5: Evidentirani muzejski predmeti in predmeti v akcesiji, primerjava realizacije med leti 2021, 2022 in 2023	16
Tabela 6: Inventarizirani muzejski predmeti 2023	16
Tabela 7: Ovrednoteni muzejski predmeti 2023	17
Tabela 8: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2021, 2022 in 2023).....	17
Tabela 9: Digitalizirani predmeti in dodatna digitalizacija	18
Tabela 10: Objave muzejskih predmetov	19
Tabela 11: Restavrirani predmeti v letu 2023	21
Tabela 12: Konservirani predmeti v letu 2023	21
Tabela 13: Preventivno konservirani predmeti (prevzem novih predmetov)* v letu 2023.....	21
Tabela 14: Preventivno konservirani predmeti (prevzem novih muzealij) v letu 2023	22
Tabela 15: Načrtovano in realizirano na področju konserviranja in restavriranja	22
Tabela 16: Skupaj področje konserviranja in restavriranja glede na uporabnike.....	22
Tabela 17: Predmeti za pedagoški in obrazstveni program	22
Tabela 18: Spominski predmeti (dodelava spominkov za muzejsko trgovino)	23
Tabela 19: Primerjava izdelave predmetov v letih 2021–2023	23
Tabela 20: Primerjava preventivne konservacije, konserviranja in restavriranja v letih 2021–2023 ...	23
Tabela 21: Nakupi, darovi in zamenjave v strokovni knjižnici, po področjih	24
Tabela 22: Dostopnost gradiva knjižnice glede na uporabnike.....	25
Tabela 23: Nove razstave v letih 2019–2023	39
Tabela 24: Vabila – tiskana in elektronska, letaki, plakati, drugo promocijsko gradivo	51
Tabela 25: Število skupin, programov in udeležencev	52
Tabela 26: Obiskovalci šolskih skupin, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu	52
Tabela 27: Število obiskovalcev muzeja po skupinah.....	55
Tabela 28: Število obiskovalcev/uporabnikov prireditev in programov muzeja glede na vrsto dogodkov in lokacijo.....	55
Tabela 29: Število izdanih vstopnic in prihodki od vstopnin, po kategorijah.....	59
Tabela 30: Število brezplačnih vstopov po kategorijah v muzeju	60
Tabela 31: Obiskovalci vodenih ogledov, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu.....	61
Tabela 32: Primerjava števila lastnih prireditev	63
Tabela 33: Primerjava prireditev drugih organizatorjev	64
Tabela 34: Primerjava števila porok in obiskovalcev.....	64
Tabela 35: Primerjava prodaje v muzejski trgovini, vstopnine in uporabnin.....	65
Tabela 36: Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom	65
Tabela 37: Prispevki na spletni strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto prispevka	68
Tabela 38: Najbolj gledane objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice v letu 2023 – lastne objave in lastni dogodki.....	69
Tabela 39: Najbolj gledane vsebinske objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice	69
Tabela 40: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto in število objav.....	70

Tabela 41: Najbolj gledane vsebinske objave iz leta 2023 na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice	71
Tabela 42: Najbolj gledane objave na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice v letu 2023	71
Tabela 43: Primerjava števila oglasov	72
Tabela 44: Primerjava števila objav v medijih	72
Tabela 45: Odkupljeni predmeti.....	75
Tabela 46: Prezem arhivov arheoloških najdišč	76
Tabela 47: Ocena uspeha po programskih sklopih v letu 2023.....	80

Seznam grafikonov

Grafikon 1: Evidentirani in predmeti v akcesiji, primerjava med leti 2021, 2022 in 2023	16
Grafikon 2: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2021, 2022 in 2023	17
Grafikon 3: Gibanje števila udeležencev šolskih skupin po mesecih v letih 2021, 2022 in 2023.....	52
Grafikon 4: Gibanje skupnega števila obiskovalcev po skupinah	56
Grafikon 5: Gibanje števila obiskovalcev v letu 2023.....	56
Grafikon 6: Gibanje števila udeležencev programov v letih 2019–2023.....	57
Grafikon 7: Gibanje števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2023.....	58
Grafikon 8: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov in vodenih ogledov ter števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2023	58
Grafikon 9: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov, vodenih ogledov in obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letih 2019–2023	59
Grafikon 10: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2023.....	61
Grafikon 11: Gibanje števila skupin vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2023.....	61
Grafikon 12: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma 2019–2023	62
Grafikon 13: Gibanje ogledov spletne strani v letu 2023	67
Grafikon 14: Doseg objav na Facebook strani in Instagram profilu v letu 2023	68
Grafikon 15: Ogledi Facebook strani in Instagram profila v letu 2023.....	68
Grafikon 16: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto objave	70
Grafikon 17: Gibanje ogledov videoposnetkov na YouTubu v letu 2023	70
Grafikon 18: Primerjava števila objav v medijih.....	72
Grafikon 19: Uspeh po programskih sklopih	81

*Dokument ni jezikovno pregledan.